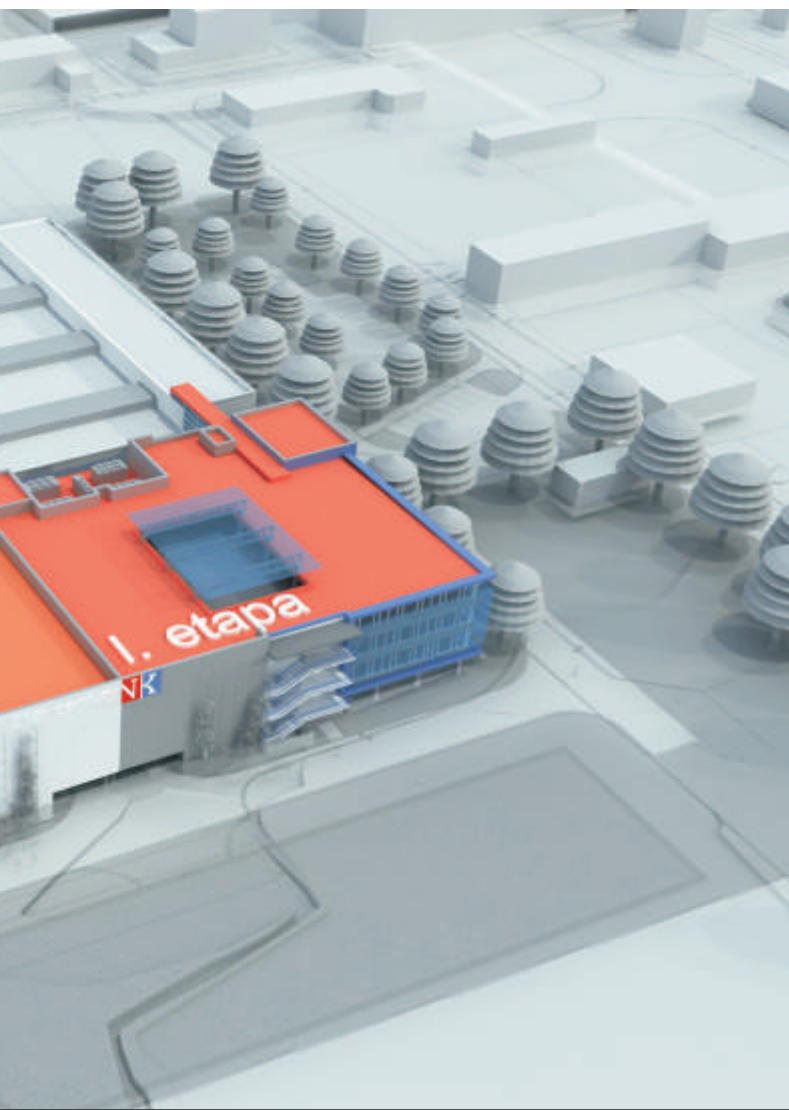

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Výroční zpráva
2009

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Výroční zpráva

2009

© Národní knihovna ČR, 2010

Photographs © Marie Benešová, Eva Hodíková, Ivan Král, 2010

Slovo generálního ředitele: ohlédnutí za rokem 2009

Rok 2009 lze nazvat v rozvoji základních předpokladů dalšího fungování Národní knihovny České republiky rokem přechodným. Vznikala totiž nová koncepce jejího rozšiřování, a to s důrazem na podstatnou revitalizaci Klementina a dostavbu objektů v Hostivaři. Tím se naše národní knihovna řadí po bok těch evropských národních knihoven, které setrvávají v rekonstruované historické budově (Madrid, Oslo, Helsinky, Brusel, Vídeň a další). Důležitým faktem pak je to, že se tímto knihovna i přes nerealizaci novostavby vyhne problémům s nedostatkem místa.

Knihovnu jako živý organismus však tvoří především její základní činnosti v oblasti akvizice, zpracování, ochrany a zpřístupnění knihovních fondů. I přes stále trvající chronický nedostatek finančních prostředků na doplňování fondů v objemu, jaký by si Národní knihovna zasloužila, tyto základní činnosti probíhaly díky obětavé práci jejích zaměstnanců bezproblémově a s řadou dílčích úspěchů. Za to jim patří velké poděkování, protože právě oni dávají základní smysl existenci instituce.

Je také třeba pojmenovat některé další aktivity, které jsou svým způsobem výjimečné. Jde zejména o úspěšné dokončení evropského projektu ENRICH, prvního projektu velkého rozsahu koordinovaného českou institucí, díky němuž se stává Manuscriptorium největší evropskou digitální knihovnou rukopisů a profiluje se jako důležitý mezinárodní oborový agregátor evropské digitální knihovny Europeana. V evropském programu Kultura se rozbíhá pod naší koordinací další projekt, REDISCOVER, a úspěšně jsou uzavřeny dva další velké evropské projekty, jichž se naše instituce účastnila, DPE a TELplus. Navíc je zástupce naší knihovny zvolen do řídicího výboru Evropské knihovny TEL. Z Finančních mechanismů EHP a Norska je již několik let realizována nejen digitalizace monografií 19. století, ale nově jsou tyto finanční mechanismy využity ve speciálním projektu i pro výzkum kontaminace ovzduší Barokního sálu. Velkým přínosem pro obohacení služeb je projekt INFOZ, financovaný MŠMT, jehož prostřednictvím se v elektronické podobě dostává čtenářům na 44 tisíc titulů významných monografií.

Zápis dvou sbírek Národní knihovny do světového registru Paměti světa připomněly dvě výstavy, které tyto sbírky představují: jde o rukopisy české reformace 14.–16. století a periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska 1918–1945. Zároveň probíhá příprava další nominace do světového registru, týkající se historických grafických tezí.

Úspěšné projekty jsou jen vrcholem ledovce, neboť neustále probíhají aktivity směřující k dalším projektům: v roce 2009 to byla především příprava projektu digitalizace moderních dokumentů, jejíž financování je předpokládáno ze strukturálních fondů, ale i řada pokusů o účast v dalších evropských programech. Vzhledem k tomu, že se míra úspěšnosti v soutěži o evropské projekty pohybuje mezi 10–15 %, o to víc je třeba si vážít realizovaných projektů.

Nelze zde vyjmenovat všechny velké i drobné počiny i problémy. Národní knihovna České republiky se však dobře vypořádala s úkoly roku 2009, a proto bych chtěl touto cestou poděkovat všem našim zaměstnancům za dobře odvedenou práci a dále Ministerstvu kultury České republiky za pomoc a pochopení a spolupracujícím institucím a sponzorům za zájem přispívat k plnění poslání naší instituce.

Foto: Eva Hodíková

Mgr. Pavel Hazuka
generální ředitel Národní knihovny ČR

Události roku

■ Dořešené a nové projekty NK

Evropské projekty koordinované NK

Dokončení projektu ENRICH

V předposledním měsíci roku byl úspěšně dokončen projekt ENRICH (European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage – <http://enrich.manuscriptorium.com>), který v evropském programu eContentPlus koordinovala Národní knihovna České republiky v době od 1. prosince 2007 do 30. listopadu 2009. Závěrečné hodnocení celého projektu úspěšně proběhlo v Lucemburku 27. ledna 2010.

Účastníky projektu byli kromě Národní knihovny České republiky (hlavní koordinátor), české firmy AiP Beroun s. r. o. (technický koordinátor) a CrossCzech a. s. (administrativní koordinátor) techničtí partneři Oxford University Computing Services (Velká Británie), Poznań Supercomputing and Networking Center (Polsko), Systran s. a. (Francie), Centro per la comunicazione e l'integrazione dei media Firenze (Itálie) a Institute of Mathematics and Informatics Vilnius (Litva). Obsahovými partnery byli Univerzitní knihovna Vratislav (Polsko), Univerzitní knihovna Vilnius (Litva), Diecézní archiv Sankt Pölten (Rakousko), Knihovna Ekonomické a technické

manuscriptorium
Building Virtual Research Environment for the Sphere of Historical Resources

domácí stránka digitální knihovna m-tool m-can gajj bank ege

manuscriptorium
Projekt Manuscriptorium vytváří virtuální badatelské prostředí, které poskytuje přístup k existujícím digitálním dokumentům v oblasti historických fondů (rukopisy, inkunábule, rané novověké tisky, mapy, listiny a ostatní druhy dokumentů).

Tyto historické zdroje, jinak rozptýlené v různých digitálních knihovnách po celém webu, jsou nyní **dostupné v jednotném rozhraní jedné digitální knihovny**. Služba poskytuje snadný přístup k více než 5 milionům digitálních obrazů.

Rozhraní bylo navrženo ke snadnému vyhledávání a prohlížení dokumentů a umožňuje vytváření osobních kolekcí a virtuálních dokumentů.

Přispěvatelé obsahu mohou využívat různé služby a nástroje vyvinuté pro snadnou agregaci a integraci heterogenního digitálního materiálu.

vyhledávání v databázi
Zvolte způsob vyhledávání, který vám vyhovuje.

- Jednoduché vyhledávání
- Pokročilé vyhledávání
- Podle identifikace dokumentu
- Podle původu dokumentu

vytvořte si osobní knihovnu
Uživatelé i přispěvatelé obsahu si mohou vytvořit vlastní virtuální knihovny z agregovaných obsahů. Uložte si je.

připojte se k nám
Vlastní vaše instituce historické sbírky a články byste přispěli do Manuscriptoria? Projekt ENRICH se chýlí ke konci, ale noví partneři jsou stále vítáni – neváhejte nás kontaktovat.

- Další informace

vytvořte nové dokumenty
Podporujeme vytvoření nových metadat pro existující digitální obsah. Přidejte své digitalizované obrazy.

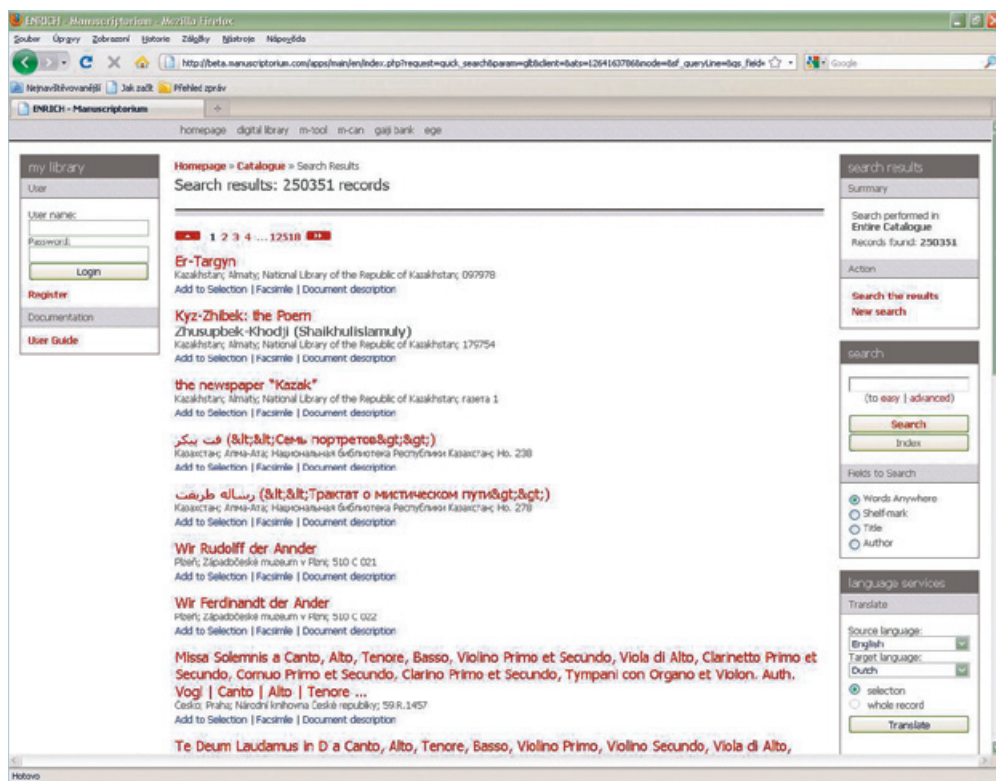
novinky
New partner
22. 1. 2010
The "George Bariju" County Library Brasov is a dynamic public library, highly interested in digitization of its own heritage. Although the collection is diverse, it contains some special and...

MNS Beta released
14. 10. 2009
New version of Manuscriptorium as developed during the ENRICH project was released. It introduces new features which will be now tested in real service.

aktualizace
Update 1/2010
19. 1. 2010
The update added the pre-ENRICH contents to the content aggregated during ENRICH Project. Now the new Manuscriptorium contains all the documents and bibliographic records aggregated until today....

Manuscriptorium – domácí stránka

univerzity Budapešť (Maďarsko), Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze (Itálie), Biblioteca Nacional de España v Madridu (Španělsko), Univerzita Kolín nad Rýnem (Německo), Univerzita Kodaň (Dánsko), Národní a univerzitní knihovna Reykjavík, jakož i Institut Árne Magnússona Reykjavík (oba Island). Na projektu ENRICH se tedy podílelo 18 řádných partnerů z 12 zemí.

Manuscriptorium – výsledky vyhledávání

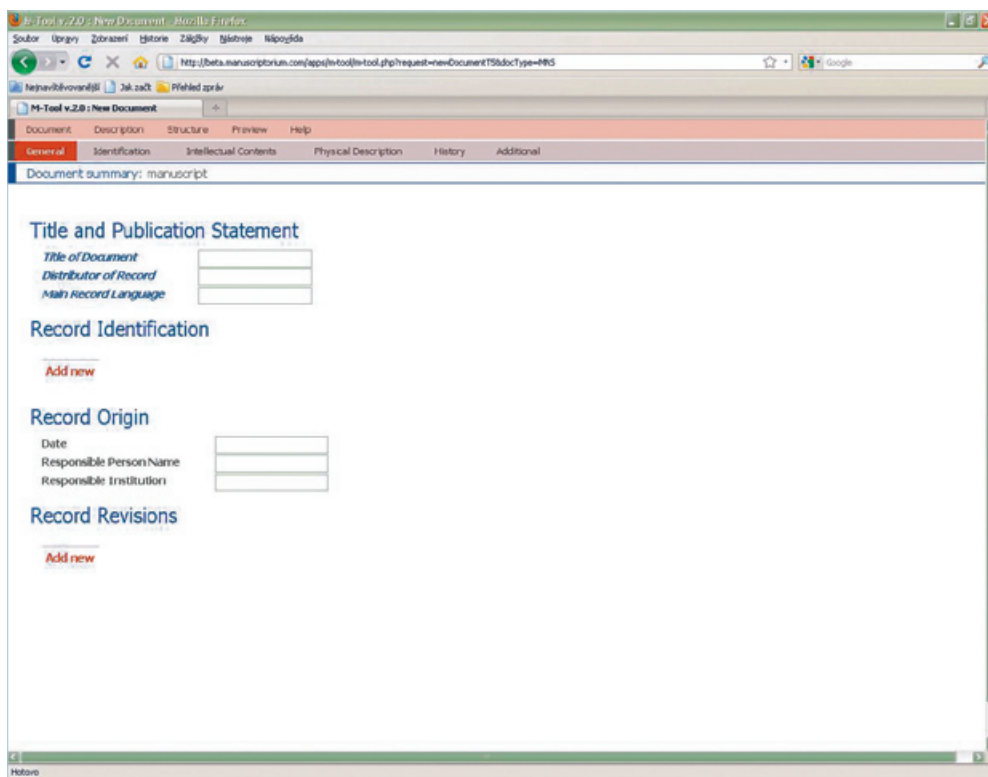
Vedle toho se podařilo získat celou řadu asociovaných partnerů – mezi nimi je třeba jmenovat především Knihovnu Univerzity Complutense a Knihovnu Královského paláce v Madridu (Španělsko), Univerzitní knihovnu Heidelberg (Německo), Univerzitní knihovnu v Lundu (Švédsko), Národní knihovnu v Bukurešti (Rumunsko), Národní knihovnu v Minsku (Bělorusko) a knihovnu Trojicko-sergijevské lavry v Sergijevě Posadu (Rusko), ale připojilo se i mnoho dalších. Účast asociovaných partnerů je třeba zejména ocenit, protože tento typ projektového partnerství nezakládá nárok na refundaci ze strany Evropské komise jakožto zřizovatele grantu; asociovaní partneři tudíž nesli všechny náklady spojené s prací na projektu sami.

Vzhledem k tomu, že projekt ENRICH úzce navazoval na již existující digitální knihovnu Manuscriptorium (<http://www.manuscriptorium.eu>), pro jejíž zdokonalení byl koncipován, lze zahrnout do širšího okruhu jeho partnerů také všechny předchozí partnery Manuscriptoria. Úhrnem koncem roku 2009 síť Manuscriptoria čítala zhruba 100 partnerů (z toho asi 50 českých a 50 zahraničních) z 22 evropských, ale i dalších zemí (např. Kazachstán, potenciálně Gruzie či Korea).

Cílem projektu ENRICH bylo vytvořit na bázi existující a plně funkční digitální knihovny Manuscriptorium provozované Národní knihovnou České republiky ve spolupráci s AiP Beroun základ pro evropskou digitální knihovnu rukopisů a dalších historických dokumentů. Po stránce technické bylo třeba dosáhnout platformy, která by byla multilingvální, plně interoperabilní a personalizovaná jak pro obsahové partnery, tak pro koncové uživatele. Po stránce obsahové to znamenalo dosáhnout takového počtu agregovaných dat (zejména digitálních obrazů), aby bylo překročeno kritické množství

potřebné pro všestranné využití, tj. nejenom badateli v oblasti historických fondů, ale také učiteli, studenty, jakož i běžnými uživateli. Oba tyto dílčí aspekty hlavního cíle projektu se podařilo naplnit.

Obsah Manuscriptoria se po dokončení projektu ENRICH podařilo obohatit velice výrazně. Zatlímco před jeho zahájením Manuscriptorium obsahovalo zhruba 180 tisíc katalogových záznamů, něco

M-Tool – nástroj pro tvorbu distribuovaných komplexních digitálních dokumentů

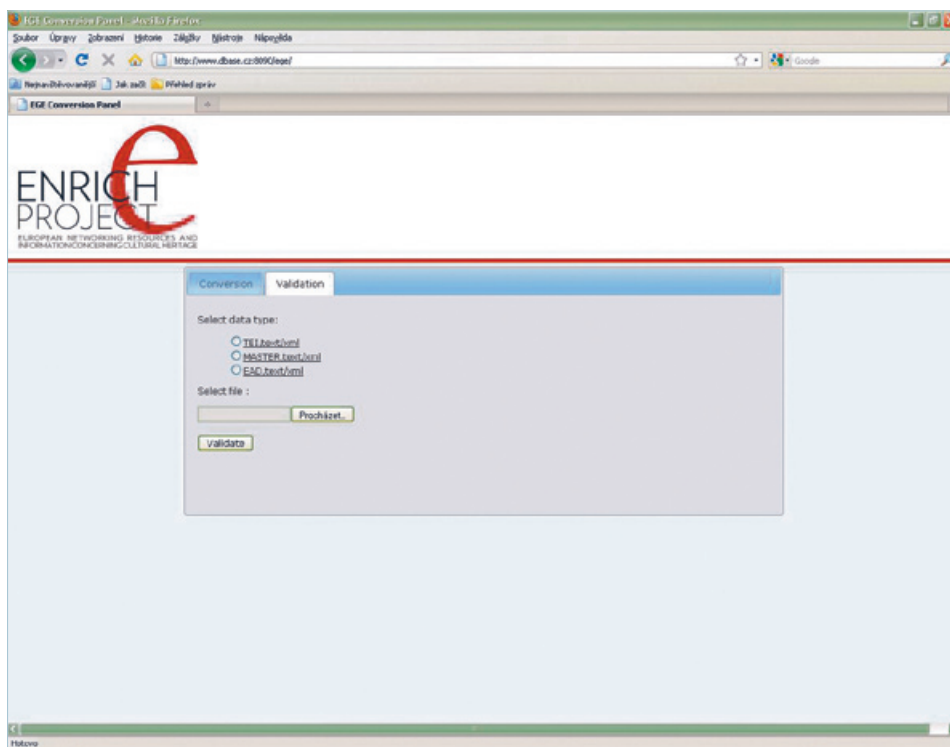
přes 3 tisíce plně digitalizovaných dokumentů a asi 350 plných textů, nyní to je více než 250 tisíc katalogových záznamů, takřka 37 tisíc plně digitalizovaných dokumentů a více než 41 tisíc plných textů. Jestliže v případě českého materiálu byl kritický počet překročen již v roce 2007 před zahájením práce na projektu ENRICH, po jeho dokončení byl kritický počet překročen v evropském měřítku. Nadto se výrazně zvětšila diverzifikace obsahu Manuscriptoria: kromě historických knižních fondů (středověké a raně novověké rukopisy, inkunábule, staré tisky) se výrazně zvýšil počet historických map a zejména středověkých a raně novověkých listin. Manuscriptorium tak nyní postihuje písemné kulturní dědictví v mnohem větší typové a geografické šíři než dříve. Třebaže samozřejmě zatím obsahuje pouhý malý zlomek evropského písemného kulturního dědictví, reprezentuje většinu toho, co z něho bylo dosud zdigitalizováno. Manuscriptorium tak potvrdilo, že je v oboru historického kulturního dědictví největší digitální knihovnou nejenom v Česku a Evropě, nýbrž i na světě. Na tomto základě lze jistě postupně získávat další významné partnery a obsah dále rozvíjet jak kvantitativně, tj. co do počtu zpřístupněných dokumentů, tak kvalitativně, tzn. pokud jde o jejich typovou rozmanitost.

Manuscriptorium po projektu ENRICH přestalo být obvyklou digitální knihovnou zpřístupňující geograficky a kulturně či civilizaci relativně úzce vymezený materiál a stalo se zdrojem, který překračuje kulturní, ba civilizační okruhy. Stává se tedy užitečným základem pro transkulturní historii a má nakročeno k tomu, aby se stalo heuristickým zdrojem pro globální kulturní historii. K tomu však nepostačuje pouze velký počet typově rozmanitých dokumentů, protože bez odpovídajících informačních prostředků a technických nástrojů by obsah, třebaže velmi bohatý, byl jen málo vyžitelný. Takové

nástroje musí překračovat běžné možnosti obvyklé digitální knihovny a musí směřovat k vytvoření virtuálního badatelského prostředí pro práci s historickým kulturním dědictvím vůbec.

Důležitá tudíž byla standardizace interního formátu Manuscriptoria a s ní související interoperabilita systémů dodávajících data, tj. komplexní digitální dokumenty, pro Manuscriptorium. Vedle toho bylo důležité vytvoření on-line nástroje pro partnery, kteří teprve s digitalizací začínají a nemají vlastní digitální knihovnu, jež by mohla spolupracovat s Manuscriptoriem, a kteří tudíž musí vytvářet komplexní digitální dokumenty ručně ad hoc; s tím pak souvisí i vytvoření nástroje pro testování validity takto vytvořených dat, jakož i pro jejich importování do Manuscriptoria. A nadto bylo třeba vytvořit i konektory specifické pro takové partnery, kteří sice soustavně digitalizují, avšak nemají digitální knihovnu, a kteří si museli vytvořit alespoň úložiště s jasným řádem uložení dat.

Konkrétně to znamená, že byla vytvořena tzv. TEI P5 ENRICH specification, což je formát pro distribuovaný komplexní digitální dokument, který se stal vnitřním formátem Manuscriptoria, tzn. dosavadní platforma Manuscriptoria byla převedena z MASTER+ na TEI P5. Byly vytvořeny on-line nástroje M-Tool pro tvorbu distribuovaných komplexních digitálních dokumentů a M-Can pro testování jejich validity, jakož i import do Manuscriptoria. A byl vytvořen také on-line nástroj EGE (ENRICH Garage Engine), který dovoluje konvertovat data nejužívanějších standardů pro data písemného kul-

ENRICH Garage Engine – nástroj pro konverzi popisných metadat

turního dědictví. Vzhledem k tomu, že nejčastěji používané standardy jsou zpravidla dosti flexibilní, jejich konkrétní podoba se může různit, a tudíž EGE slouží obvykle spíše jen pro testování a kontrolu výsledků než pro definitivní konverzi dat importovatelných do Manuscriptoria. Jakkoli zejména v tomto případě musí vývoj pokračovat dále, po technické stránce byl vytvořen základ pro snadné rozšiřování sítě spolupracujících institucí, což bylo hlavním záměrem této skupiny aktivit, a Manuscriptorium se stalo technicky vyspělým a obsahově bohatým zdrojem schopným rozvoje v několika dalších směrech, zejména pokud jde o diverzifikaci obsahu.

Důležitá byla při práci na projektu ENRICH rovněž personalizace nástrojů pro koncového uživatele, což se týkalo obzvláště vyhledávání, multilingvalismu, jakož i heuristických nástrojů pro uspořádání

materiálu. Vyhledávání v katalogu historických dokumentů nebývá obvykle jednoduchou záležitostí, poněvadž období předcházející 19. století neznalo ani normativní gramatiku, ani jednotnou grafiku, takže jednotlivá slova se mohla psát a také skutečně psala různým způsobem a bylo to správné, nelze to považovat za chybu. Tím pádem byl možný i zápis jednotlivých fonémů (hlásek) různými grafémy (písmeny), takže použití moderní standardizované grafiky pro vyhledávání neplní dostatečně svou funkci: ačkoli dokument v databázi je, přece není nalezen, protože grafika dokumentu se odchyluje od grafiky dotazu. Proto byly do vyhledávacího stroje Manuscriptoria zapojeny dílčí nástroje umožňující zvládnout vyhledávání ve znacích s různými diakritickými značkami i v grafických variantách různých skupin znaků, čímž se relevance vyhledávání výrazně zvýšila. Je však třeba mít na paměti, že tyto nástroje nejsou využitelné obecně, nýbrž jsou závislé na tom kterém jazyku; nyní jsou ve vyhledávacím stroji Manuscriptoria tyto nástroje dostupné pro latinu, češtinu, němčinu, francouzštinu a angličtinu. V průběhu projektu ENRICH tak byl učiněn první krok k sémantickému vyhledávání, byť jenom na velmi elementární úrovni. Naproti tomu integrace multilingválního vyhledávání do Manuscriptoria na základě aplikace poskytnuté francouzskou firmou Systran s. a. má v tuto chvíli význam spíše jen pro následné testování, protože se jedná o záležitost nadměru složitou a v krátké době neřešitelnou. Pořádilo se pouze formulovat rozsah problému, avšak nikoli cesty k jeho řešení.

Nástroje pro vytváření virtuálních kolekcí a virtuálních dokumentů mají velký význam jak nyní, tak v budoucí perspektivě. Virtuální kolekce totiž umožňují vytřídit a předběžně zpracovat materiál, a to nikoli pouze dokumenty v rámci Manuscriptoria, ale také dokumenty pocházející z jiných zdrojů. Lze vytvořit virtuální kolekci statickou, tzn. pouhý neměnný výběr dokumentů, ale i virtuální kolekci dynamickou, která se postupně obměňuje, jak se obohacuje obsah Manuscriptoria, protože spočívá nikoli na stálé sestavě dokumentů, ale na stále novém vyhledávání podle uloženého dotazu. Pro heuristiku je samozřejmě výhodnější využívat dynamických kolekcí, přičemž je třeba si uvědomit, že jde o pouhou část badatelského a vůbec informačního procesu. Je totiž zřejmé, jak ukazují první zkušenosti, že je vhodné využívat variantních dotazů pro tvorbu dynamických kolekcí, přičemž relevantního výsledku se dosáhne jejich průnikem. A poněvadž ve výsledku zpravidla nejde o celé dokumenty (ať už rukopisy, nebo tisky), nýbrž o jejich části (dílčí intelektuální jednotky obsahu), je pro reprezentaci příslušného průniku vhodné použít virtuální dokument, který se tak stává prvním krokem k elektronickému publikování, a tedy jedním z důležitých nástrojů virtuálního badatelského prostředí pro práci s písemným kulturním dědictvím. Je to dokument, který si může uživatel složit z jím vybraných stran z jakýchkoli dokumentů v Manuscriptoriu, příp. z prostředí internetu, a popsat jej dostupnými nástroji (M-Tool Online) dle specifikace TEI P5.

Práce na projektu ENRICH byla významným krokem ve vývoji digitální knihovny Manuscriptorium, který uzavřel jednu etapu a otevřel novou. Využití výsledků tohoto projektu dovolí jednak získávat další partnery, jednak učinit z Manuscriptoria subagregátora pro rozsáhlejší zdroje (zejména pro TEL, Europeana či CERL Portal), jednak výrazně postoupit na cestě k virtuálnímu badatelskému prostředí.

Projekt REDISCOVER

Mezinárodní projekt REDISCOVER (<http://rediscover.manuscriptorium.com>) v rámci programu Culture, který koordinuje Národní knihovna České republiky, byl zahájen v září 2009 vstupním setkáním (4. 9. 2009 v Praze). Jeho partnery jsou národní knihovny v Bukurešti, Varšavě a Vilniusu. Cílem projektu je virtuálně rekonstruovat rozptýlené kulturní dědictví a zpřístupnit je v rámci Manuscriptoria.

Partneři projektu byli voleni tak, aby digitalizované dokumenty pocházely z větší části území širší střední Evropy. Výsledná prezentace virtuálních dokumentů v Manuscriptoriu by měla rozšířit možnosti studia středoevropského kulturního dědictví a do budoucna přispět k formulování konceptu střední Evropy. Pro tento účel budou také v rámci projektu uspořádány výstavy v Praze, Bukurešti, Varšavě a Vilniusu, na kterých budou představeny profilující artefakty z fondů jednotlivých partnerů. K výstavám vyjde doprovodná publikace shrnující eseje jednotlivých národních partnerů. Představí se v ní „čtyři pohledy na jednu kulturu“, zamyšlení nad konceptem středoevropské kultury autorů ze čtyř zemí daného regionu na základě obsahu prezentovaných dokumentů. Publikace by mohla nastínit některé koncepty společné pro badatele ze všech zemí a zobrazit naopak úseky dějin a problémy,

kteře jsou z různých úhlů pohledu viděny jinak. Koordinátoři projektu také zorganizují konferenci v Praze, jejímž tématem bude jednotna středoevropské kultury ve středověku a raném novověku. Při příležitosti konference bude publikován sborník statí zpracovávajících specifické dílčí problémy k dané tematicce.

Během projektu dojde u příležitosti otevření výstav ke čtyřem setkáním všech zúčastněných partnerů, která stejně jako příprava digitálního materiálu a textů k publikacím umožní upevnění pracovních kontaktů důležitých pro budoucí spolupráci. Úkolem každého z partnerů je rovněž získat ve své zemi další instituce, které by se zapojily do zpřístupňování zdigitalizovaných historických dokumentů v Manuscriptoriu. Tím dojde k dalšímu navýšení počtu zpřístupněných dokumentů ze středoevropského prostoru a využitelnost digitální knihovny se dále zvýší.

Další projekty

DigitalPreservationEurope (DPE)

V březnu 2009 skončil tříletý (2006–2009) evropský projekt DigitalPreservationEurope (dále DPE, <http://www.digitalpreservationeurope.eu>), který probíhal pod rámcovým programem 6 (FP6). Byl jedním z řady evropských projektů, které vzešly z iniciativy Evropské unie (dále EU) i2010: Evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost, respektive i2010: Digitální knihovny z roku 2005. Jedním z hlavních cílů „Iniciativy Digitální knihovny“ mj. byla **ochrana a dlouhodobé uchovávání digitálních sbírek/dokumentů**. Koordinátorem projektu byl Humanities Advanced Technology and Information Institute (HATII) na Univerzitě v Glasgow. NK byla jedním z 11 partnerů, hlavními řešiteli za NK byli PhDr. Bohdana Stoklasová a Mgr. Adolf Knoll (od roku 2007 Mgr. Jan Hutař).

Smysl a cíle projektu DPE

Pro naplnění vize znalostní/informační společnosti je nutné zachování digitálních dat v dostupné, využitelné, spolehlivé a autentické podobě. V konečném důsledku má ochrana digitálních informací vliv nejen na veřejné a paměťové instituce, badatele/uživatele, ale i na většinu podnikatelských oborů včetně leteckého, zábavního, finančního a farmaceutického průmyslu.

Projekt DPE měl usnadnit sdílení výsledků výzkumů, které existují napříč vědeckými, akademickými, kulturními, veřejnými a oborovými sektory v Evropě. DPE podporoval spolupráci a součinnost mezi již existujícími národními iniciativami tak, aby byla zajištěna efektivní ochrana digitálních materiálů. DPE měl také mj. pomoci zajistit sdílenou znalostní bázi procesů, společných aktivit, systémů a technik potřebných pro dlouhodobou ochranu digitálních materiálů.

Projekt DPE měl tři hlavní cíle, z nichž každý měl jeden nebo několik dílčích úkolů:

1. Vytvořit jednotnou platformu pro aktivní spolupráci, výměnu a šíření výsledků výzkumů a zkušeností získaných na poli ochrany digitálních objektů.
2. Podpořit rozšíření služeb zabývajících se ochranou digitálních dokumentů a jejich viditelností i důvěryhodností.
3. Zvýšit informovanost o problémech spojených s ochranou „digitální paměti“ i počet dostupných zdrojů.

Další klíčové oblasti projektu

- Podporovat účast a zapojení paměťových institucí (předávání know-how malým institucím).
- Spojit a zajistit školící a tréninkové aktivity na úrovni EU.

DPE vytvářel své aktivity v kontextu velkého množství ostatních iniciativ, které zkoumají nejrozmanitější problémy spojené s ochranou digitálních dat v ostatních sektorech i oblastech světa (Spojených státech amerických, Kanadě, Austrálii a na Novém Zélandu). Samozřejmostí byla kooperace s dalšími evropskými projekty – PLANETS, CASPAR, DELOS aj.

Výstupy a zapojení NK

- Odpovědností NK bylo vedení WorkPackage 7 – Dissemination. NK vytvořila ihned na začátku projektu Dissemination plan (<http://tinyurl.com/yd0xla9>).

- NK odpovídala po celou dobu projektu za údržbu a vývoj projektového webu (<http://www.digitalpreservationeurope.eu/>).
- NK iniciovala využívání prvků Web 2.0 na webu DPE a vytvořila velmi pozitivně přijatou analýzu, jak může Web 2.0 pomoci vedení projektů typu DPE (<http://tinyurl.com/y8o4ww9>).
- V rámci tasku Market and Technology Assessment vznikla analýza dostupných technologií pro digital preservation a připravenosti trhu i možných aktivních uživatelů těchto technologií (<http://tinyurl.com/y8e9fs3>).
- NK se velmi podstatně podílela na vzniku interní zprávy D3.2 Repository Planning Checklist and Guidance (známá jako PLATTER – Planning Tool for Trusted Electronic Repositories) (<http://tinyurl.com/y86m9yv>). PLATTER popisuje jak vytvořit důvěryhodné úložiště od samého počátku.
- NK se dále účastnila vývoje a testování nástroje na tzv. self audit DRAMBORA (<http://www.repositoryaudit.eu/>).

Nejpodstatnější výsledky přesahující významem dobu trvání projektu

- Vydán DRAMBORA toolkit umožňující provést interní audit digitálního úložiště instituce vlastními silami (<http://www.repositoryaudit.eu/>).
- PLATTER – Planning Tool for Trusted Electronic Repositories, který poskytuje základ pro plánování digitálního repozitáře – cíle, problémy apod.
- Velký počet publikací a vzdělávacích materiálů: přehledy kompetenčních center; „Market and Technology Trends Analysis“ o potřebách a plánech institucí, které mají digitální dokumenty; „Digital Preservation Research Roadmap“ a množství briefing papers.
- Program školení o digital preservation, jehož doplňkem jsou přístupné školicí materiály (<http://tinyurl.com/yat59ea>).

Jedním z velkých přínosů účasti v projektu DPE pro Národní knihovnu bylo navázání dlouhodobých a oboustranně prospěšných kontaktů s komunitou evropských odborníků pro oblast digital preservation (dlouhodobé ochrany digitálních dat) a také získání znalostí v rámci řešitelského týmu NK, které lze uplatnit v nadcházejících projektech, kde digital preservation hraje rozhodující roli.

Účast Národní knihovny České republiky v projektu TELplus

TELplus byl projekt financovaný Evropskou komisí v rámci programu eContentPlus. Hlavními koordinátory byly Eremo srl. a Národní knihovna Estonska. Projekt TELplus se rozeběhl v říjnu roku 2007 a skončil v prosinci roku 2009. Celkový rozpočet projektu byl 6 501 714 €, z čehož polovinu tvořily dotace z prostředků Evropské komise a druhou polovinu spoluúčast jednotlivých partnerů.

Projekt TELplus byl tematicky velice různorodý. Mezi jeho hlavní cíle patřilo vytvoření více než 20 milionů OCR textových souborů napříč evropskými národními knihovnami, což by mělo uživatelům usnadnit vyhledávání v digitálních dokumentech. Další klíčovou náplní projektu TELplus bylo zlepšení propojení jednotlivých digitálních knihoven pomocí protokolu OAI-PMH, což má usnadnit sklízení dat určených pro Evropskou knihovnu. Třetím hlavním cílem bylo vylepšit fulltextové vyhledávání a další služby, které by měly uživatelům usnadnit přístup k datům.

Národní knihovna České republiky (dále jen NK ČR) byla členem první pracovní skupiny, jejímž cílem bylo již výše zmíněné vytváření textových souborů. V rámci projektu TELplus se zavázala, že vytvoří 3 400 000 textových souborů. Takto vysokým počtem se NK ČR zařadila za Francouzskou národní knihovnu a Národní knihovnu Španělska na třetí místo v počtu dodaných souborů. Na konci stanoveného období vykazala 3 496 824 vytvořených a následně vyfakturovaných stran. Závazek tak byl překročen téměř o 97 000 stran. Jediný problém, který se v průběhu řešení projektu TELplus objevil, se týkal předání dat kolegům z portugalského Institutu Superior Técnico, kteří měli na starosti harvest dat pomocí protokolu OAI-PMH a následnou indexaci výsledků. Díky dosud nespecifikovaným chybám v síťové komunikaci bylo nutné provést export dat a jejich dodání prostřednictvím FTP serveru. Tento proces pak dobíhal ještě v průběhu ledna 2010.

I přes výše uvedené problémy je však nutné hodnotit účast NK ČR v projektu TELplus jako úspěšnou. Bylo vytvořeno téměř 3,5 milionu textových souborů, díky tomu se výrazně zkvalitnilo full-textové vyhledávání v Systému Kramerius, což jistě přivítají naši uživatelé. Dále se ukázalo, že Národní knihovna ČR je schopná fungovat v rámci mezinárodní spolupráce, čehož důkazem může být i skutečnost, že v návaznosti na projekt TELplus byla Národní knihovně nabídnuta účast v dalším mezinárodním projektu zabývajícím se OCR – v projektu IMPACT.

15
luje do krčem, aby se opojil lihovinami a aspoň na okamžik zapomněl na svou bídu ? Zemědělská rada pro království České již r. 1885. ukazovala, že hladové mzdy dělnictva, při nichž se nemůže dělník náležitě vyživovati, jsou hlavní příčinou šíření se alkoholismu v těchto třídách a tělesného i duševního upadání dělnictva. Dělnictvo prací přepínané při malých mzdách nemůže náležitou výživou, ani potřebným klidem a osvěžením nahrazovati spotřebovanou při práci silu; proto hyne přílišnou chorobností a úmrtností. Za nynějšího horečného závodění ve všech oborech hospodářských i kulturních, při přepínání tělesných i duševních sil přibývá netoliko tělesných, ale i duševních chorob, zvláště čivstva, jež také nemálo přispívají k šíření se nemirného pití pálených lihovin, jimž se čivy utišují, ale také ku přepínavé činnosti dráždí. Pařeništaty opilcův jsou kofalny. Čím více kofalen, tím více pijáků. V naší polovici říše bylo r. 1882. – nepočítaje nepovolené, tajné kofalny – 106.659 veřejných šrodejů kofalky, jeden – když nepočítáme dítky o 15 let a ženy – na 67 mužů. V cechách připadala 1 kofalna v některých obcích na 57, ano i také na 21 obyvatelův. V r. 1885. bylo v naší polovici říše 50.216 samostatných kofalen, 39.178 hostinců, v nichž se také kofalka čepovala, 6943 prodejších kofalky na drobno, 2143 výlučných obchodů kofalkou a 7858 obchodů, v nichž se vedle jiného zboží také ko-

15
luje do krčem, aby se opojil lihovinami a aspoň na okamžik zapomněl na svou bídu ? Zemědělská rada pro království České již r. 1885. ukazovala, že hladové mzdy dělnictva, při nichž se nemůže dělník náležitě vyživovati, jsou hlavní příčinou šíření se alkoholismu v těchto třídách a tělesného i duševního upadání dělnictva. Dělnictvo prací přepínané při malých mzdách nemůže náležitou výživou, ani potřebným klidem a osvěžením nahrazovati spotřebovanou při práci silu; proto hyne přílišnou chorobností a úmrtností. Za nynějšího horečného závodění ve všech oborech hospodářských i kulturních, při přepínání tělesných i duševních sil přibývá netoliko tělesných, ale i duševních chorob, zvláště čivstva, jež také nemálo přispívají k šíření se nemirného pití pálených lihovin, jimž se čivy utišují, ale také ku přepínavé činnosti dráždí. Pařeništaty opilcův jsou kofalny. Čím více kofalen, tím více pijáků. V naší polovici říše bylo r. 1882. – nepočítaje nepovolené, tajné kofalny – 106.659 veřejných prodejších kofalky, jeden – když nepočítáme dítky do 15 let a ženy – na 67 mužů. V Cechách připadala 1 kofalna v některých obcích na 57, ano i také na 21 obyvatelův. V r. 1885. bylo v naší polovici říše 50.216 samostatných kofalen, 39.178 hostinců, v nichž se také kofalka čepovala, 6943 prodejších kofalky na drobno, 2143 výlučných obchodů kofalkou a 7858 obchodů, v nichž se vedle jiného zboží také ko-

Vzorový textový soubor monografie. Titul „O alkoholismu“ od Karla Adámka a jeho digitální kopie

Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru

Norsko, Island a Lichtenštejnsko pomocí finančního mechanismu tzv. Norských fondů přispívají zemím přistupujícím do Evropského hospodářského prostoru (EHP) na projekty v rozšířeném vnitřním trhu. NK ČR individuálním projektem *Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru* bude z těchto fondů v rozmezí let 2007–2010 čerpat 1 200 000 €, z čehož tvoří 1 000 000 € přímá dotace z Norských fondů a 200 000 € bude spolufinancováno Ministerstvem kultury ČR.

Hlavním cílem projektu je digitalizace knižního fondu, který je ohrožen mechanickou degradací papíru a jeho následné zpřístupnění na internetu. Přednostně jsme se zaměřili na záchranu důležitých publikací z 19. století. Dodavatelské firmy nám zajišťují zhotovení archivního a matričního negativu, skenování mikrofilmů a úpravu dat, tj. ořez a narovnání, konverzi dat pomocí OCR do textového formátu a konverzi souborů z formátu JPEG do formátu DjVu. Upravené dokumenty jsou následně importovány do Systému Kramerius a jsou volně přístupné čtenářům na internetu. V současné době nám zbývá konverze cca 320 000 stran dokumentů do formátu DjVu včetně následného importu, čímž budou veškeré aktivity (v červnu 2010) ukončeny.

iceland liechtenstein norway

Cíle našeho projektu dané indikátory počtu zhotovených polí archivního i matričního negativu, oskenovaných a následně konvertovaných stran včetně samotného počtu monografií přístupných v Krameriovi jsme již naplnili a dokonce převýšili. V současné době je možné v naší digitální knihovně zalistovat ve více jak 16 000 monografiích, což představuje přes 2 600 000 konvertovaných stran (původní závazek převyšeno o 200 000 stran). Grant z Norských fondů nám tedy významnou měrou umožnil nastartovat digitalizační aktivity v širokém záběru, pro ilustraci, před samotným zahájením projektu jsme měli v Krameriovi přístupných pouhých 25 publikací.

Měření prašnosti v Barokním sále

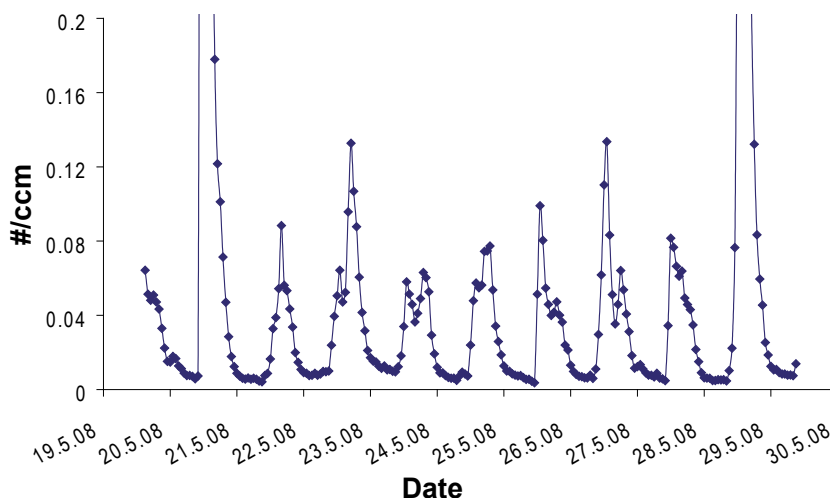
Účastníci: Laboratoř aerosolů Ústavu chemických procesů AV ČR, v. v. i., Restaurátorské oddělení Národní knihovny České republiky, Norský institut pro výzkum ovzduší (NILU). Projekt je financován z prostředků Norských fondů a z rozpočtu MŠMT ČR.

Cílem projektu je zjistit, jaké jsou zdroje znečištění vnitřního ovzduší Barokního sálu Národní knihovny aerosolovými částicemi, charakterizovat jednotlivé zdroje (intenzita, rozsah, složení) a navrhnout opatření ke snížení znečištění.

Kontaminace ovzduší je jedním z primárních zdrojů degradace materiálů a tím i degradace památek. V kontaminovaném prostředí zrychluje proces přirozeného stárnutí materiálů. Dokumenty organického původu jsou k této formě degradace náchylnější. Vlivem působení kontaminačních látek papír žloutne a křehne, barevná vrstva bledne, případně tmavne (změny barevného spektra souvisí s jejím materiálovým složením), kolagenní materiály ztrácejí svou ohybnost. Prachové částice jsou mnohdy biologického původu (spory plísní, bakterie nebo viry). Už kvůli této skutečnosti je kontrola klimatických parametrů památkových prostorů tak důležitá pro záchranu kulturního dědictví.

Od roku 2008 byla problematice kontaminace ovzduší jak prachem, tak plynovými polutanty v Národní knihovně věnována zvláštní pozornost. V roce 2008 provedl Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i., měření prašnosti v Barokním sále ve spolupráci s Restaurátorským oddělením NK ČR. Měření poukázala na přímou souvislost mezi návštěvností Barokního sálu a růstem koncentrace prachových částic v jeho prostoru. Přítomnost návštěvníků zvýšil koncentraci částic 1–20 μm více než šestinásobně. Nárůst koncentrace začínal vždy s příchodem prvních návštěvníků a dosáhl maxima koncem návštěvních hodin. Koncentrace pak postupně klesaly až do dalších návštěvních hodin.

Na základě výsledků těchto měření probíhá od května roku 2009 v Barokním sále a v jeho sousedních prostorech soustavné měření prašnosti a kontaminace ovzduší plynovými polutanty (hlavně organického původu).

Změny distribuce částic o aerodynamickém průměru větším než 2,5 mikrometru v prostorech Barokního sálu pod vlivem vstupu návštěvníků. Zdroj: Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Monitorovací proces je rozdělen do několika okruhů měření:

a) Měření plynových polutantů s pomocí pasivních vzorkovačů vzduchu a dozimetrů

Příklady pasivních vzorkovačů vzduchu a dozimetrů. Foto: Marie Benešová

Měření je prováděno v několika místech uvnitř Barokního sálu a tyto výsledky jsou srovnávány se vzorky vnějšího vzduchu. Výměna senzorů je prováděna po 30 dnech.

Alokace pasivních vzorkovačů v prostorách Barokního sálu. Foto: Marie Benešová

Odběr vzorků ovzduší z venkovního prostředí.
Foto: Marie Benešová

b) Analýza chemického složení vzduchu

V průběhu roku 2009 (v srpnu a v listopadu) provedl Zdravotnický ústav z Ústí n. Labem rozbor biologického i chemického složení ovzduší Barokního sálu. Vstupní data poukazují na přítomnost zbytků fosilních paliv, které pronikají dovnitř z vnějšího prostředí a rovněž přítomnost VOC (vypařitelných organických sloučenin) odpařujících se do prostoru z knih, nábytku a dalších zde uložených objektů.

c) Měření depozice jednotlivých chemických látek

Barokní sál slouží jako depozitář. Zde uložené objekty (knihy, nábytek, glóby) pohlcují ze vzduchu chemické látky. V rámci projektu byla provedena měření distribuce jednotlivých látek v náhodně vybraných 22 objektech s viditelným poškozením papírové podložky, a to po 2 knihách z každé police těsně u okna. Měření provedená s pomocí rentgenové fluorescence (XRF) Nilton XL3t prokázala přítomnost arsenu, chloru, síry, železa, mědi, olova a rtuťi jak na ořízce knih, tak i uvnitř knižního bloku. Vzhledem k jejich relativně široké distribuci byly rovněž změřeny změny barevnosti psací podložky, a to pomocí kolorimetru minolta CieLAB, dále byla provedena analýza vlákninového složení papíru a jeho pH (u 33 % objektů se měřené pH pohybovalo mezi 4–5,1), avšak počet zkoumaných objektů byl nedostatečný pro jakýkoliv závěr.

Pokračování měření v roce 2010 a zpracování výsledků by mělo pomoci najít souvislosti.

Informační zdroje pro výzkum (INFOZ)

NK uspěla v létě 2009 ve veřejné soutěži o finanční podporu z programu INFOZ vyhlášeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR na léta 2009 až 2011 s projektem *Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace VZ09006*. Ten navázal na projekty, které NK řešila v infrastrukturních programech LI 2000 a 1N, díky nimž mohla vytvořit v českých knihovnách ucelenou nabídku celostátních a národních multilicencí významných elektronických informačních zdrojů. Nový projekt předložil jak sestavu ověřených zdrojů, tak i nové tituly včetně nabídky tzv. e-books z nejvýznamnějších světových akademických vydavatelství. Většina zdrojů je zpřístupněna v nově ustavovaných neformálních konsorciích z českých vědeckých, vysokoškolských i specializovaných knihoven a dalších institucí.

Těžištěm projektu je zabezpečení přístupu do multioborových plnotextových databází firmy **EBSCO** a k tomu účelu vzniklých tří nejrozsáhlejších konsorcií. Další konsorcium vzniká z knihoven – uživatelů služby **FirstSearch** a databází **OCLC**, mezi nimi zejména světového souborného katalogu **WorldCat**. NK ke zpřístupnění specializovaných elektronických informačních zdrojů ustavila oborová konsorcia pro knihovnictví a informační vědu a pro hudbu a hudební vědu. V projektu se NK rovněž zaměřila na získání individuálních licencí zdrojů profilových oborů, v rámci nichž zpřístupňuje svým uživatelům nově elektronickou knihovnu **ebrary Academic Complete** a již tradičně **Wilson OmniFile Full Text Select Edition**. Předplacené tituly budou k dispozici zpravidla nejen přes svá vlastní vyhledávací rozhraní, ale budou také integrovány do elektronických katalogů jednotlivých knihoven. Rovněž budou součástí univerzální Jednotné informační brány (JIB), Elektronické knihovny časopisů (EZB) a specializovaných vyhledávacích rozhraní, jako jsou oborové informační brány KIV pro knihovnictví a informační vědu a MUS pro hudbu a hudební vědu. Pokud to licenční podmínky dovolují, bude většina získaných zdrojů přístupna i v tzv. vzdáleném přístupu, tzn. pro registrované uživatele jednotlivých knihoven kdekoliv, kde mají přístup k internetu.

Zvláštní pozornost mezi jednotlivými tituly získanými díky projektu si zaslouží zpřístupnění multioborové plnotextové elektronické knihovny **ebrary Academic Complete**. Ojedinelá kolekce obsahuje více než **43 900 titulů z 16 klíčových oblastí** aktuální zahraniční akademické literatury, která je nezbytná pro vysokoškolské studium, vědu a výzkum. Mezi vědní obory patří zejména:

- historie a politologie
- ekonomika a management
- lingvistika a literární věda
- právo a mezinárodní vztahy
- přírodní vědy
- psychologie
- náboženství a filozofie
- sociologie a antropologie

ebrary obsahuje **publikace světových akademických nakladatelství**, v první řadě amerických a britských univerzit (Yale University Press, University of California Press, Oxford University Press, Cambridge University Press, Manchester University Press apod.), ale i jiných renomovaných nakladatelů vědecké literatury (Brill Academic Publisher, Greenwood Press, John Benjamins Publishing, Kluwer Academic Publishing, Springer a dalších). Počet publikací obsažených v **ebrary** se neustále zvyšuje i v rámci jednoho subskripčního období, tj. momentálně až do konce roku 2012.

Projekt podporuje rovněž služby center mezinárodních meziknihovních služeb v Národní knihovně ČR, v Národní technické knihovně a v Knihovně Akademie věd ČR. Mimo Prahu v Moravské zemské knihovně v Brně a ve Vědecké knihovně v Olomouci. Centra mezinárodních meziknihovních služeb pomáhají překonat nedostupnost zahraniční tištěné produkce v českých knihovnách. Proto projekt počítá s dotací nákupu tzv. IFLA Vouchers, které jsou typem standardizovaného „platidla“ mezi světovými knihovnami při zabezpečení primárních zdrojů v klasické podobě, případně kopii ze zahraničí.

Projekt VZ09006 je koncipován na léta 2009 až 2011 a řeší ho tým zkušených pracovníků z jednotlivých odborných pracovišť NK pod vedením Odboru služeb. Předplatným jednotlivých přístupů a služeb pokryje projekt potřeby uživatelů až do konce roku 2012. Zadávací podmínky programu

INFOZ vyžadovaly od všech účastníků projektu minimálně 25% finanční spoluúčast. Rozpočet projektu je necelých 46 milionů Kč. Zadavatel přispěl z prostředků programu INFOZ více než 29 miliony Kč. NK do projektu vkládá bezmála 16 milionů Kč, které získala z výnosů vlastní činnosti a z finanční spoluúčasti více než 60 knihoven a dalších institucí, které jsou členy jednotlivých konsorcií. Dále NK do projektu vkládá téměř 1 milion Kč ze státního příspěvku na činnost knihovny.

■ Další významné aktivity

Česká jména ve VIAF

Od května 2009 se součástí rozrůstajícího se virtuálního mezinárodního souboru autorit VIAF (Virtual International Authority File) staly i české personální autority. Vedle čtyř zakládajících institucí (Kongresová knihovna, Německá národní knihovna, Francouzská národní knihovna a OCLC) se NK ČR ke spolupráci připojila na základě nabídky jako v pořadí druhá přístupující knihovna.

VIAF vzniká jako mezinárodní služba umožňující přístup k velkým světovým souborům autorit, které zaznamenávají standardizované a variantní formy jmen osob. Vizí VIAF je stát se jedním ze stavebních bloků sémantického webu a umožnit v budoucnu uživateli vyhledávat jména osob prostřednictvím formy jména a v jazyce a písmu, které si zvolí. Ke svému provozu využívá VIAF nejen autoritní, ale i bibliografické záznamy. Autoritní záznamy z určitého souboru autorit jsou obohaceny o údaje ze souvisejících bibliografických záznamů (v případě NK ČR záznamů z báze NKC), např. o názvy, ISBN, jména nakladatelů, spoluautorů atd. a posléze jsou porovnávány s obdobně obohacenými autoritními záznamy z dalších souborů autorit. Podmínkou spolupráce je tedy vysoká míra standardizace autoritních i bibliografických záznamů. Shody jsou vyhodnocovány a na základě hodnocení identifikována autoritní záhlaví, která patří stejné osobě (lépe řečeno bibliografické identitě).

VIAF se teprve rozrůstá, koncem roku 2009 umožňoval přístup k autoritním záznamům čtrnácti velkých knihoven, dvě knihovny byly v procesu testování, plánuje se rozšíření o další knihovny i zapojení VIAF do různých vyhledávačů a služeb.

VIAF ID: 7524651

Selected Covers

ISBN: 9004117601

Aristotele

Aristote 0384-0322 av. J.-C.

Aristoteles, 384-322 a.C.

Aristoteles v384-v322

Aristoteles, 384-322 f.Kr.

Aristoteles, 384-322 př. Kr.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

אריסטו 384-322 לפנה"ס

ارسطوطاليس (Aristoteles)

ارسطو. 322-384 ق. م.

Preferred Forms

- 200 1a Aristoteles 1f 384-322 a.C.
- 100 1a Aristoteles 1d v384-v322
- 100 1a ارسطو 1d 384-322 ق. م.
- 100 1a ارسطو 1d 384-322 ق. م.
- 100 1a ارسطوطاليس (Aristoteles)
- 100 1a Aristotele
- 200 1a Aristote 1f 0384-0322 av. J.-C.
- 100 1a Aristoteles 1d 384-322 f.Kr.
- 100 1a ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ
- 100 1a אריסטו 1d 384-322 לפנה"ס
- 100 1a Aristotele
- 100 1a Aristoteles 1d (384-322 a.C.)
- 100 1a Aristoteles 1d (384-322 a.C.)
- 100 1a Aristotele
- 100 1a Aristoteles 1d 384-322 a.C.

Výsledek dotazu
na jméno Aristotelés ve VIAF

Z hlavních činností knihovny

■ Doplnování novodobých knihovních fondů

Průběžné doplňování novodobých fondů bylo financováno z příspěvku na činnost instituce částkou ve výši 2 894 tis. Kč (tj. 1,24 % z celkového příspěvku na činnost), dále z účelových neinvestičních dotací MK ČR ve výši 15 milionů Kč, z dotace ve výši 450 tis. Kč na nákup on-line přístupů do elektronických zdrojů a z dotace ve výši 359 tis. Kč zohledňující míru inflace a nárůst DPH z 5 na 9 %. Pro realizaci projektu České knihovny při Univerzitní knihovně v Bratislavě byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace MK ČR ve výši 400 tis. Kč (pro doplňování slovenské literatury ve fondech NK ČR byla prostřednictvím Univerzitní knihovny v Bratislavě využita dotace MK SR ve výši 18 tis. €). Další finanční prostředky byly získány z projektů, jejichž hlavním cílem bylo zkvalitnění informačního prostředí a poskytovaných služeb, a to především na zabezpečení přístupů do elektronických databází.

Oblast doplňování fondů je dlouhodobě poznamenána chronickým nedostatkem finančních prostředků. Nominální výše prostředků, které má akvizice k dispozici, se léta pohybuje zhruba na stejné úrovni, ovšem reálná hodnota je nepříznivě ovlivňována dalšími faktory, jako jsou stálý nárůst cen dokumentů a cen předplatného, platby DPH, inflační indexy, kurzovní pohyby, ceny poštovního apod. V daném finančním rámci je velmi složité koncipovat a realizovat systematickou a konzistentní akviziční politiku. V oblasti doplňování fondů proto i nadále zůstávají nenaplněny nejen konkrétní požadavky uživatelů, ale částečně i vlastní strategické cíle instituce.

Dokumenty jsou do knihovních fondů doplňovány povinným výtiskem, nákupem, mezinárodní výměnou, dary, příp. z interních zdrojů. Formou individuálních nebo konsorciálních licencí jsou zabezpečovány zejména on-line přístupy k zahraničním elektronickým informačním zdrojům.

(Doplňování novodobých knihovních fondů včetně statistických analýz je podrobněji pojednáno v oddíle Ekonomické ukazatele, statistika, grafy.)

■ Zpracování knihovních fondů

Stejně jako řada zahraničních národních knihoven se i Národní knihovna ČR rozhodla investovat do zkvalitnění bibliografických záznamů (obohacení o obsahy a obálky, napojení na plné texty dokumentů) spíše než do výroby a distribuce stále méně využívaných pevných nosičů s národní bibliografií. Od roku 2009 je proto databáze Česká národní bibliografie dostupná pouze na webu. Záznamy pro Českou národní bibliografii procházejí i nadále redakcí, měsíční přírůstky jsou zveřejňovány od ledna 2009 na webové stránce *Novinky České národní bibliografie*.

KNIHY 1 - Antropologie, etnografie (2009/12)	
Bieberle, Josef, 1929. Hospedry - podobaťai sočednost' / Josef Bieberle. -- [Otomouč; Otmoučské sočednáč sočední, 2009. -- 83 s. : 17 cm ISBN 978-80-254-0094-1 (váč.) [Č.záç. 001990307] Oçasat	
Denková, Miroslava, 1961. Jáň pláňi Váňoa a sočednáč so / Miroslava Denková, Miroslava Denková. -- Vyd. 1. -- V Praze : Futura Libri, 2009. -- 124 s. : il. ; 18 cm ISBN 978-80-7321-601-6 (váç.) [Č.záç. 00200678] Oçasat	
Fehring, Andrea, 1978. Váçce jáčce ve seru : váçceOí dryčec obřeu : sočednáč přeočce váçceOí váçce [ed. Andrea Fehring, Thomas Klot, Rhea Kromarova]. -- Česká Ruošćovoa : dno drugoele marit [2009?]. -- 81 s. : barev. il. : 24 cm [Č.záç. 002012199 - oçevred] Oçasat	
Grůň, Jiří, 1938. Česko - sávod'k poučč' Jiří Grůň : [z náčedného originálu ... přelož. Jiří Grůň a Miroslava Jeřábek]. -- Nové, roč. a přeprac. vyd. -- Praha : Danstet & Pivcipal, 2009. -- 190 s. : 24 cm ISBN 978-80-67309-72-6 (váç.) : Kč 275,00 [Č.záç. 002011585] Oçasat	
Hubiček, Ondřej, 1955. Sočednáční ačednáčce májčch máčč : kulturní a sočednáční obřeu v sočední sočednáčce 1902 až 2008 / Ondřej Hubiček, Lenka Opatřatová, Martin Malý. -- Brno : 1. [2009]. ISBN 978-80-7308-281-9 (brně.) [Č.záç. 001990469] Oçasat	Obsah
	Česko -- am jáčce 2008 3
	Česko - jáčce 18 18
	Česko - jáčce 12 12
	Česko - jáčce 17 17
	Česko - jáčce 23 23
	Česko - jáčce 33 33
	Česko - jáčce 42 42
	Česko - jáčce 48 48
	Česko - jáčce 54 54
	Česko - jáčce 62 62
	Česko - jáčce 69 69
	Česko - jáčce 79 79
	Česko - jáčce 89 89
	Česko - jáčce 92 92
	Česko - jáčce 100 100
	Česko - jáčce 107 107
	Česko - jáčce 113 113
Mrva, Vladimír, 1958. Čo váçceOé oçevred : čes' / Vladimír Mrva. -- Vyd. 1. -- V Praze : Futura Libri, 2009. -- 124 s. : il. ; 18 cm ISBN 978-80-7321-490-6 (váç.) [Č.záç. 00200677] Oçasat	

Webové stránky
Novinky
České národní
bibliografie

Spolupráce s Moravskou zemskou knihovnou a Vědeckou knihovnou v Olomouci na zpracování České národní bibliografie v rámci projektu Cluster byla rozšířena o další typ dokumentů – česká periodika.

V roce 2009 byly otevřeny další čtyři e-learningové kurzy zaměřené tentokrát na katalogizaci pokračujících zdrojů a úplnou úroveň katalogizace monografických zdrojů v MARC 21 i UNIMARC.

■ Historické a hudební fondy

Prezentace historických fondů Národní knihovny ČR

Historický fond Národní knihovny ČR (dále jen NK ČR) je známý svým významem nejen u nás, ale i v zahraničí. Kromě badatelů je hojně využíván pořadateli nejrůznějších výstav. Mezi nejvýznamnější zahraniční výstavy realizované v roce 2009 patří bezesporu výstava v italském Udine s názvem *Splendori del Gotico nel Patriarcato di Aquileia*, kam NK ČR zapůjčila uměleckou kopii fragmentu latinského překladu Dalimilovy kroniky. Další velkou zahraniční výstavou byla Zemská výstava v rakouském Hornu *Österreich. Tschechien. Geteilt, Getrennt, Vereint*, kam putovaly dokumenty ze sbírky Adalberta Stiftera.

S žádostí o zápůjčky se na NK ČR obracejí také mnohé české instituce. V roce 2009 spolupracovala NK ČR celkem na pěti výstavách: *Praha španělská, Cesta života* (Správa Pražského hradu), *Jindřich Zdík* (Muzeum umění v Olomouci), *I. Dolnorakouská zemská výstava 2009. Rakousko. Česko* (Muzeum Vysočiny Jihlava) a *Misijní cesty chomutovských jezuitů* (Chomutov). Celkem se jednalo o zapůjčení a administraci pětadvaceti exponátů na výstavy, které čerpají z historických fondů v celém jejich průřezu, neboť se jedná o rukopisy, staré tisky, barokní univerzitní teze, ale i o rukopisné dokumenty z nedávné minulosti.

NK ČR je sama pořadatelem rozsáhlých výstav ve své Galerii Klementinum. V roce 2009 představila výstavní projekt *Čechy – křížovatka Evropy*, konaný pod záštitou ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a pořádaný u příležitosti předsednictví ČR v Radě EU. Výstava představila dvě sbírky z fondů NK ČR zapsané do seznamu „Paměť světa“ UNESCO, a to: *Zákon a Písmo – Rukopisy české reformace 14.–16. století*. Reprezentativní výběr více než šedesáti exponátů, které jsou profilující součástí fondu NK ČR, dokumentoval fenomén vývoje české reformace, této významné epochy prolnutí českých a světových dějin. Dále *Hlasy vyhnaných – Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska 1918–1945*. Unikátní sbírka periodik vydávaných v letech 1918–1945 po celém světě příslušníky ruské, ukrajinské a běloruské emigrace.

Druhým projektem byla výstava s názvem *Item plures et alios libros – Knihy kláštera Teplá ve fondech Národní knihovny České republiky*. NK ČR zde poprvé představila svou nedávnou významnou akvizici – nejcennější skvosty knihovny kláštera premonstrátů v Teplé. Takřka šedesát exponátů, často cimelií historického fondu, provázelo návštěvníky výstavy vývojem budování této klášterní knihovny, která patří k jedinečným svého druhu v České republice, aby současně ukázaly dějiny samotného kláštera, které jsou s knihovnou úzce spjaty.

Prezentace nesmírného bohatství fondu NK ČR prostřednictvím výstav v Galerii Klementinum je pravděpodobně méně známou činností knihovny. Svou náročností a rozsahem se však jedná o její významnou součást, která knihovně napomáhá plnit její nejdůležitější úkoly vůči uživatelům z řad široké laické a odborné veřejnosti.

Akvizice

V roce 2009 obohatila Národní knihovna své historické a hudební fondy nákupem několika významných děl. Následující čtyři staré tisky pocházejí z velmi zajímavé sbírky, z níž část zakoupila Národní knihovna ČR již v uplynulých letech. Jedná se o tituly, jež se v historickém fondu NK vyskytují vzácně. Mezi nimi vyniká především skvostné album kaligrafických vzorů, které se i na západních aukcích objevuje jen zřídka. Tři z nich díky atraktivní ilustrační složce jistě najdou využití i na různých výstavách či v obrazových publikacích. Čtvrtý představuje téměř unikátní postinkunábuli.

PINTER VON DER AU, Johann Christoph: *Neuer, vollkommener, verbesserter und ergänzter Pferd-Schatz ...* Frankfurt a. M., Johann Philipp Andrea pro Georga Heinricha Oehrlinga, 1688 (cena: 76 000 Kč).

Prototypen oder eigentliche Beschreibung der zu allerhöchsten Ehren der ... Frauen Elisabethae Christinae Vermählten Römischen Kayserin ... von ... Johann Joseph des Heil. Röm. Reichs-Grafen von Waldstein, Obristen Land-Marschallen im Königreich Böhmeim ... in der Pürglitzer Wild-Bahn und in daselbstigen S. Elisabethae Revier im Jahr 1721 den 26. Junii ... praesentierten Hirschen-Jagd. Alt-Stadt Prag, gedruckt bey dem Georg Labaun [1721 ?] (cena: 24 000 Kč).

Prototypen oder eigentliche Beschreibung der zu allerhöchsten Ehren der ... Lovecká scéna zachycující hon pořadaný na počest Alžběty Kristiny, manželky rakouského císaře Karla VI., v Lánské oboře. Foto: Eva Hodíková

PITTORIO, Luigi Bigi (BIGUS, Ludovicus): *Lodovici Bigi Pictorii Christianorum opusculorum liber primus ...* [Köln, Martin von Werden, c. 1515] (cena: 33 500 Kč).

SCHWANDNER, Johann Georg: *Dissertatio epistolaris de calligraphiae nomenclatione, cultu, praestantia, utilitate.* Viennae Austriae, ex typographeo Kaliwodiano ... 1756 (cena: 105 000 Kč).

Další tři díla (jeden atlas a dvě hudebniny) byla získána nákupem z antikvariátu Ztichlá klika. V případě geografického díla se jedná o velmi vzácné první vydání zeměpisného atlasu, který byl jako vůbec první věnován výhradně Jižní, Střední a Severní Americe. Nabízený exemplář také obsahuje rozsáhlé rukopisné přípisky v češtině a latině (z období kolem roku 1616) z děl Theodora de Bry a Theodora Zwingra, které dokládají zájem české veřejnosti sedmnáctého století o geografické a etnografické poznatky a činí z něj mimořádně pozoruhodný bohemikální pramen.

Slovenská knihovna

Slovenská knihovna (SK) je veřejně přístupná specializovaná vědecká knihovna pro oblast slavistiky a problematiku slovenských zemí. SK je odborem Národní knihovny, při plnění statutárních úkolů spolupracuje s jejími složkami.

Dne 23. března 2009 převzal ředitel SK z rukou ukrajinského prezidenta Viktora Juščenka ukrajinský státní řád „Za zásluhy“ 3. stupně. Pan prezident předáním řádu ocenil kvality ukrajinské knižní sbírky SK a zásluhy knihovny o rozvoj česko-ukrajinských kulturních a odborných vztahů.

SK připravila rozsáhlou výstavu *Hlasy vyhnaných – Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945)*, která byla jako součást výstavního projektu Národní knihovny ČR *Čechy – křižovatka Evropy* prezentována v první polovině roku 2009 v Galerii Klementinum. Výstava, konaná jako oficiální doprovodná akce českého předsednictví Rady Evropské unie, představila sbírku periodik ruské, ukrajinské a běloruské meziválečné emigrace z fondu SK, která byla v roce 2007 zapsána na seznam světového písemného kulturního dědictví „Paměť světa“ organizace UNESCO. U příležitosti výstavy byla připravena doprovodná publikace v české, anglické a ruské jazykové mutaci.

Z výstavy *Hlasy vyhnaných – Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945)*.
Foto: Eva Hodíková

Ve spolupráci s Harvardskou univerzitou SK pokračovala v programu mikrofilmování a digitalizace třetí části periodik vydávaných ukrajinskou emigrací na území meziválečného Československa. Reformátováno bylo přibližně 8000 stran těchto jedinečných dokumentů.

Posledním rokem probíhalo řešení tříletého grantového projektu podpořeného Grantovou agenturou ČR, jehož výsledkem bude katalogizace, kvalitní uložení a zpřístupnění sbírky administrativních dokumentů (spisovny) bývalého Ruského zahraničního historického archivu. Vzhledem k několika neočekávaným technickým problémům, které zpomalovaly průběh prací na projektu, souhlasila Grantová agentura ČR s odkladem dokončení projektu a prodloužením termínu pro předložení závěrečné zprávy.

SK ve spolupráci s několika dalšími institucemi připravila kolektivní monografii osmnácti odborných studií mapujících, v podobném rozsahu vůbec poprvé, život a dílo významného a neprávem pozapomenutého českého historika a žurnalisty Jana Slavíka, dlouholetého ředitele Ruského zahraničního historického archivu v Praze. Součástí knihy je nové vydání bibliografie Slavíkových prací, které čítá takřka 2500 záznamů. Za účelem představení díla tohoto mimořádného znalce problematiky ruského revolučního hnutí a Sovětského svazu u zahraničního odborného publika byla kniha vydána rovněž v anglické verzi jako třetí svazek řady *Prague Perspectives*.

Svou činnost a knihovni sbírku SK prezentovala na několika akcích v rámci moskevského knižního veletrhu intelektuální literatury Non fiction. Tyto akce byly součástí programu České republiky, která byla na veletrhu čestným hostem.

Akvizici SK v roce 2009 významně pomohlo převzetí osobní knihovny významného českého slavisty prof. Miroslava Kvapila, kterou SK věnovala jeho manželka. Z této kolekce bylo do knihovniho fondu zařazeno 710 svazků zejména původní jihoslovenské literatury.

Doplňování sbírky slovenské literatury pomohla opětovná realizace projektu NK a Univerzitní knihovny v Bratislavě *Slovenská knihovna – Česká knižnica*, který je garantován českým a slovenským ministerstvem kultury. Projekt, který pokračoval čtvrtým rokem, umožňuje alespoň částečně snížit deficit finančních prostředků určených na akvizici knihovničních dokumentů, s nímž se potýká celá NK.

■ Knihovnický institut

V roce 2009 pokračovalo budování informačních zdrojů Knihovnického institutu, které jsou určeny především knihovníkům a informačním pracovníkům, studentům a pedagogickým pracovníkům oboru. Elektronický portál *Informace pro knihovny*, jehož účelem je zpřístupňovat a odkazovat domácí a ve výběru i zahraniční dokumenty, oborové databáze a další informační nástroje z oboru knihovnictví a informační věda, vykazuje vysokou návštěvnost. Za rok 2009 zaregistroval portál přes 2,1 milionu přístupů a přes 200 000 virtuálních návštěv. U terminologické databáze TDKIV byla zprovozněna možnost navrhnout nové termíny ke zpracování nebo upravovat uložené termíny. Také byla otevřena elektronická konference *Terminologie*, která umožňuje širší veřejnosti diskutovat o oborové terminologii. Pro oborovou bránu KIV pokračoval kromě akvizice databází i výběr a katalogizace domácích i zahraničních internetových dokumentů.

Koordinace výkonu regionálních funkcí knihoven probíhala na bázi komise pro regionální funkce Sdružení knihoven ČR. Zpráva o výkonu regionálních funkcí za rok 2008 byla rozeslána vedoucím odborů krajských úřadů. Knihovnický institut zajišťoval koordinaci aktivit knihoven v souvislosti s realizací *Projektů internetizace knihoven a dotačního programu Veřejné informační služby knihoven*.

Dále se rozšířila spolupráce knihoven na projektu *Benchmarking knihoven*. Na projektu v roce 2009 participovalo již 115 knihoven. V rámci projektu byl zpracován standardizovaný dotazník pro zjišťování spokojenosti uživatelů knihoven. Dotazník je provozován Městskou knihovnou v Ústí nad Orlicí a knihovny ho mohou využívat pro realizaci vlastních průzkumů. Byla zahájena spolupráce se slovenskými knihovnami.

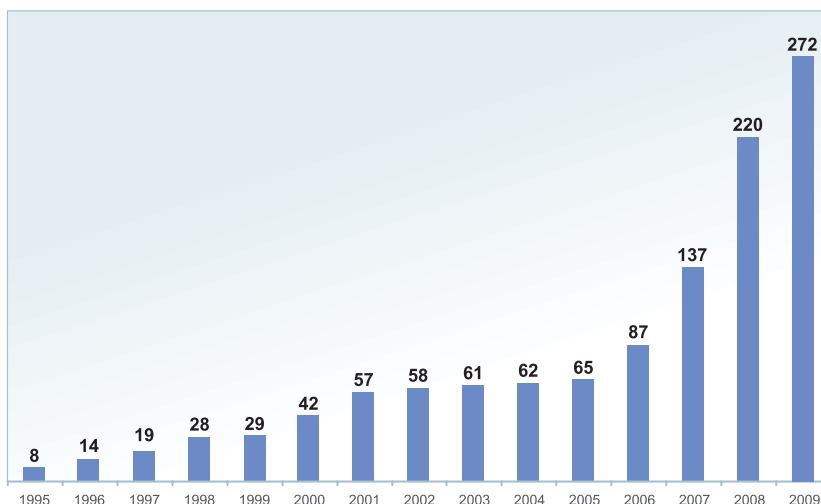
Knihovnický institut spolupracoval s Českou televizí na anketě a cyklu pořadů *Knih mého srdce*, jehož cílem bylo hlasování o nejoblíbenější knize obyvatel České republiky.

■ Souborný katalog ČR

V roce 2009 došlo k dalšímu významnému nárůstu počtu spolupracujících knihoven, do spolupráce se nově zapojilo dalších 52 knihoven. Celkový počet institucí zasílajících data do Souborného katalogu ČR (SK ČR) v elektronické podobě byl na konci roku 272, během posledních pěti let se tedy jejich počet více než zčtyřnásobil.

Nárůst počtu knihoven spolupracujících na budování SK ČR v letech 1995–2009

Na konci roku 2009 obsahovala báze SK ČR 3 865 206 záznamů, z toho 148 222 záznamů seriálů a 147 686 záznamů speciálních druhů dokumentů.

V rámci zlepšování služeb uživatelům bylo více než 10 000 záznamů monografií propojeno s plnými texty vzniklými v rámci projektu Kramerius. K více než 26 000 záznamů jsou připojeny kopie obsahů dokumentů. Z prostředí SK ČR bylo odesláno téměř 6000 objednávek MVS. Webové stránky SK ČR navštívilo v roce 2009 měsíčně v průměru o 2100 uživatelů více než v roce 2008.

■ Programy a projekty

Výzkumné záměry

Vytvoření virtuálního badatelského prostředí pro zpřístupnění a ochranu digitálních dokumentů

Doba řešení: 2004–2010

Hlavní řešitel: Adolf Knoll

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://digit.nkp.cz>, <http://www.manuscriptorium.eu>

Virtuální badatelské prostředí se realizuje v digitální knihovně Manuscriptorium, která doznala značného rozšíření především za přispění evropského projektu ENRICH (viz dále). Všechna data v Manuscriptoriu byla převedena do nového formátu pro popis rukopisů v TEI P5. Na ukládání popisných a strukturálních dat byla spuštěna aplikace M-Tool Online a novému formátu bylo přizpůsobeno Manuscriptorium kandidátů, do kterého byly zapracovány transformace mezi TEI P5 a MARC 21, resp. MODS a možnosti vytváření virtuálních dokumentů s využitím dat z Manuscriptoria i mimo něj. Do nového interface byly zapracovány silné nástroje na personalizaci uživatelského prostředí. Byla zpracována řada analýz týkajících se budoucího rozvoje Manuscriptoria, jako např. využití tezaurů, ontologií, možnosti řešení duplicit a vytváření dílčích knihoven dle typu dokumentu a kulturního obsahu, a byly zpracovány manuály, týkající se kritérií kvality přijímaných dat a konektivity Manuscriptoria. V oblasti digitálního zpřístupnění novodobých dokumentů došlo zejména k vyvinutí prototypu aplikace pro automatizovanou kontrolu obrazových souborů.

Budování vzájemně kompatibilních informačních systémů pro přístup k heterogenním informačním zdrojům a jejich zastřešení prostřednictvím Jednotné informační brány

Doba řešení: 2004–2010

Hlavní řešitel: Bohdana Stoklasová

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.jib.cz>, <http://info.jib.cz>; <http://www.ndk.cz>

Tematický záběr výzkumného záměru je velmi široký a zahrnuje několik oblastí: optimalizace věcného zpřístupnění dokumentů, optimalizace využití heterogenních informačních zdrojů prostřednictvím jejich integrace v rámci Jednotné informační brány, budování digitálních depozitních knihoven a archivace webu. Ve všech třech oblastech byly v roce 2009 dosaženy významné výsledky týkající se obohacení geografických autorit o kódované kartografické matematické údaje a analýzy využití heterogenních informačních zdrojů a požadavků na důvěryhodný digitální repozitář. Dále došlo k vývoji a testování SRU/SRW rozhraní pro vyhledávání nad fulltextovým indexem a jeho integraci s metavyhledávacími portály.

Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek

Doba řešení: 2005–2011

Hlavní řešitel: Jiří Vnouček (do dubna 2005), Magda Součková (duben–prosinec 2005), Jerzy Stankiewicz (2006–2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2009 došlo k výzkumu a vývoji preventivních opatření vedoucích k ochraně knihovních fondů, jako je zlepšení klimatických podmínek, forem uložení fondů a jejich monitorování, k výzkumu a vývoji metod stanovení míry poškození písemných památek a konzervátorských metod vedoucích k jejich záchraně. Nedílným prvkem byl vývoj metodiky identifikace materiálového složení jednotlivých objektů s tím, že její aplikace musí být nedestruktivní povahy.

Národní projekty

Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru

Doba řešení: 2006–2010

Hlavní řešitel: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2009 se v rámci projektu řešila problematika zvýšení úspěšnosti OCR. Byly plněny znalostní báze opravenými slovními tvary získanými skenováním autentických dokumentů a probíhalo testování výsledků. Byla vytvořena beta verze programového nástroje pro tvorbu rozšířených metadat a probíhá její testování. Nástroj rozpoznává čtyři typy zón (globální, lokální, číslo strany, obrázek). Pro nalezení příslušné části textu (např. nadpis, jméno autora, číslo strany) byly definovány parametry písma a podle nich se provádí porovnání v označených zónách. Pro překonání velké míry nestandardností v rámci typu písma se testuje použití neuronové sítě.

Ochrana a trvalé zpřístupnění webových zdrojů jako součásti národního kulturního dědictví

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Ludmila Celbová (2006–2007), Libor Coufal (2008–2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://webarchiv.cz/>

Rámcovým cílem projektu je hlouběji se zabývat aspekty ochrany a trvalého zpřístupnění webových zdrojů, a to jak z hlediska vývoje informačních technologií, tak i z hlediska legislativního. V roce 2009 pokračovalo testování nástroje WebAnalyzer pro automatizované celoplošné sklizení bohemikálních zdrojů umístěných mimo národní doménu .cz. Dále byl dokončen a uveden do provozu nástroj pro interní správu workflow archivace webu WA Admin. V dubnu byla oficiálně spuštěna česká verze veřejných licencí Creative Commons. Národní knihovna ČR byla iniciátorem a jednou z vůdčích institucí, které se na vzniku této verze podílely. Licence jsou v projektu využívány k získávání webových zdrojů pro zařazení do archivu.

Budování databáze rukopisných a tištěných hudebních pramenů uložených ve sbírkách na území Čech a Moravy

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zuzana Petrášková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2009 práce na projektu pokračovaly dle jeho plánovaného zadání. Rutinní využívání softwaru Kallisto rozhodlo a urychlilo katalogizační a soupisové práce. Vzájemná komunikace řešitelů s redakcí RISM byla operativní a přispěla k rychlému předání získaných informací do budované databáze. Uložené záznamy jsou připraveny k předání do on-line katalogu, který bude v roce 2010 zdarma zpřístupněn prostřednictvím ViFa Musik (Virtuelle Fachbibliothek Musikwissenschaft) badatelské a interpretační veřejnosti. Práce pro Souborný hudební katalog se zabývaly hloubkovou revizí zpracovaných hudebních pramenů na papíře, které budou následně předány do elektronické databáze. Na obou řešitelských pracovištích se udržoval dobrý kontakt s majiteli zpracovávaných sbírek. Probíhal průzkum dosud nevydaných, tedy nezpracovaných, hudebních sbírek, který přispívá k jejich ochraně.

Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zdeněk Lenhart, CITeM Moravského zemského muzea v Brně

Řešitel za Národní knihovnu ČR (NK ČR není příjemcem podpory): Zdeněk Bartl

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.citem.cz>

Vytvořením systému národních autorit paměťových institucí bude výrazně racionalizováno zpracování

sbírek knihoven, muzeí a galerií a bude dosaženo unifikace selekčních údajů v bázích paměťových institucí.

Interní archiv Ruského zahraničního historického archivu. Zpracování, uložení, katalogizace a zpřístupnění unikátní sbírky dokumentů

Doba řešení: 2007–2009

Hlavní řešitel: Lukáš Babka

Finanční podpora: Grantová agentura ČR

Cílem projektu je roztřídění, katalogizace, uložení a zpřístupnění sbírky archivních materiálů (spisovny a interního archivu) mapujících činnost Ruského zahraničního historického archivu, která je uložena ve Slovanské knihovně. Díky zpřístupnění této kolekce bude možné vůbec poprvé odborně zkoumat činnost Ruského zahraničního historického archivu, jedinečné archivně-dokumentační instituce působící v letech 1923–1945 v Praze. Kvůli technickým a personálním problémům nebylo možné projekt dokončit v řádném termínu, Grantová agentura ČR proto souhlasila s odložením termínu pro předložení závěrečné zprávy o řešení projektu do druhé poloviny roku 2010.

Evidence digitalizovaných dokumentů, sledování procesu zpracování a vývoj systému pro zpřístupnění

Doba řešení: 2008–2010

Hlavní řešitel: Martin Lhoták, spoluřešitel za NK ČR: Ivan Ljubka

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Projekt má dva hlavní cíle: sledování a optimalizace digitalizačního workflow včetně evidence digitálních dokumentů a vývoj nové verze Systému Kramerius (Kramerius 4). V rámci prvního cíle byla v roce 2009 plně zprovozněna webová stránka, bylo implementováno vyhledávání a navigace, připraveny formáty pro předávání dat z dalších knihoven (xls a xml) a připraveno sdílení dat prostřednictvím OAI-PMH. Dále byly provedeny změny v databázové struktuře, upraveny tiskové výstupy a rozšířeno interní vyhledávací rozhraní o další navigace. Registr digitalizace byl obohacen o data z dalších institucí (Národní lékařská knihovna, MSVK Ostrava, Knihovna Židovského muzea, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, atd.). V případě vývoje nové verze Systému Kramerius byly provedeny základní analýzy a programování. V rámci této části projektu bylo nutné řešit podporu vícestránkových digitálních dokumentů, více typů formátů, kompatibilitu OAI-PMH, perzistentního identifikátoru a možnost integrace s obrazovým serverem. V průběhu roku 2010 by měla být verze 4 funkční a k dispozici ostatním zájemcům.

Ověření možností hubení hmyzu poškozujícího knihovni a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu

Doba řešení: 2008–2010

Hlavní řešitel: Jiří Neuvirt

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cílem projektu je vývoj a ověření efektivnosti netoxických metod hubení škodlivého hmyzu na knihovnických a muzejních objektech s využitím vlastností víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu. Současně bude ověřován vliv vybraných metod na materiály sbírkových předmětů. V roce 2009 byly změřeny rychlosti vymývání kyslíku z interiéru 11 druhů dřev, u vybraných druhů hmyzu byla stanovena mortalita jednotlivých vývojových stadií v dusíkové atmosféře a v atmosféře s 1 % kyslíku, vytvořeny dřevěné artefakty s historickými povrchovými úpravami pro vyhodnocení nebezpečí jejich poškození vlivem krátkodobého řízeného vakua. Linka na ověřování mortality působením řízených atmosfér je chráněna užítelným vzorem. Na víceúčelové vakuové komoře proběhly konstrukční úpravy. Byl zpracován návrh metody ošetření.

Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace

Doba řešení: 2009–2011

Hlavní řešitel: Hanuš Hemola

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Cílem projektu je formou organizace několika konsorcií českých knihoven zabezpečit přístup k databázím

EBSCO a OCLC. Ustavením oborových konsorcií byl zabezpečen přístup k elektronickým informačním zdrojům pro knihovnictví a informační vědu, hudbu a hudební vědu. V individuálních licencích byly zpřístupněny uživatelům knihovny plnotextové akademické elektronické informační zdroje profilových oborů. Projekt rovněž finančně podporuje zabezpečení sféry vědy, výzkumu a inovací v ČR primárními informačními zdroji ze zahraničí prostřednictvím služeb center mezinárodních meziknihovnických služeb.

Environmental Monitoring and Evaluation of Tolerability of Indoor Environment in the Baroque Library Hall of the National Library

Doba řešení: 2009–2010

Hlavní řešitel: Jiří Smolík, Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Jerzy Stankiewicz

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR z programu Finančních mechanismů EHP a Norska

Problematicke kontaminace ovzduší jak prachem, tak plynovými polutanty byla věnována v Národní knihovně zvláštní pozornost. Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i., provedl měření prašnosti v Barokním sále ve spolupráci s Restaurátorským oddělením knihovny. Měření poukázala na přímou souvislost mezi návštěvností Barokního sálu a růstem koncentrace prachových částic v jeho prostoru. Přítomnost návštěvníků zvyší koncentraci částic 1–20 µm více než šestinásobně. Nárůst koncentrace začínal vždy s příchodem prvních návštěvníků a dosáhl maxima koncem návštěvních hodin. Koncentrace pak postupně klesaly až do dalších návštěvních hodin. Na základě výsledků těchto měření probíhá od května roku 2009 v Barokním sále a v sousedních prostorách měření prašnosti a kontaminace ovzduší plynovými polutanty (hlavně organického původu). Na monitorovacích pracích se partnersky podílí kromě Ústavu chemických procesů AV ČR, Restaurátorského oddělení NK ČR a Norského institutu pro výzkum vzduchu rovněž Zdravotnický ústav z Ústí nad Labem jako subdodavatel. Cílem projektu je především vytvoření základů pro správnou politiku ochrany památek a užití fondů v NK.

Mezinárodní projekty

LiWa (Living Web Archives)

Doba řešení: 2008–2011

Hlavní řešitel: Claudia Niederee, Gottfried Wilhelm Leibnitz Universität, Hannover, Německo

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Libor Coufal

Finanční podpora: 7. rámcový program EU

URL: <http://liwa-project.eu/>

Living Web Archives (LiWA) je tříletý výzkumný projekt financovaný EU, zaměřený na oblast archivace webu. Současné nástroje pro archivaci webu dosahují díky prudkému rozvoji webových technologií hranice svých možností. Cílem LiWA je navrhnout a otestovat nové postupy, které umožní zlepšit kvalitu obsahu webových archivů a jejich dlouhodobou hodnotu pro uživatele a jež „vdechnou“ webovým archivům život. Výstupem projektu bude nová generace nástrojů pro sklizení, uchování, analýzu a obohacení obsahu webových archivů, které umožní dlouhodobou interpretovatelnost tak, jak se archivy budou vyvíjet, větší věrnost obsahu archivu filtrováním nepodstatného šumu a zachycení rozmanitého obsahu (multimédia, sociální web aj.). V roce 2008 byly na základě detailní analýzy definovány uživatelské požadavky a byly vyvinuty první verze nástrojů. V roce 2009 pokračoval vývoj nástrojů pro extrakci komplexních odkazů, filtraci spamu, zajištění temporální koherence archivů a mapování sémantického vývoje, včetně dvou aplikací pro archivaci streamovaných médií a sociálního webu.

Evropské aplikační projekty

Europeana version 1.0

Doba řešení: 2009–2011

Hlavní řešitel: Jill Cousins, Europeana Office, based in the National Library of the Netherlands, on behalf of the EDL Foundation

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Tomáš Klimek

Finanční podpora: Program eContentPlus

URL: <http://version1.europeana.eu/web/europeana-project/>

Snahou rozsáhlého projektu, do něhož se od počátku zapojilo 85 partnerů z celé Evropy (mezi nimi i Národní knihovna ČR), je vytvořit vyhledávací a prezentační platformu pro digitalizované artefakty evropské kultury (knihy, obrazy, filmy, archiválie). Cílem je zpřístupnit prostřednictvím portálu 12 milionů digitálních objektů, jimiž by mělo přispět okolo 400 institucí. Projekt je zaměřen na oslovení nejširší veřejnosti. Cílem účasti Národní knihovny ČR v projektu je prezentace spravovaných dokumentů i výsledků digitalizační činnosti a možnost navázat kontakty pro budoucí spolupráci týkající se obsahové expanze digitální knihovny Manuscriptorium.

REDISCOVER – Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction

(Virtuální rekonstrukce středoevropského kulturního dědictví)

Doba řešení: září 2009 – listopad 2010

Hlavní řešitel: Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: Program Culture

URL: <http://rediscover.manuscriptorium.com>

Mezinárodní projekt REDISCOVER v rámci programu Culture, který koordinuje Národní knihovna ČR, byl zahájen v září 2009 vstupním setkáním (4. září v Praze). Partneři jsou národní knihovny v Bukurešti, Varšavě a Vilniusu. Cílem projektu je virtuálně rekonstruovat rozptýlené kulturní dědictví a zpřístupnit je v rámci Manuscriptoria, jakož i uspořádat výstavy v Praze, Bukurešti, Varšavě a Vilniusu, na kterých budou představeny profilující artefakty z fondů jednotlivých partnerů, a zorganizovat konferenci v Praze, jejímž tématem bude jednota středoevropské kultury ve středověku a raném novověku. K výstavám vyjde publikace shrnující eseje jednotlivých národních partnerů a u příležitosti konference bude publikován sborník statí zpracovávajících specifická dílčí témata.

ENRICH – European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage

(Propojení evropských zdrojů a informací z oblasti kulturního dědictví)

Doba řešení: prosinec 2007 – listopad 2009

Hlavní řešitel: Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: Program eContentPlus

URL: <http://enrich.manuscriptorium.com>

Mezinárodní projekt ENRICH v rámci programu eContentPlus, jehož se účastnilo 18 partnerů z 12 zemí a který koordinuje Národní knihovna ČR ve spolupráci s AiP Beroun s. r. o. a Cross Czech a. s., byl v roce 2009 v závěrečné etapě svého řešení. Národní knihovna ČR byla zároveň vedoucím jednoho bloku úkolů, účastnila se práce ve všech sedmi dalších blocích a aktivně se podílela na propagaci projektu a získala řadu asociovaných partnerů v osmi dalších zemích, takže projektu ENRICH se nakonec účastnili partneři z 20 zemí. Projekt ENRICH se soustředil na integraci zdrojů zpřístupňujících kulturní dědictví v EU i mimo její rámec. Cílem bylo agregovat data a zpřístupnit distribuované komplexní digitální dokumenty / digitální kopie originálních historických dokumentů na základě dosavadní platformy digitální knihovny Manuscriptorium provozované koordinátorem projektu a převést ji na novou platformu a umožnit širokou interoperabilitu kooperujících systémů i konverzi popisných a strukturálních metadat. V druhém roce řešení byla testována a upravena enrich.dtd a na jejím základě vytvořena on-line verze stávajícího editoru pro tvorbu distribuovaných sdružených digitálních dokumentů M-Tool, jakož i on-line nástroj pro kontrolu funkčnosti vytvořených dokumentů M-Can. Ve spolupráci s obsahovými i technickými partnery byl vytvořen nástroj EGE (ENRICH Garage Engine) umožňující on-line automatickou konverzi některých běžně užívaných metadatových standardů pro popis historických dokumentů. Byla vybudována i databáze znaků neobsažených v Unicode gBank, jakož i vypracován způsob jejího dalšího rozšiřování. Byly zpřístupněny personalizované nástroje pro tvorbu virtuálních kolekcí a virtuálních dokumentů a umožněna jednoduchá práce s nimi včetně sdílení s ostatními uživateli. Systém digitální knihovny Manuscriptorium byl upraven podle TEI P5 ENRICH specification a v jeho rámci bylo integrováno od obsahových partnerů projektu i od partnerů asociovaných přibližně 74 000 dokumentů čítajících více než 4 500 000 stran. Byla vytvořena též koncepce udržitelnosti.

COMMUNIA: The European Thematic Network on Digital Public Domain

Doba řešení: 1. 7. 2007 – 31. 8. 2010

Hlavní řešitel (koordinátor): Francesco Profumo, Politecnico di Torino, Itálie

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Lukáš Gruber
Financuje: Program eContentPlus
URL: <http://www.communia-project.eu>

Cílem projektu COMMUNIA je vytvořit doporučení pro strategii Evropské Unie v oblasti problematiky zpřístupňování volných děl (angl. public domain) v digitálním prostředí. Vedle tohoto hlavního cíle se projekt taktéž soustředí na další aktuální témata v oblasti zajišťování přístupu k autorským dílům, jakými jsou modely zpřístupňování děl, u kterých není možno vystopovat autora (orphan works), formy veřejného licencování (např. Creative Commons), iniciativa Open Acces – zajišťování otevřeného přístupu k vědeckým článkům a datům. Tyto cíle jsou dosahovány prostřednictvím organizace workshopů a seminářů na výše uvedená témata a tvorbou oficiálních prohlášení a manifestů. Manifest o volných dílech (Public Domain Manifesto, viz <http://www.publicdomainmanifesto.org>) byl již vytvořen a v současné době se pracuje na jeho českém překladu.

Ostatní projekty

Národní projekty

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

Všechny projekty v jednotlivých podprogramech jsou jednoleté. Tyto projekty se týkají podpory konkrétních činností knihoven v oblasti vzdělávání, provozu digitálních knihoven, produkce digitálních dat (retrospektivní konverze katalogů, digitalizace sbírek), provozu informačních portálů, přístupu k digitálním zdrojům a provozu Souborného katalogu ČR. Národní knihovna ČR se pravidelně účastnila VISK za účelem podpory svých základních činností.

VISK 1

Koordinační centrum programu VISK

Odpovědný pracovník: Vít Richter
URL: <http://visk.nkp.cz/>

Koordinační centrum programu VISK zajišťovalo v průběhu roku 2009 veškeré odborné, organizační a koordinační činnosti související s realizací celého programu VISK. V návaznosti na program VISK 3 byla zajištěna koordinace s *Projektem internetizace knihoven*, který realizuje Ministerstvo vnitra ČR.

VISK 2

Kurzy základní informační gramotnosti

Odpovědný pracovník: Eva Dostálková
URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/01_kurzy.htm

V rámci kurzů získávají frekventanti znalosti a dovednosti v rozsahu European Computer Driving Licence jako minimálního standardu vzdělání v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi i pokročilé kompetence v oblasti počítačové a informační gramotnosti.

Digitalizace v knihovnách aneb Co musí vědět knihovník o digitalizaci

Odpovědný pracovník: Zlata Houšková
URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/02_pripstavovane.htm

Cyklus seminářů o digitalizaci byl věnován úvodu do problematiky pořizování, zpracování, struktury, ochrany a zpřístupnění digitálních informací.

Základy akvizice – e-learningový kurz

Odpovědný pracovník: Zlata Houšková
URL: <https://dlk.cuni.cz/>

Elektronický asynchronní on-line kurz základních znalostí a dovedností pro pracovníky veřejných knihoven v oblasti doplňování fondů byl vytvořen jako úvod do problematiky a základ vzdělání v této specializaci; je doplněn testy, zkušebními otázkami, doplňujícími studijními materiály a odkazy, vše ve výukovém prostředí Moodle.

VISK 4**Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven**

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V rámci realizace podprogramu VISK 4 byly zajištěny správa nástrojů digitální knihovny NK ČR a přenosy dat prostřednictvím sítí CESNET a PRAGONET. V roce 2009 byly provedeny některé drobné úpravy nástrojů Kramerius a Registr digitalizace. Pro vyšší úroveň vyhledávání v obou nástrojích byl pořízen upgrade vyhledávacího systému CONVERA na systém FAST. Pro Registr digitalizace bylo nutné upravit uživatelské rozhraní, které umožní využít maximálně funkcionalitu tohoto systému. Dále byly vytvořeny univerzální importní funkce, které umožní i ostatním institucím vkládání dat do systému. Registr digitalizace je v současné době dostupný nejen pro odborné instituce, ale i pro veřejnost.

VISK 5**Retrospektivní konverze katalogů Národní knihovny České republiky**

(Generální katalog Univerzálního knihovního fondu I, Katalog Ruského zahraničního historického archivu)

Odpovědný pracovník: Nataša Mikšovská

Byl proveden předvýběr a příprava 34 800 záznamů tisků pro další zpracování z Generálního katalogu Univerzálního knihovního fondu I a 20 000 záznamů z Generálního katalogu Slovanské knihovny. Zpracováno bylo 22 000 záznamů z Generálního katalogu UKF I. Byla dokončena retrokonverze katalogu Ruského zahraničního historického archivu.

Rekatalogizace starých tisků z Generálního katalogu I. uložených v Národní knihovně ČR

Odpovědný pracovník: Veronika Procházková

Byla zahájena rekatalogizace starých tisků z Generálního katalogu I, celkem byly pořízeny tři tisíce záznamů.

VISK 6**Digitalizace historických dokumentů Národní knihovny ČR**

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V roce 2009 bylo v rámci VISK 6 z fondu Národní knihovny ČR digitalizováno 77 dokumentů (tj. 34 256 stran).

VISK 7**Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius**

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://kramerius.nkp.cz>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V roce 2009 bylo rámci podprogramu VISK 7 reformátováno ve 27 projektech, realizovaných 26 knihovnami, 517 541 stran knihovních dokumentů. Metodou OCR bylo konvertováno do textového formátu 220 000 stran, které současně představovaly spoluúcast na projektu TELplus. Národní knihovna ČR i nadále zajišťuje archivaci mikrofilmů ve skladu se speciálními klimatickými podmínkami a archivaci zdrojových digitálních dat na vlastním Centrálním datovém úložišti.

VISK 8**Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku, zpřístupnění informačních zdrojů Národní knihovny ČR a českých webových zdrojů**

Odpovědný pracovník: Bohdana Stoklasová

URL: <http://www.jib.cz>, <http://info.jib.cz>

Byla rozšířena nabídka zdrojů, podstatně se zvýšilo využití Jednotné informační brány (JIB) pro stahování záznamů. Do nabídky SFX JIB byla přidána služba bX. bX je služba typu discovery. K článku, pro

který je zobrazena nabídka SFX, bX doporučí další relevantní články podle skutečného celosvětového využití článků. Byly odstraněny nedostatky v oblasti vzdáleného zpřístupnění zdrojů. Zpřístupnili jsme JIB a oborové brány KIV a MUS v systému HAN NK ČR (v návaznosti na EZproxy). Proběhly základní analýzy pro využití Shibboleth v rámci zvyšování komfortu vzdáleného přístupu.

Multicenční zpřístupnění českých elektronických informačních zdrojů v roce 2009

Odpovědný pracovník: Hana Nová

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK8A.htm>

V rámci řešení projektu je zajištěno pokračování služby přístupu do českých plnotextových databází firmy Anopress (Mediální a vědomostní) a databází České tiskové kanceláře. Do projektu se zapojilo 59 knihoven.

VISK 9

Rozvoj CASLIN Souborného katalogu ČR

Odpovědný pracovník: Eva Svobodová

URL: <http://skc.nkp.cz>, <http://www.caslin.cz>

Na konci roku 2009 obsahovala báze Souborného katalogu ČR 3 865 206 záznamů, z toho 148 222 záznamů seriálů a 147 686 záznamů speciálních druhů dokumentů. Webové stránky SK ČR navštívilo v roce 2009 měsíčně v průměru o 2100 uživatelů více než v roce 2008 a počet objednávek MVS odeslaných z prostředí SK ČR se proti předcházejícímu roku navýšil o tři tisíce. Počet knihoven přispívajících do SK ČR vzrostl o dalších 52 knihoven. V rámci zlepšování služeb uživatelům bylo více než 10 000 záznamů monografií propojeno s plnými texty vzniklými v rámci projektu Kramerius. K záznamům v SK ČR jsou připojovány obálky knih (pokud jsou dostupné na tzv. Obálkovém serveru) a záznamy jsou propojovány s údaji dostupnými na Google Book Search. K více než 26 tisícům záznamů byly připojeny kopie obsahů dokumentů.

Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit

Odpovědný pracovník: Zdeněk Bartl

URL: <http://aut.nkp.cz>

Cílem je zapojit české knihovny do kooperativní tvorby a využívání souborů národních autorit a napomoci podstatně racionalizaci zpracovatelského procesu v knihovnách. K dispozici je více než 533 tisíc záznamů jmenných i věcných autorit.

Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska

Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru

Doba řešení: 30. 11. 2006 – 30. 4. 2011

Hlavní řešitel: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska

V roce 2009 bylo prostřednictvím dodavatelských firem mikrofilmováno 804 044 stran, skenováno z mikrofilmu 612 330 stran, snímkováno hybridním způsobem 336 282 stran a celkem bylo upraveno 1 079 147 obrazových souborů včetně vytvoření popisných a administrativních metadat. Pro poškozené dokumenty bylo zhotoveno 2708 ochranných obalů (krabic). Základní indikátory projektu tak byly naplněny (2,4 milionu stran dokumentů) a v roce 2010 bude třeba upravit zbývající obrazové soubory, které se v rámci projektu podařilo vyrobit navíc a importovat je do Systému Kramerius.

Integrovaný operační program – Smart Administration

Vytvoření Národní digitální knihovny (příprava projektu č. 116)

Odpovědný pracovník: Bohdana Stoklasová

URL: <http://www.ndk.cz>

Na podkladě rozsáhlé teoretické přípravy i praktických zkušeností získaných během řady zahraničních služebních cest byla navržena architektura celého systému: masová digitalizace – dlouhodobá ochrana

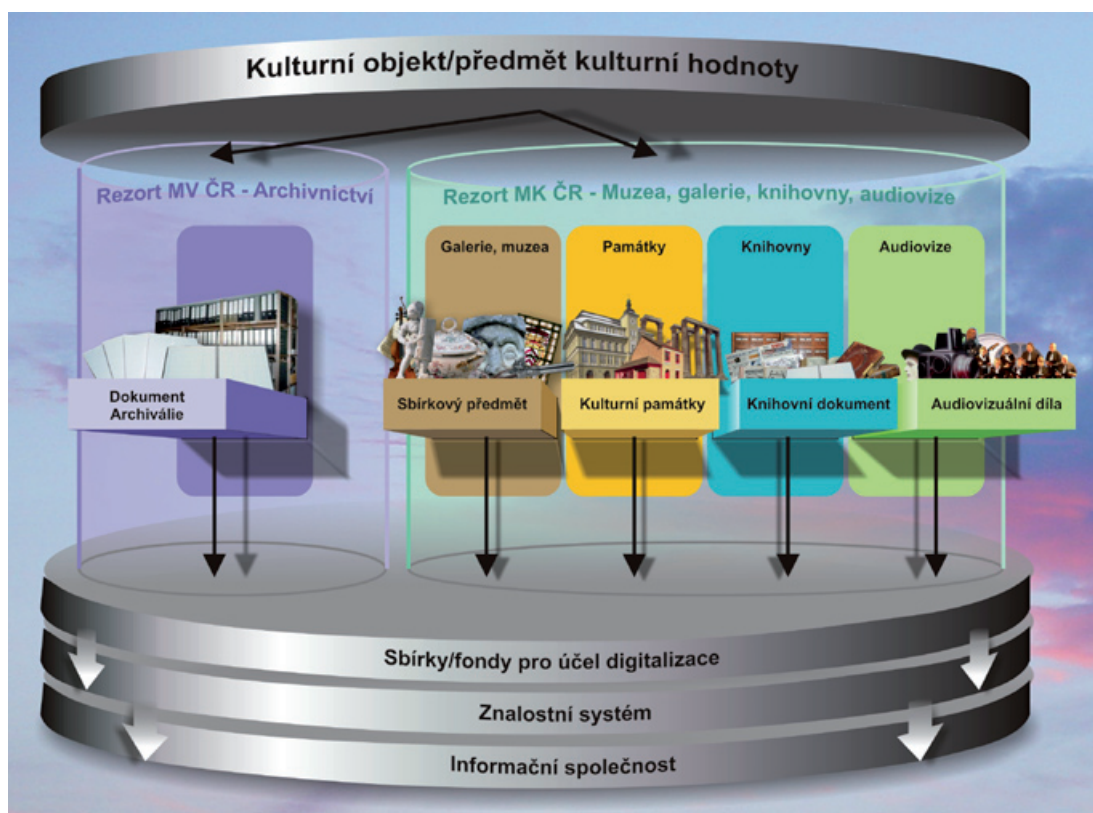
digitálních dokumentů – zpřístupnění. Architektura se stala základem Studie proveditelnosti pro projekt Vytvoření Národní digitální knihovny. V závěru roku 2009 byla vyhlášena výzva k předkládání žádostí o finanční podporu v rámci Integrovaného operačního programu na Elektronizaci služeb veřejné správy a proběhly přípravné práce k podání projektu.

■ Příprava projektu Národní digitální knihovna

Projekt Národní digitální knihovna (NDK) připravený ve spolupráci Národní knihovny ČR a Moravské zemské knihovny v Brně (MZK) figuruje v seznamu strategických projektů IOP schváleném vládou ČR.

V roce 2009 bylo řešeno zasazení projektu do širšího kontextu dlouhodobé ochrany a zpřístupnění digitálního kulturního dědictví a Smart Administration. Projekt NDK je jedním ze základních stavebních kamenů konceptu eCulture realizovaného v rámci Národní strategie digitalizace kulturního obsahu připravované v současné době na Ministerstvu kultury ČR. Přístup uživatelů k českému národnímu kulturnímu dědictví bude řešen přes Národní portál kultury CZECHIANA zahrnující knihovní dokumenty, archiválie, muzejní sbírky, architektonické památky, média i živé umění.

Kulturní objekty. Zdroj: Autoři Podkladové studie k Národní strategii digitalizace kulturního obsahu

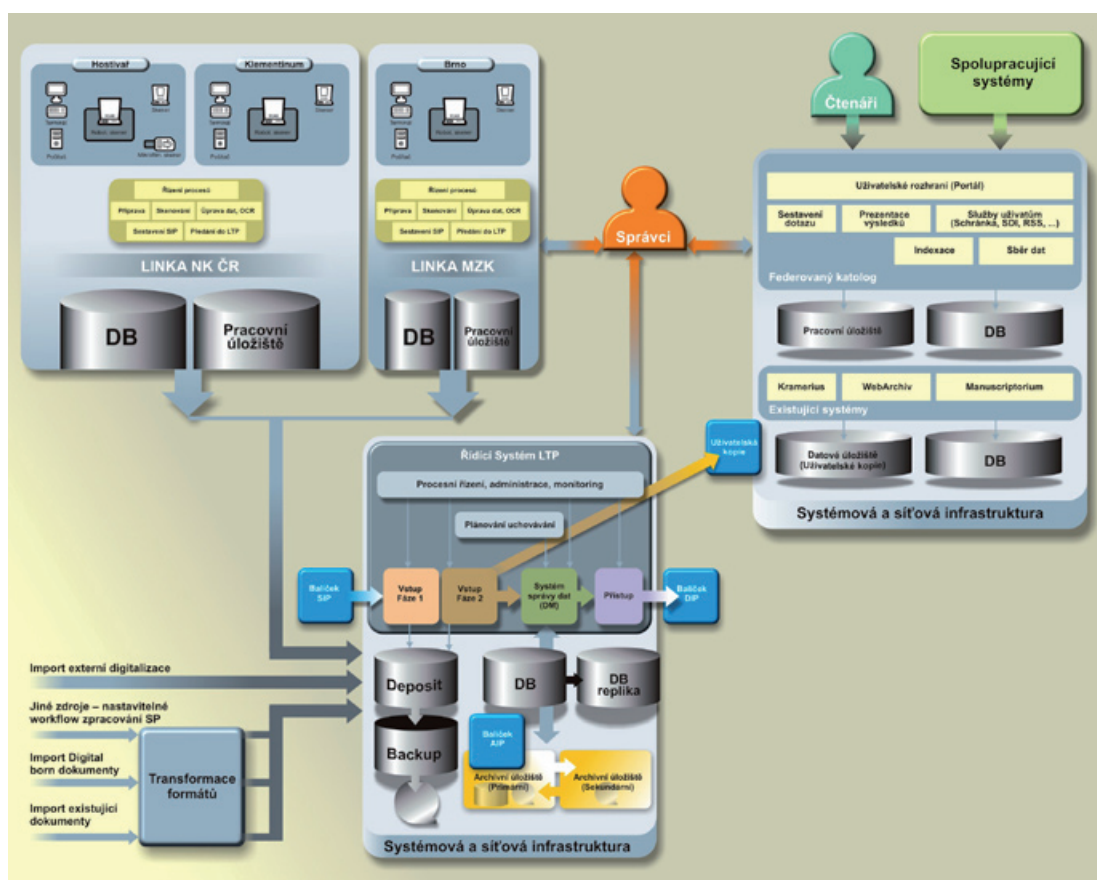
Digitalizované i publikované digitální kulturní dědictví bude přístupné také prostřednictvím dalších portálů. Především v rámci Portálu veřejné správy bude významným obohacením a jednou z důležitých podmínek naplnění myšlenky Smart Administration v rámci elektronizace služeb veřejné správy. Knihovní dokumenty (tj. zejména veškerá bohemikální produkce uložená v knihovnách v digitální podobě) budou jedním z nejvýznamnějších zdrojů faktografických dat pro naplňování cílů Strategie Smart Administration.

V průběhu realizace projektu financovaného z IOP budou digitalizovány, trvale uloženy a zpřístupněny nejohroženější a nejvyužívanější bohemikální dokumenty. Do roku 2014 bude digitalizováno cca 26 000 000 stran. Digitalizace fondů NK ČR a MZK bude pokračovat i po roce 2014.

Kromě digitalizace analogových dokumentů je významnou prioritou i kvalitní podchycení, dlouhodobá ochrana a zpřístupnění nejefemérnějších dokumentů (český web). Jde o soubory publikované primárně a pouze v digitální podobě. V průběhu trvání projektu budou podchyceny cca 4 000 000 000 těchto souborů.

V roce 2009 byla navržena architektura celého systému ve třech hlavních liniích:

1. urychlení digitalizace vybudováním dvou digitalizačních center v Praze a v Brně a nasazením tzv. masové digitalizace
2. dlouhodobá ochrana digitálních objektů a přístup k nim prostřednictvím vybudování důvěryhodného digitálního repozitáře
3. uživatelsky vřidné a diferencované zpřístupnění digitálních obsahů, jak stávajících, tak vzniklých v rámci projektu, různým skupinám uživatelů.

Koncept projektu NDK. Zdroj: Autoři Studie proveditelnosti projektu NDK

Koncept znázorněný na ilustrativním schématu byl pro projekt detailně rozpracován a podložen návrhem možných řešení, která pracovníci NK ČR i MZK prakticky prověřili během návštěv zahraničních knihoven. V závěru roku 2009 zadalo MK ČR nezávislým firmám posouzení kvality projektu formou Studie proveditelnosti. Ta potvrdila kvalitu i realizovatelnost projektu NDK, který byl v roce 2009 připraven k podání v rámci výzvy IOP č. 07 – Elektronizace služeb veřejné správy.

Revitalizace Klementina a dostavba CDH

Situace ohledně výstavby nové budovy Národní knihovny ČR se od roku 2008 nezměnila. Všechny práce spojené s touto investiční akcí byly zastaveny. Řešily se pouze záležitosti spojené s finančním uzavřením mezinárodní architektonické soutěže.

Na základě dohody mezi NK ČR a MK ČR o pozastavení přípravy výstavby nové budovy NK ČR se všechny práce soustředily na vypracování podkladů pro zahájení revitalizace Klementina a dostavbu Centrálního depozitáře v Hostivaři.

Revitalizace Klementina

Byla vypracována studie řešení technologických postupů v historické budově NK ČR.

Po projednání této studie bylo přikročeno ke zpracování projektové dokumentace pro stavební řízení. Kvůli rozsáhlosti a složitosti stavebního záměru byla revitalizace rozdělena do pěti etap. Dokončení celé revitalizace je plánováno na rok 2017 – za předpokladu úspěšné spolupráce všech zainteresovaných, tj. MK ČR, NK ČR, Magistrátu hl. m. Prahy, Městské části Praha 1, orgánů památkové péče, ochrany životního prostředí a všech dalších orgánů a organizací, které se podílejí nebo budou podílet na této revitalizaci.

První etapa zahrnuje rekonstrukci objektů po Státní technické knihovně, dále roh Klementina mezi ulicí Platněřskou a Mariánským náměstím a současně i restaurátorské práce v Barokním sále, Zrcadlové kapli a Astronomické věži. Na tuto etapu bylo vydáno stavební povolení pod č. j. Výst.089200/2009/-St-1/190, které nabylo právní moci dne 7. 10. 2009. Výběrové řízení na zhotovitele stavebních prací pro první etapu bylo vypsáno dne 26. 8. 2009. Ukončení výběrového řízení je předpokládáno v lednu 2010. Stavební práce budou zahájeny v únoru 2010 a dokončeny v průběhu třetího čtvrtletí 2010.

V současné době se zpracovává projektová dokumentace pro druhou etapu, která zahrnuje část Klementina sousedící s ulicí Křížovnickou a Studentským nádvořím. Stavební řízení by mělo proběhnout během prvního pololetí roku 2010.

Na přelomu let 2009 a 2010 probíhá současně stavební řízení na speciální stavební objekt – „Přívod vltavské vody pro chlazení nových depozitářů NK ČR“.

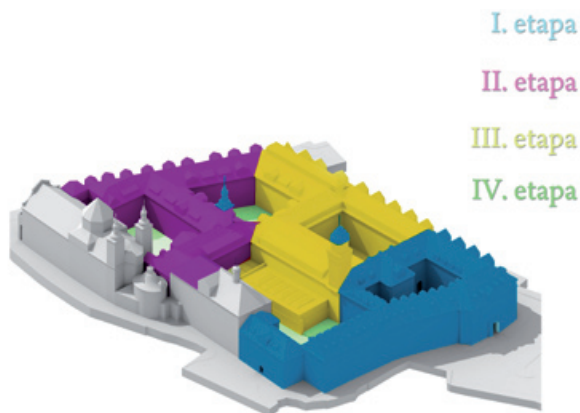

Schéma jednotlivých etap revitalizace Klementina

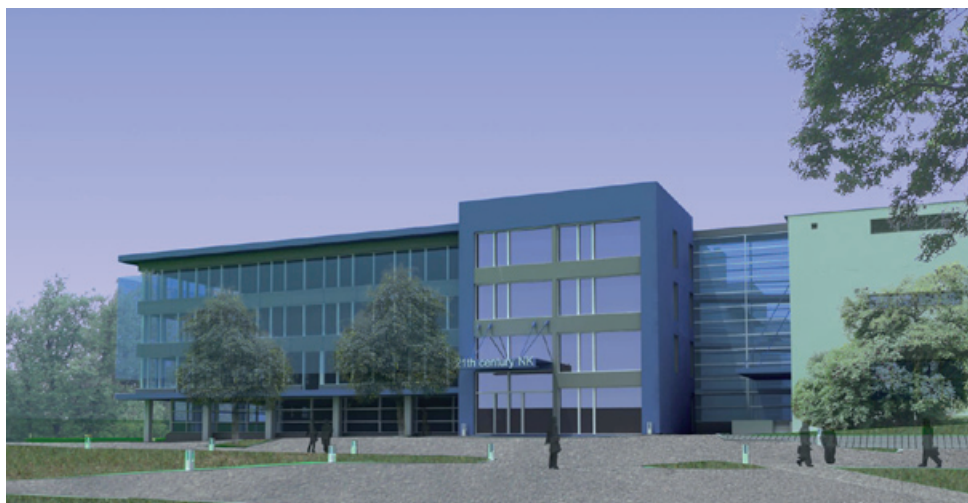
Dostavba Centrálního depozitáře v Hostivaři

Na základě rozhodnutí o výstavbě další části depozitáře v Hostivaři bylo okamžitě přistoupeno k výběrovému řízení na projektanta této stavby. Ve veřejném řízení zvítězil projektový ateliér ATREA, spol. s r. o. Byl vypracován investiční záměr a po jeho schválení bylo ihned přistoupeno ke zpracování projektové dokumentace pro územní řízení, jehož projednávání proběhne na začátku roku 2010.

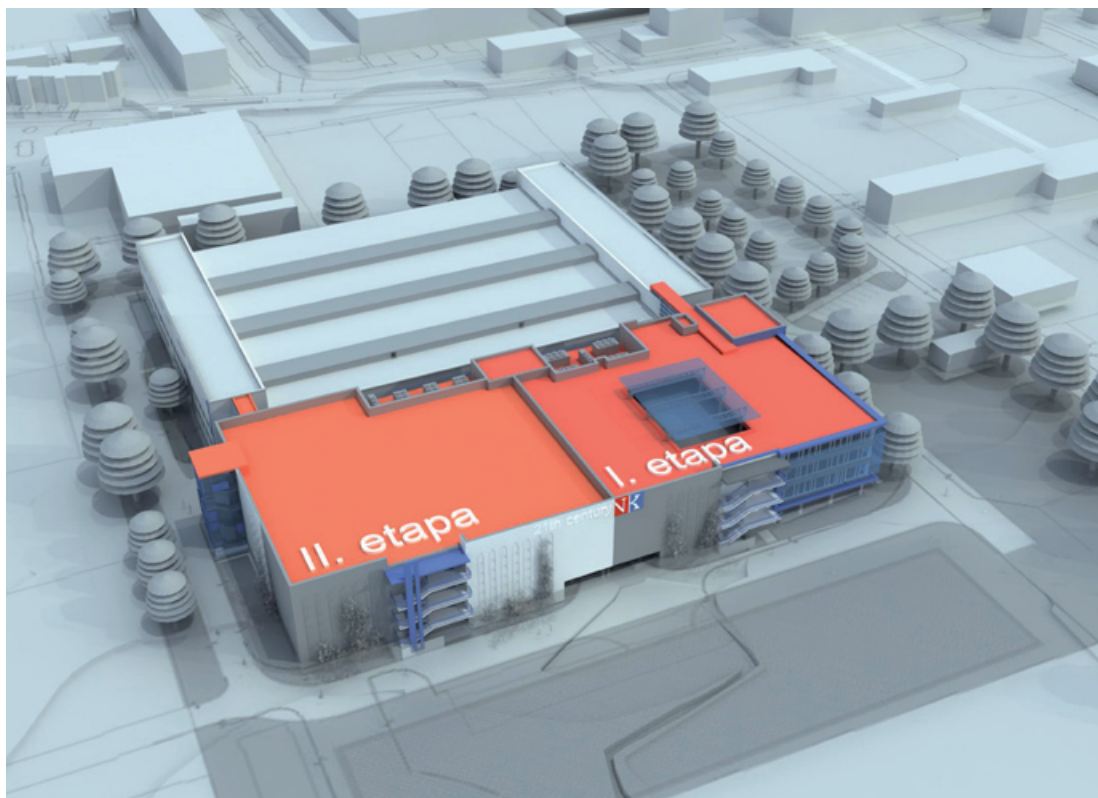
Dostavba objektu depozitáře počítá se dvěma etapami výstavby. V první etapě proběhne výstavba depozitáře pro Národní konzervační fond se zázemím a digitalizačním pracovištěm. Druhá etapa bude zahrnovat skladovací prostory pro běžný fond.

Začátek stavebních prací první etapy je plánován na druhou polovinu roku 2010, dokončení se předpokládá ke konci roku 2011.

Dokončení alespoň první etapy dostavby depozitáře v Hostivaři je nezbytnou podmínkou pro 3., 4. a 5. etapu revitalizace Klementina.

Nový objekt Centrálního depozitáře

Dostavba Centrálního depozitáře v I. a II. etapě

Ekonomické ukazatele, statistika a grafy

■ Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2009

Knihovní jednotky celkem	6 559 069
• z toho rukopisy	18 707
Počet exemplářů docházejících periodik	11 579
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	71 056
Přírůstky knihovních jednotek ve svazcích	93 839
Úbytky knihovních jednotek ve svazcích	17
Počet vlastních specializovaných databází (mimo elektronický katalog)	16
Počet licencovaných elektronických informačních zdrojů	150
Registrovaní čtenáři	35 269
Návštěvníci v knihovně (fyzické návštěvy)	458 211
• z toho využívající internet v knihovně	136 754
• z toho návštěvníci kulturních akcí	71 644
• z toho návštěvníci vzdělávacích akcí	8 614
Návštěvníci on-line služeb z prostoru mimo knihovnu	3 451 010
Návštěvníci webových stránek knihovny	1 741 738
Vypůjčky celkem	699 353
• z toho vypůjčky periodik	37 001
Požadavky na meziknihovní služby celkem	22 013
• z toho objednané v zahraničí	6 086
On-line informační služby (počet zodpovězených dotazů)	34 046
Porady a konzultace pro knihovníky, knihkupce a vydavatele	14 444
Vzdělávací akce pro knihovníky (semináře, kurzy, aj.)	483
Kulturní akce pro veřejnost (besedy, výstavy, exkurze, aj.)	229
Vzdělávací akce pro veřejnost (semináře, kurzy, aj.)	40
Vydané publikace	22 monografií, 4 periodika
Počet studijních míst	556
• vybavených počítačem	62
• z toho s počítači napojenými na internet	35
• vybavených jiným technickým zařízením	23
Počet míst v přednáškových sálech a učebnách	102
• z toho vybavených počítačem	15
Počet míst k relaxaci a občerstvení	121
Plocha knihovny pro uživatele v m²	7 329
Počet hodin pro veřejnost týdně	80
Pracovníci knihovny (přepočtený stav)	445

■ Finanční hospodaření

Díky navýšení příspěvku na provoz z kapitoly Ministerstva kultury ČR (zřizovatel) v průběhu roku (akvizice knihovních fondů, cenové vlivy, provoz centrálního datového úložiště a další), pokrytí nákladů na tzv. nové provozní kapacity, mimořádným jednorázovým výnosům NK (výnosy z pronájmů, reklamy a jiné ostatní výnosy), úspore v položce energie (úspora plynu na vytápění objektu Klementina díky příznivým klimatickým poměrům) a efektivnímu a hospodárnému nakládání s finančními prostředky se bez významného zapojení finančních fondů NK podařilo dosáhnout zlepšeného hospodářského výsledku celkem 871 tis. Kč, z toho za hlavní činnost 854 tis. Kč. Kromě uvedených faktorů přispěly k dosažení výsledku i legislativní změny v průběhu roku. NK plně využila možnosti dočasné slevy na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti dle novely zákona č. 589/1992 Sb., a to za celé období roku 2009.

Statutární činnosti NK byly financovány z 59 % z příspěvku na provoz poskytnutého zřizovatelem, z 32 % z účelových dotací poskytnutých z prostředků státního rozpočtu z kapitol Ministerstva kultury, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Akademie věd a Grantové agentury ČR, dále z prostředků EU a darů. Výnosy z vlastní činnosti včetně použití peněžních fondů se na celkové financování knihovny podílely 9 %.

Struktura a výše prostředků čerpaných k 31. 12. 2009 (v tis. Kč)

Činnost/program	Neinvestiční prostředky	Investiční prostředky	Zdroj financování
I. Poskytnuto zřizovatelem – MK			
I.1 Příspěvek na provoz	232 783	0	MK
z toho: Centrální datové úložiště – provoz	4 240	0	MK
I.2 Účelové dotace	74 417	29 363	
z toho: Akvizice	16 209	0	MK
Veřejné informační služby knihoven	19 197	535	MK
Výzkum a vývoj účelové	3 578	0	MK
Výzkum a vývoj institucionální	5 824	567	MK
Odměna autorům za půjčování děl v knihovnách ČR (autor. zákon)	23 276	0	MK
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0029	5 924	0	MK
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví	39	891	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce Revitalizace Klementinum, ISPROFIN č. akce 134123-0002	0	20 872	MK
Program péče o národní kulturní poklad akce dostavba depozitáře Hostivař, ISPROFIN č. akce 134123-0004	0	6 498	MK
Mezinárodní konference	300	0	MK
Kulturní aktivity	70	0	MK
Celkem ad I.	307 200	29 363	MK
II. Ostatní poskytovatelé			
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0029	7 536	0	RF NK
INFOZ výzkum a vývoj	4 555	0	MŠMT
Výzkum a vývoj	335	0	GA ČR
Projekty Evropské unie	34 999	0	EU
Výzkum a vývoj	106	0	KAV
Projekt FM EHP/Norska, akce č. CZ0046	107	0	ÚCHP AV
Celkem ad II.	47 638	0	
Prostředky celkem I. a II.	354 838	29 363	

ysvětlivky :
 EU – Evropská unie
 GA ČR – Grantová agentura ČR
 KAV – Knihovna Akademie věd

MK – Ministerstvo kultury ČR – zřizovatel
 MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
 RF NK – Rezervní fond Národní knihovny ČR
 ÚCHP AV – Ústav chemických procesů Akademie věd

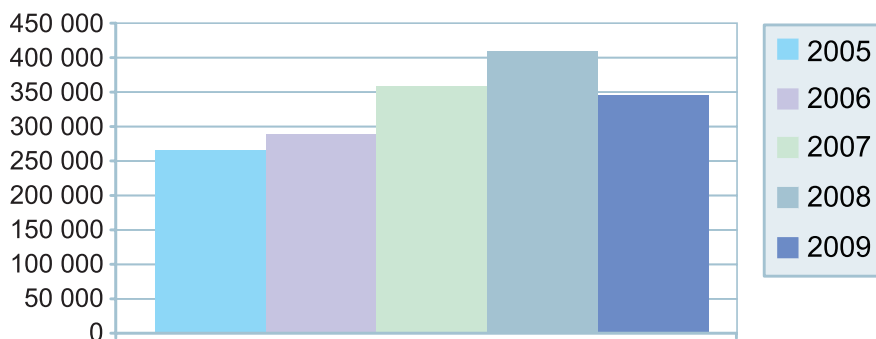
Přehled rozepsaných závazných ukazatelů (v tis. Kč) – poskytovatel MK

Ukazatel	Rozpočet		Skutečnost
	schválený	po změnách	
příspěvky a dotace na provoz	220 729	303 028	303 028
z toho: mzdové náklady	105 094	115 636	115 363
platy zaměstnanců	104 444	111 694	111 694
z toho: ISPROFIN	0	39	39
závazky vůči státnímu rozpočtu	5 587	5 587	5 334
z toho: odvod z provozu a odpisů	4 855	4 855	4 855
odvod příjmů z prodeje nemovitého státního majetku	732	732	479
systemové dotace na investice	0	1 993	1 993
individuální dotace na investice	0	27 370	27 370
ukazatele podmiňující čerpání provozní dotace	0	0	0

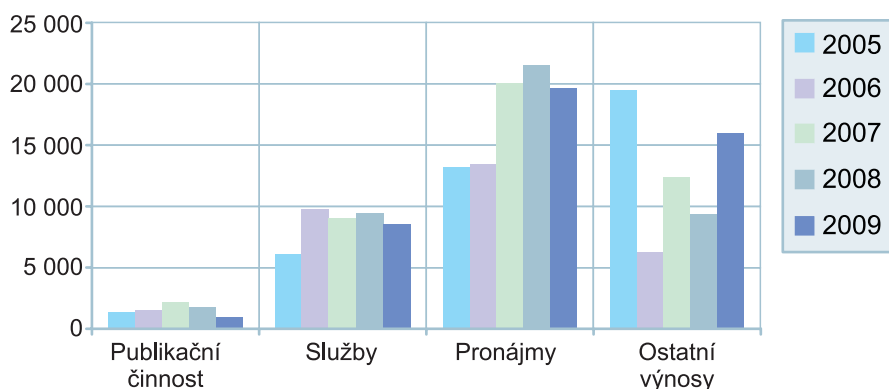
Výnosy a náklady

Výnosy z hlavní činnosti (příspěvek na provoz, účelové dotace od všech poskytovatelů, mimorozpočtové zdroje a vlastní výnosy NK vč. použití peněžních fondů) jsou zaúčtovány v objemu 392 175 tis. Kč. Ve srovnání s minulými roky je příspěvek na provoz a účelové dotace nižší, neboť v roce 2009 nebyly uskutečněny mimořádné akvizice (v letech 2006 až 2008 bylo zakoupeno z dotace MK historické jádro knihovny premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní a knihovní fond františkánského kláštera v Chebu). Významný nájemce v areálu Klementina Státní technická knihovna ukončil nájemní smlouvu k 31. 8. 2009, tato skutečnost ovlivnila výši pronájmů i služeb v roce 2009.

Příspěvek na provoz a dotace od všech poskytovatelů (v tis. Kč)

Trend vlastních výnosů (v tis. Kč)

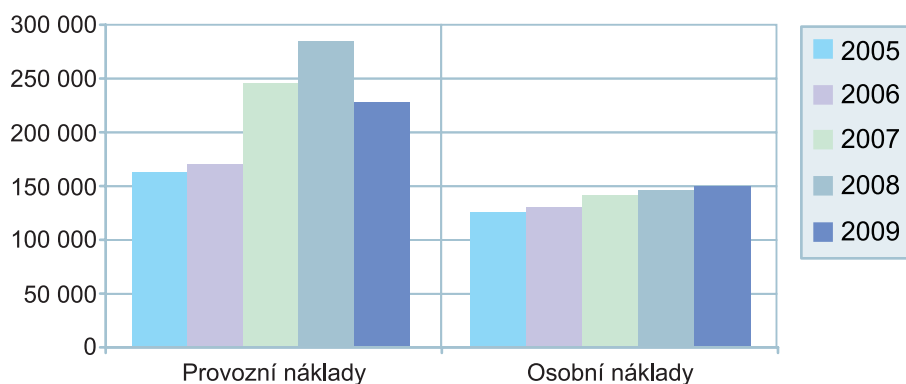

Náklady na hlavní činnost včetně daně z příjmů právnických osob dosáhly 391 321 tis. Kč.

Podíl věcných nákladů tvoří 60 %, podíl osobních nákladů (mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a sociální náklady) 40 %.

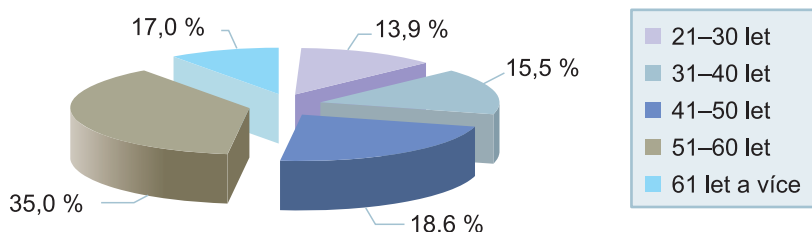
Položka	Skutečnost v tis. Kč	% k celkovým nákladům
Materiál	29 091	7,4
Energie	13 921	3,6
Opravy a údržba	3 860	1,0
Cestovné	3 616	0,9
Ostatní služby	126 272	32,3
Osobní náklady	156 266	39,9
Sociální náklady	2 968	0,8
Jiné ostatní náklady	32 062	8,2
Odpisy	19 736	5,0
Daň z příjmů právnických osob	3 529	0,9
Celkem	391 321	100,0

Trend provozních a osobních nákladů (v tis. Kč)

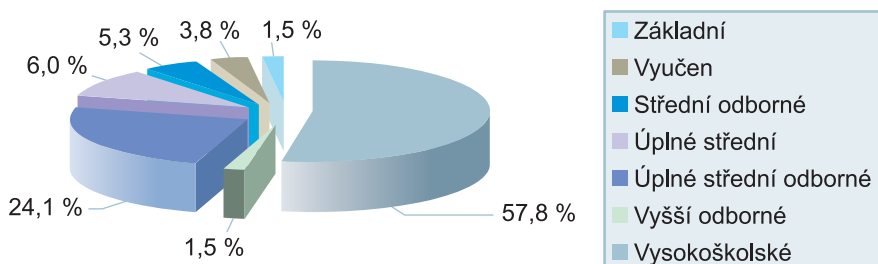

Platy byly vyplaceny ve výši 112 723 tis Kč, v tom jsou též zahrnuty prostředky fondu odměn 437 tis. Kč, ostatní osobní náklady v objemu 4 032 tis. Kč. Přepočtený počet zaměstnanců byl stanoven zřizovatelem na 451, skutečný stav byl 445. Průměrný měsíční plat zaměstnance dosáhl 21 109 Kč. Ve srovnání s rokem 2008 je o 1043 Kč vyšší. Nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě bylo dvakrát novelizováno, zřizovatel přidělil v průběhu roku dodatečně další prostředky na zákonné navýšení platů.

Členění zaměstnanců podle věku

Členění zaměstnanců podle vzdělání

Investice

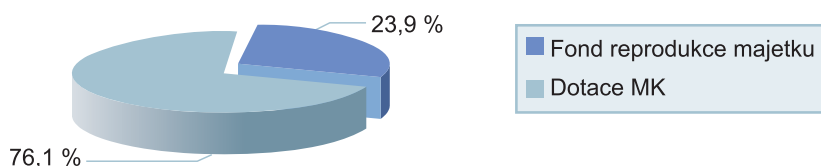
Investice pořízené z vlastních zdrojů

Prostředky fondu reprodukce majetku v objemu 9 238 tis. Kč byly použity na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z čehož 37 % tvoří výdaje vynaložené na nákup strojů a zařízení, 28 % výdaje na HW a SW, 26 % výdaje na obnovu autoparku a 9 % výdaje na stavební investice.

Investice pořízené z účelových dotací Ministerstva kultury ČR

Celkem byla čerpána dotace ve výši 29 363 tis. Kč. Podrobný přehled obsahuje tabulka *Struktura a výše prostředků čerpaných k 31. 12. 2009*, sloupec investiční prostředky.

Investice dle zdroje pořízení

Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2009

Roční výkaz o neperiodických publikacích zpracovává každoročně Národní knihovna ČR je určen pro oficiální statistické výkaznictví České republiky. Zasilán je Ministerstvu kultury ČR, které jej postupuje Českému statistickému úřadu. Vykazované údaje reprezentují knižní produkci České republiky také v zahraničí, přebírá je EUROSTAT i UNESCO.

Tabulky výkazu informují o neperiodických publikacích vydaných v České republice. Údaje jsou zpracovány podle dané metodiky*, a to na základě **povinných výtisků**, které Národní knihovna ČR získala v roce 2009.

Tabulka I.

Tituly neperiodických publikací podle tematických skupin

Tabulka II.

Neperiodické publikace podle jazyka vydání

Tabulka III.

Neperiodické publikace – překlady z jiných jazyků

***Metodické vysvětlivky**

Výkaz je sestaven v návaznosti na Revidované doporučení týkající se produkce a distribuce knih, novin a časopisů, přijaté na 23. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1985. Týká se všech tištěných neperiodických publikací dle zákona č. 37/95 Sb., které byly v daném roce vydány v ČR a jsou dostupné veřejnosti.

Nezahrnují se publikace pro reklamní účely, tj. např. obchodní katalogy, prospekty, obchodní, průmyslové a turistické reklamy, nabídkové publikace zboží a služeb, jízdní řády, ceníky, telefonní seznamy, programy divadelních aj. pořadů, stanovy společnosti, kalendáře, mapy apod.

Zahrnují se i státní publikace, tj. publikace vydané veřejnou správou aj. kromě těch, určených pouze pro zahraniční distribuci, školní učebnice, vysokoškolská skripta, přetisky částí knih nebo periodik už publikovaných, pokud mají vlastní titul, stránkování a pokud tvoří samostatné dílo, publikace, které jsou součástí série, ale které tvoří oddělenou bibliografickou jednotku, ilustrovaná díla, jako jsou soubory tisků, reprodukcí uměleckých děl, kreseb apod., pokud tvoří kompletní stránkované svazky a jsou doplněny alespoň stručným vysvětlujícím textem, obrázkové knihy pro děti, komiksy apod.

Kniha je neperiodická publikace o alespoň 49 stránkách, brožura je neperiodická publikace o 5 až 48 stránkách.

Údaje byly zpracovány na základě povinných výtisků neperiodických publikací zaslaných vydavateli do Národní knihovny ČR v uvedeném roce.

Roční výkaz o neperiodických publikacích za rok 2009

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2009. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu. Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Děkujeme za spolupráci.

Název zpravodajské jednotky	Národní knihovna ČR
Adresa	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Telefon	221 663 111
Kraj	Praha
www	www.nkp.cz
Zřizovatel/zakladatel (vyplní se slovně)	Ministerstvo kultury ČR
IČO	00023221

I. TITULY NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ PODLE TEMATICKÝCH SKUPIN

Tematická skupina	Znak MDT ¹⁾	Č. ř.	Tituly celkem			z toho první vydání		
			knihy	brožury	celkem	knihy	brožury	celkem
a	0	1	2	3	4	5	6	7
1. Všeobecnosti	0	0101	424	116	540	398	115	513
2. Filozofie, psychologie	1	0102	382	7	389	321	6	327
3. Náboženství, teologie	2	0103	439	47	486	391	40	431
4. Sociologie, statistika	30-31	0104	296	64	360	268	63	331
5. Politika, ekonomie	32-33	0105	712	127	839	621	126	747
6. Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojišťovnictví	34, 36, 351-354	0106	676	73	749	544	63	607
7. Vojenství a vojenské vědy	355-359	0107	197	18	215	192	18	210
8. Školství, pedagogika, volný čas	37	0108	700	303	1 003	600	282	882
9. Obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	338, 339, 654, 656	0109	353	95	448	281	86	367
10. Etnografie, kulturní antropologie (obyčeje, folklor, tradice)	39	0110	80	11	91	78	11	89
11. Filologie, jazyky, jazykověda	80-81	0111	478	48	526	365	36	401
12. Matematika	51	0112	399	59	458	324	56	380
13. Přírodní vědy	52-59	0113	598	152	750	496	145	641
14. Lékařské vědy, zdravotnictví	61	0114	540	90	630	465	78	543
15. Strojírenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla	62, 66-69	0115	706	194	900	625	194	819
16. Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvířete a rybolov	63	0116	331	151	482	304	150	454
17. Domácí hospodaření	64	0117	213	30	243	187	25	212
18. Management, řízení a organizace	005	0118	347	43	390	292	42	334
19. Územní plánování, urbanismus a tvorba krajiny, architektura	70-72	0119	205	69	274	189	68	257
20. Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	73-77	0120	383	167	550	372	167	539
21. Hudba, divadlo, film apod. umění	78, 791-792	0121	281	33	314	263	33	296
22. Hry a sport	793-799	0122	199	40	239	186	39	225
23. a) Dějiny literatury a literární kritika	82	0123	217	9	226	203	9	212
b) Literární texty	821	0124	3 897	578	4 475	3 317	533	3 850
24. Geografie	91	0125	242	45	287	213	37	250
25. Historie a biografie	92-94	0126	1 583	151	1 734	1 478	146	1 624
Úhrnem	0-94	0127	14 878	2 720	17 598	12 973	2 568	15 541
z toho	školní učebnice	0128	305	69	374	228	46	274
	dětské knihy	0129	779	588	1 367	688	554	1 242
	vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	0130	1 053	62	1 115	729	52	781
Kontrolní součet (ř. 0101-0130)		0139	31 893	6 159	38 052	27 591	5 788	33 379

¹⁾ Znak Mezinárodního desetinného třídění

II. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE PODLE JAZYKA VYDÁNÍ

Jazyk vydání		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Celkem		0201	17 598
v tom podle jazyka vydání	čeština	0202	15 141
	čeština a jiné jazyky	0203	1 038
	angličtina	0204	752
	francouzština	0205	20
	italština	0206	9
	němčina	0207	89
	polština	0208	17
	ruština	0209	38
	slovenština	0210	209
	španělština	0211	19
	vícejazyčné publikace (kromě češtiny)	0212	219
	arménština	0213	8
	korejština	0214	5
	nizozemština	0215	5
	esperanto	0216	4
	hebrejština nová	0217	4
	maďarština	0218	3
	portugalština	0219	3
	ukrajinština	0220	3
	bulharština	0221	2
	latina klasická	0222	2
	srbština	0223	2
	arabština novodobá	0224	1
čínština	0225	1	
dánština	0226	1	
finština		1	
japonština		1	
tibetština		1	

III. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – PŘEKLADY Z JINÝCH JAZYKŮ

Jazyk originálu		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Překlady celkem		0301	5 777
v tom podle jazyka originálu	angličtina	0302	3 005
	francouzština	0303	293
	italština	0304	102
	němčina	0305	1 157
	polština	0306	73
	ruština	0307	78
	slovenština	0308	225
	španělština	0309	114
	více jazyků	0310	508
	švédština	0311	28
	nizozemština	0312	20
	latina klasická	0313	21
	maďarština	0314	15
	portugalština	0315	13
	norština	0316	12
	japonština	0317	11
	finština	0318	10
	korejština	0319	10
	ukrajinština	0320	9
	srbština	0321	8
	čínština	0322	7
	chorvatština	0323	7
	islandština	0324	6
	rumunština	0325	6
	řečtina klasická	0326	6
	hebrejština stará	0327	5
	slovinština	0328	5
	bulharština	0329	4
	lotyština	0330	3
	řečtina nová	0331	3
	hebrejština nová	0332	2
	turečtina	0333	2
	vietnamština	0334	2
	albánština	0335	1
	arhamština	0336	1
	bosenština	0337	1
dánština		1	
lužická srbština		1	
sanskrt		1	
tibetština		1	

Pozn.:

Formulář byl graficky upraven
pro uveřejnění ve Výroční zprávě.

Přírůstek domácí literatury za rok 2009

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	57 416	k. j.
tištěné dokumenty	54 186	
netištěné dokumenty	3 230	

Podíl akvizičních zdrojů na celkovém přírůstku

	k. j.	%
povinný výtisk	49 000	85,34
nákup	3 275	5,70
dary	3 081	5,37
interní zdroj	1 981	3,45
náhrady	79	0,14
celkem	57 416	100,00

Rozbor celkového přírůstku podle určení

I. Knihy

		k. j.
a) Národní konzervační fond		21 042
z toho	povinný výtisk (PV 1)	19 600
	nákup	84
	dary	1 133
	náhrady	0
	interní zdroj	225
b) Univerzální knihovní fond		24 607
z toho	povinný výtisk (PV 2)	19 274
	nákup	1 720
	dary	1 803
	náhrady	79
	interní zdroj	1 731
c) půjčovní (Studijní) fond		1 572
z toho	nákup	1 463
	dary	107
	náhrady	0
	interní zdroj	2
d) spotřební literatura		7
z toho	nákup	3
	dary	4
	interní zdroj	0

II. Speciální dokumenty (povinný výtisk, nákup, dary)

			k. j.
a) Národní konzervační fond			4 808
z toho	pohlednice	1 380	
	plakáty	1 700	
	kartografické dokumenty	588	
	grafika	819	
	hudebniny	321	
b) Univerzální knihovní fond			2 150
z toho	plakáty	1 000	
	kartografické dokumenty	543	
	grafika	443	
	hudebniny	164	
c) fond speciálních (netištěných) dokumentů			3 230
z toho	zvukové snímky	2 012	
	elektronické publikace	1 210	
	videozáznamy	8	

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 10 402 titulů

			tituly
a) Národní konzervační fond			5 481
z toho	povinný výtisk (PV 1)	5 481	
b) Univerzální knihovní fond			4 868
z toho	povinný výtisk (PV 2)	4 784	
	nákup	84	
c) spotřební tituly			53
z toho	nákup	44	
	dary	9	

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku domácí literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na doplňování současné domácí produkce v plné druhotvé a tematické šíři, na doplňování nezbytných profilových multiplikátů a retrospektivně na doplňování bohemikálních deziderat. Získané dokumenty jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu, Univerzálního knihovního fondu a do Studijního fondu.

Celkový objem přírůstku domácí literatury byl 57 416 knihovních jednotek (dále jen k. j.).

Povinné výtisky byly získávány na základě zákona č.37/1995 Sb. o neperiodických publikacích. Podle tohoto zákona má Národní knihovna ČR právo na dva povinné výtisky z každého vydání.

V roce 2009 bylo celkem evidováno 49 000 k. j. povinných výtisků neperiodických publikací, tj. 85,34 % z celkového přírůstku. Z toho byly *knihy* 38 874 k. j., *kartografické dokumenty* 1106 k. j., *grafika* 1255 k. j., *plakáty* 2700 k. j., *pohlednice* 1380 k. j., *hudebniny* 471 k. j., *netištěné dokumenty* 3214 k. j.

Stále není plně respektován výše citovaný zákon, a proto pokračovaly urgence nedodaných titulů, příp. exemplářů (osobně, telefonicky, písemně, e-mailem). Urgováno bylo dodání zejména povinných výtisků knižních titulů (nakl. Aventinum, Bohemia Books, CZ Books, Educi, Emitos, Fantom Print, Fortuna Libri, Grada, Kartuziánské nakl., Naše vojsko, Ottovo nakl., Prométheus, Radix, Svítání, Vetus via, Víkend, Wales, vysoké školy), hudebnin a netištěných dokumentů. Rovněž byl podán podnět k zahájení správného řízení o uložení pokuty za nedodané povinné výtisky (§ 5 výše citovaného zákona). Avšak je tolerována praxe většiny velkých vydavatelů, kteří odevzdávají povinné výtisky dávkově v kumulovaných zásilkách za delší časové období. U některých titulů tak není dodržována zákonná třicetidenní lhůta pro odevzdání, ale v běžné praxi nelze zjistit skutečný den vydání.

Pro roční statistiku o vydávaných neperiodických publikacích v ČR za rok 2009 bylo v souladu s doporučeními UNESCO na základě došlého povinného výtisku zpracováno 17 598 knižních titulů.

Nákupem bylo získáno celkem 3275 k. j. Podíl nákupu na celkovém přírůstku byl 5,70 %. Průměrné náklady na jednu zakoupenou knihovní jednotku byly 385 Kč. Zahrnuty jsou publikace cenově velmi rozdílné – od titulů z běžné tržní produkce až po antikvární tisky.

Z aktuální nabídky bylo nejvíce publikací zakoupeno pro Univerzální knihovní fond (celkem 1722 k. j., z toho pro příruční knihovny hlavních studoven a Referenčního centra 418 k. j.), pro Studijní fond (1463 k. j.) a 1 k. j. pro fond netištěných dokumentů. Kromě běžné knižní produkce se podařilo zakoupit pro Národní konzervační fond bohemikální deziderata z nabídky antikvariátů (86 k. j.). V rámci finančních možností byla dalšími exempláři jednotlivých titulů posilována i bohemikální vrstva Univerzálního knihovního fondu. Pro interní potřebu pracovišť byly zakoupeny celkem 3 k. j.

Dary starší literatury jsou stále hlavním zdrojem pro retrospektivní doplňování fondů, dary publikací z aktuální produkce nejsou běžné. Výběr byl zaměřen především na získání bohemikálních deziderat nebo na získání dalších exemplářů žádaných titulů. Celkem bylo získáno 3081 k. j. Podíl darů na celkovém přírůstku byl 5,37 %.

Nejvíce svazků bylo zařazeno do Univerzálního knihovního fondu (1819 k. j.) a do Národního konzervačního fondu (1136 k. j.). Výrazně nižší počet svazků byl zařazen do Studijního fondu (107 k. j.), do fondu netištěných dokumentů (15 k. j.), do interních příruček (4 k. j.).

Z tzv. **interních zdrojů** (fond kontrolních výtisků ISBN, rezervní fondy) bylo zařazeno do fondů celkem 1981 k. j. Výběr byl zaměřen především na bohemikální deziderata. Do Národního konzervačního fondu bylo zařazeno 228 k. j., do Univerzálního knihovního fondu 1751 k. j., do Studijního fondu 2 k. j. Podíl interních zdrojů na celkovém přírůstku byl 3,45 %.

Jako čtenářské **náhrady** bylo do fondů zařazeno celkem 79 k. j. (vše do Univerzálního knihovního fondu). Podíl náhrad na celkovém přírůstku byl 0,14 %.

Přírůstek zahraniční literatury za rok 2009

Nezahrnuje přírůsteky Slovenské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	12 302	k. j.			
tištěné dokumenty	11 962		netištěné dokumenty	340	
z toho:					
výměna	4 370	(35,52 %)	mikrodokumenty	266	(2,16 %)
dary	3 764	(30,60 %)	videozáznamy	18	(0,15 %)
nákup	3 828	(31,12 %)	CD-ROM	40	(0,32 %)
			zvukové záznamy	16	(0,13 %)

Rozbor celkového přírůstku podle zemí

	Země	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem
1.	Německo	814	654	864	12	8	2 352
2.	USA	413	383	693	264	10	1 763
3.	Slovensko	38	1 370	2	0	1	1 411
4.	Velká Británie	71	94	1 147	2	2	1 316
5.	Rusko	589	59	63	0	0	711
6.	Polsko	305	114	0	3	0	422
7.	Francie	87	66	199	0	0	352
8.	Rakousko	202	59	50	0	1	312
9.	Španělsko	115	23	151	0	1	290
10.	Chorvatsko	139	147	0	0	2	288
11.	Itálie	18	125	118	2	0	263
12.	Srbsko	230	8	0	2	0	240
13.	Maďarsko	151	71	1	0	1	224
14.	Nizozemsko	5	14	190	0	0	209
15.	Rumunsko	52	38	93	1	0	184
16.	Japonsko	166	13	1	0	0	180
17.	Švýcarsko	0	128	45	0	1	174
18.	Jižní Korea	159	1	0	8	1	169
19.	Tchaj-wan	131	4	0	0	0	135
20.	Čína	92	25	0	0	2	119
21.	Belgie	7	42	47	2	0	98
22.	Finsko	85	5	0	0	1	91
23.	Litva	64	7	4	0	0	75
24.	Dánsko	30	32	7	4	0	73
25.	Kanada	42	19	11	0	0	72
26.	Bulharsko	17	39	0	0	1	57
27.	Bělorusko	46	5	1	0	1	53
	Írán	47	6	0	0	0	53
	Norsko	17	32	4	0	0	53
	Kazachstán	53	0	0	0	0	53
28.	Bosna a Hercegovina	28	2	21	0	1	52
29.	Slovinsko	46	5	0	0	0	51
30.	Lucembursko	3	45	1	0	0	49
31.	Švédsko	31	12	1	0	0	44
32.	Brazílie	8	4	23	0	0	35
33.	Kongo	31	3	0	0	0	34
34.	Makedonie	20	1	0	0	3	24
35.	Indie	0	5	14	0	0	19
36.	Ukrajina	6	11	0	0	0	17
37.	Mexiko	3	2	11	0	0	16
38.	Portugalsko	0	2	13	0	0	15
39.	Nový Zéland	0	5	9	0	0	14
40.	Turecko	0	11	0	0	2	13
	Singapur	0	2	11	0	0	13

41.	Etiopie	1	10	0	0	0	11
	Peru	0	3	8	0	0	11
42.	Austrálie	1	6	2	0	0	9
43.	Řecko	0	7	0	0	1	8
44.	Lotyšsko	1	5	1	0	0	7
	Izrael	0	7	0	0	0	7
45.	Estonsko	3	3	0	0	0	6
46.	Spojené arabské emiráty	0	5	0	0	0	5
47.	Argentina	1	2	1	0	0	4
	Kypr	2	2	0	0	0	4
	Libanon	0	4	0	0	0	4
	Vatikán	0	3	1	0	0	4
	ostatní země	0	14	20	0	0	34
	celkem	4 370	3 764	3 828	300	40	12 302
	% z celkového přírůstku	35,52 %	30,60 %	31,12 %	2,44 %	0,32 %	100,00 %

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle oborů

		k. j.					%	
	Obory	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem	
1.	všeobecnosti	419	210	255	32	7	923	7,49 %
2.	filozofie, psychologie	113	188	289	0	0	590	4,80 %
3.	náboženství, teologie	97	182	149	5	2	435	3,54 %
4.	sociologie, statistika	116	122	136	2	0	376	3,06 %
5.	politika, ekonomie	521	414	368	49	3	1 355	11,01 %
6.	právo, veřejná správa, pojišťovnictví	105	122	155	75	2	459	3,73 %
7.	vojenství a vojenské vědy	22	35	42	4	1	104	0,85 %
8.	školství, pedagogika, volný čas	57	98	40	4	1	200	1,63 %
9.	obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	15	12	9	18	1	55	0,45 %
10.	etnografie, kulturní antropologie	173	46	41	0	1	261	2,12 %
11.	filologie, jazyky, jazykověda	309	124	245	1	0	679	5,52 %
12.	matematika	48	9	81	0	3	141	1,15 %
13.	přírodní vědy	145	126	266	33	4	574	4,67 %
14.	lékařské vědy, zdravotnictví	31	136	34	38	1	240	1,95 %
15.	technika, technologie, průmysl, řemesla	23	35	25	12	0	95	0,77 %
16.	zemědělství, lesnictví	19	21	8	5	1	54	0,44 %
17.	domácí hospodaření	4	8	7	0	1	20	0,16 %
18.	management, řízení a organizace	19	12	11	3	0	45	0,37 %
19.	urbanismus, architektura	70	40	93	2	2	207	1,68 %
20.	sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	216	178	201	0	2	597	4,85 %
21.	hudba, divadlo, film apod. umění	185	402	274	10	1	872	7,09 %
22.	hry a sport	7	24	5	1	0	37	0,30 %
23.	literární věda	349	131	275	1	1	757	6,15 %
24.	geografie	62	120	57	2	3	244	1,98 %
25.	historie, biografie	986	604	681	2	2	2 275	18,49 %
26.	literární texty	259	365	81	1	1	707	5,75 %
	Celkem	4 370	3 764	3 828	300	40	12 302	100,00 %

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle určení

		k. j.	%
1.	Národní konzervační fond	1 047	8,51 %
2.	Studovny a příručky celkem	1 477	12,01 %
	z toho:		
	Všeobecná studovna	108	
	Studovna společenských a přírodních věd	422	
	Studovna rukopisů a starých tisků	269	
	Studovna Hudebního oddělení	570	
	Studovna vědeckých pracovníků	55	
	Referenční centrum	53	
3.	Univerzální knihovní fond (včetně fondu OSN)	9 778	79,48 %

Rozbor aktivních výměnných kontaktů podle zemí

Výměnné kontakty celkem – 190 partnerů v 45 zemích.

	Země	Počet partnerů
1.	Německo	37
2.	Španělsko	17
3.	USA	12
4.	Itálie	10
5.	Polsko	8
6.	Velká Británie	6
	Rusko	6
	Rakousko	6
7.	Dánsko	4
	Chorvatsko	4

Počet partnerů v ostatních zemích byl menší než 4.

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 683 titulů

z toho	tituly	%
výměna	284	41,60 %
dary	13	1,90 %
nákup	386	56,50 %

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku zahraniční literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na výběrové získávání dokumentů z profilových oborů (obory společenských věd, přírodních věd, kultury a umění). Získané publikace jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu a do Univerzálního knihovního fondu. Ve výjimečných případech jsou publikace předávány do fondu Slovenské knihovny a Knihovnického institutu.

Celkový objem přírůstku zahraniční literatury byl 12 302 knihovních jednotek (dále jen k. j.). Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 35,52 % (4370 k. j.), darů 30,60 % (3764 k. j.), nákupu 31,12 % (3828 k. j.). Netištěné dokumenty byly získány jak nákupem, tak darem nebo výměnou, ale vzhledem k malému objemu přírůstku (2,76 %, tj. 340 k. j.) není uváděn statistický rozbor způsobu nabytí.

Podíl výměny na celkovém přírůstku se v letech 1995–2009 pohyboval mezi 35,52 % až 59,5 %, podíl darů mezi 26 % až 34,58 % a podíl nákupu mezi 13,5 % až 32,93 %.

Z celkového přírůstku – bez ohledu na způsob nabytí – bylo nejvíce publikací získáno z Německa (2352), USA (1763), Slovenska (1411), Velké Británie (1316), Ruska (711), Polska (422). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Mezinárodní výměna publikací (i přes svůj postupný pokles) stále představuje důležitý zdroj doplňování zahraniční literatury. Samozřejmou a nedílnou součástí procesu výměny publikací je trvalé vyhodnocování efektivity konkrétních výměnných vztahů a vzájemné porovnávání výhodnosti a vyváženosti výměnných kont. Výměnné kontakty jsou proto proměnlivé, mění se i vnitřní obsahová skladba předmětu výměny (periodika, tituly z aktuální nakladatelské produkce, vlastní publikace, nabídky duplikátů, v některých případech i elektronické publikace). Mimořádně významná je výměna periodik, které mohou být získány i za nižší finanční náklady, než je běžné předplatné.

Aktivní výměnné kontakty byly udržovány se 190 partnery (národní knihovny, univerzity, specializované knihovny, odborné instituce) ve 45 zemích. Bližší údaje o počtu výměnných partnerů v jednotlivých zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Nejvíce publikací bylo získáno z Německa (814), Ruska (589), USA (413), Polska (305), Srbska (230), Rakouska (202). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly získány i některé tituly na CD-ROM. Výměnou bylo získáno 284 titulů periodik, tj. 41,60 % z celkového počtu titulů.

Kromě stálých **darů**, které knihovna dlouhá léta dostává z titulu členství České republiky nebo Národní knihovny v mezinárodních organizacích, byly přijaty dary od nejrůznějších domácích i zahraničních institucí a organizací, zastupitelských úřadů, odborných pracovišť, vystavovatelů na pražském knižním veletrhu apod. Nechyběly ani dary od soukromých osob. V zásadě jsou přijímány dary, které jsou v souladu s profilem doplňování; v ideálním případě je skladba daru dohodnuta předem. V opačných případech je dar odmítnut a dárci je většinou doporučena jiná odpovídající knihovna. V krajních případech je dar nebo jeho část podle dohody redistribuován.

Jedním z nejvýznamnějších počínů bylo kladné vyřízení žádosti o grant, který Národní knihovna ČR získala od **Deutsche Forschungsgemeinschaft** (ústřední německá organizace pro podporu výzkumu na vysokých školách a veřejně financovaných výzkumných ústavech se sídlem v Bonnu). Grant byl zaměřen na financování nákupů nákladných německých vědeckých publikací podle návrhů žádající strany. Organizační zabezpečení a odborná příprava grantu včetně vysoce kvalifikovaného výběru publikací byla velmi náročná. Německá strana poté schválila a financovala nákup téměř dvou třetin požadovaných titulů z profilových oborů v odhadní hodnotě více než 100 000 Kč (celkem 122 svazků). Knižní dar osobně předával velvyslanec SRN.

Nejvíce publikací bylo získáno ze Slovenska (1370), Německa (654), USA (383), Chorvatska (147), Švýcarska (128), Itálie (125). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly získány i některé tituly na CD-ROM.

V důsledku mnohaletého kritického nedostatku finančních prostředků na akvizici, který je částečně zmírňován účelovými dotacemi MK ČR, byl **nákup** zahraniční literatury zaměřen na zajištění nezbytných profilových titulů, na zajištění kontinuu, na doplnění nepostradatelné referenční literatury a on-line přístupů do elektronických databází.

V oblasti doplňování zahraniční literatury bylo velmi důležité se zúčastňovat pravidelných **mezinárodních knižních veletrhů** (Frankfurt n. M., Lipsko, Londýn, Madrid, Praha a další). Tomu vždy předchází obsáhlá odborná příprava na přímý nákup dokumentů, která je založená na znalostech doplňovaných profilových oborů, úrovně zde zastoupených vydavatelů a distributorů. Projednávají se a korigují dodavatelsko-odběratelské vztahy, navazují se nové kontakty a zejména se v konkrétním čase a místě sjednávají výhodné finanční podmínky, resp. slevy poskytované přímo Národní knihovně ČR. Každoročně se potvrzuje, že Národní knihovna ČR je v této oblasti vysoce váženým a respektovaným partnerem.

Programově byly využívány i další nabízené slevy na příležitostných výstavách zahraničních vydavatelů, akční slevy a cílené nabídky zahraničních dodavatelů/vydavatelů. Díky tomu průměrná cena jedné zakoupené publikace byla, vzhledem ke skutečným tržním cenám, relativně nízká (1228 Kč). Průměrná cena jedné kontinuace titulu na CD-ROM byla 17 704 Kč.

Nejvíce publikací bylo nakoupeno z Velké Británie (1147), Německa (864), USA (693), Francie (199), Nizozemska (190), Španělska (151). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly nakoupeny i tituly na CD-ROM a on-line přístupy do elektronických informačních zdrojů.

Dalším významným počinem bylo pokračování projektu **Česká a slovenská knihovna** (projekt je realizován v rámci dohody MK ČR a MK SR o kulturní spolupráci). Nákup české literatury pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě dotovalo MK ČR částkou 400 000 Kč; nákup slovenské literatury pro NK ČR dotovalo MK SR částkou 18 000 €.

Nákupy se uskutečnily podle cílených objednávek obou institucí: deziderata Univerzitní knihovny v Bratislavě zahrnovala především původní českou prózu, populárně-naučnou literaturu, literaturu faktu, českou filmovou a hudební tvorbu, monografie z různých vědních oborů a příručky odpovídající akvizičnímu profilu (celkem 1079 titulů knih a elektronických nosičů). Podle sdělení Univerzitní knihovny je česká literatura nakoupená v rámci projektu čtenářsky velmi žádaná. Přidělená finanční částka bohužel nestačila pro realizaci všech deziderat slovenské strany.

Deziderata Národní knihovny ČR zahrnovala především literaturu z oblastí společenských a přírodních věd, umění a kultury, specifická deziderata Slovenské knihovny byla zaměřena na jazykovědné slavistické příručky a slovenskou krásnou literaturu, jak klasickou, tak i moderní (celkem 1263 titulů). Slovenské publikace jsou čtenářsky velmi žádané – v neposlední řadě i kvůli neexistující jazykové bariéře.

Přínosem projektu **Česká a slovenská knihovna** je především garance vzájemné dostupnosti vydavatelské produkce obou zemí a ve výsledku výrazné prohlubování oboustranných kulturních vztahů.

ISBN

Do mezinárodního systému standardního číslování knih (ISBN) se přihlásilo 238 nových vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISBN v ČR tak k 31. 12. 2009 dosáhl 4582.

Správnost čísel ISBN byla ověřena v 24 600 titulech (kromě tištěných knih též v knihách na CD-ROM nebo DVD-ROM, jimž se od roku 2007 v České republice již též přidělují čísla ISBN). Národní agentura ISBN v ČR (NA ISBN) sama přidělila 2451 čísel ISBN knihám vydavatelů, kteří dosud nejsou účastníky systému ISBN.

Průběžně je aktualizována databáze nakladatelů (NAK), takže doslova denně se v ní mění údaje – veřejné i služební. Bylo zpracováno 24 čísel elektronického čtrnáctideníku *O. K. – Ohlášené knihy* s 8029 záznamy o knihách chystaných k vydání.

Pokračovaly pracovní kontakty s Mezinárodní agenturou ISBN v Londýně (MA ISBN). Projednává se s ní nový způsob aktualizace dat z báze českých nakladatelů pro mezinárodní adresář PIID (Publishers' International ISBN Directory). V novém formátu již byla odeslána celá databáze českých nakladatelů, která zcela nahrazuje starou aktualizaci. Odeslán byl rovněž soupis chybných čísel ISBN přidělených v roce 2008 českými vydavateli (celkem 1363, tj. cca 6 %).

Národní agentura ISBN v ČR prezentovala svoji činnost na 37. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISBN, které se konalo v září v Soulu v Republice Korea.

Národní knihovna ČR platí za Národní agenturu ISBN v ČR Mezinárodní agentuře ISBN v Londýně roční poplatek 1500 € za účast v systému ISBN. Národní agentura ISBN tak získává mj. hlasovací právo na výročních zasedáních, a tím může ovlivňovat chod celého systému ISBN.

ISMN

V systému mezinárodního standardního číslování hudebnin (ISMN) se od 1. 1. 2008 používá též 13místné číslo ISMN, jak to odpovídá revizi mezinárodní normy ISO 10957. Bylo tak dosaženo souladu se systémem ISBN, v němž došlo k přechodu na 13místné číslo ISBN již od 1. 1. 2007.

Sídlem Mezinárodní agentury ISMN (MA ISMN) je Berlín (její oficiální název je nyní Internationale ISMN-Agentur e. V.). Roční příspěvek České republiky za účast v systému ISMN činí 750 € a – jako v systému ISBN – tím Národní agentura ISMN v ČR získává hlasovací právo na výročních zasedáních MA ISMN. Může tak svými rozhodnutími ovlivňovat chod celého systému ISMN.

Do systému ISMN se nově přihlásili čtyři hudební vydavatelé. Celkový počet účastníků systému ISMN v ČR k 31. 12. 2009 dosáhl 68.

Správnost čísel ISMN byla zkontrolována v 320 titulech hudebnin. Národní agentura ISMN v ČR sama přidělila 48 čísel ISMN titulům, v nichž nebylo toto číslo uvedeno.

Sedmnácté zasedání poradního orgánu Mezinárodní agentury ISMN se konalo v červnu v Bonnu. Národní agentura ISMN na něm prezentovala stav rozvoje systému ISMN v České republice.

ISSN

Ve spolupráci s Českým národním střediskem ISSN bylo přiděleno mezinárodní standardní číslo seriálových publikací (pokračujících zdrojů) ISSN 80 titulům z netechnických oborů. Změn v údajích v titulech spravovaných referátem ISSN bylo 663.

■ Statistiky zpracovatelských útvarů

Novodobé fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru zpracování fondů (domácí knihy částečně v rámci sdílené katalogizace ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně a Vědeckou knihovnou v Olomouci; zahraniční knihy ve spolupráci s Odborem doplňování fondů – Oddělením zpracování zahraniční literatury), Knihovnickém institutu, Slovanské knihovně, Hudebním oddělení a Oddělení periodik.

Knihy	51 140
Periodika	963
Články v českých novinách a časopisech	42 637
Grafika	4 171
Kartografické dokumenty	1 097
Zvukové záznamy	1 004
Hudebniny	3 599
Elektronické zdroje	1 983
Mikrodokumenty	285
Videodokumenty	21

Historické fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru historických a hudebních fondů – Oddělení rukopisů a starých tisků.

Rukopisy	197
Staré tisky	7 529
Historické mapy	21

Přírůstek záznamů do souborných katalogů a databází

Souborný katalog ČR	391 647
Soubory národních autorit	62 564
Články v českých novinách a časopisech	77 000

Přehled poskytnutých služeb v půjčovnách a studovnách NK ČR v roce 2009

1. část

Sledované položky	Hala služeb	Všeobecná studovna	Studovna společenských a přírodních věd	Studovna vědeckých pracovníků	Referenční centrum	Studovna periodik
Protokolované výpůjčky	353 344	174 821	2 945	32 330	15 222	27 057
z toho: absenční	353 344	0	0	0	0	0
prezenční	0	174 821	2 945	32 330	15 222	27 057
Registrovaní čtenáři	31 930				1 492	
z toho nové průkazy	7 895				75	
Čtenářské návštěvy	204 178	68 226	12 370	6 523	47 335	12 515
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb	353 229					
z toho vyřízeno kladně	346 519					
Požadavky na meziknihovní služby					21 355	
z toho objednáno v zahraničí					6 047	
Upomínky přes advokátní poradnu	450					
Kopie a tisky pro uživatele	86 261		322 832		122 060	32 223

Základní služby NK ČR v číslech od roku 1992 do roku 2009

1. část

SLEDOVANÉ POLOŽKY	Průměr let 1992 až 2000		2001		2002		2003		2004	
	počet	index	počet	index	počet	index	počet	index	počet	index
Protokolované výpůjčky (všechny registrované absenční a prezenční výpůjčky včetně výpůjček realizovaných v průběhu poskytování reprografických a meziknihovních služeb)	477 202	100	543 537	114	436 903	92	497 834	104	524 498	110
Registrovaní čtenáři (všechny nově vystavené čtenářské průkazy, resp. čtenářské průkazy s obnovenou platností a povolení ke vstupu do studoven)	37 377	100	44 059	118	52 348	140	46 182	124	25 206	67
Čtenářské návštěvy (návštěvníci čtenářských prostor včetně návštěvníků vzdělávacích akcí, odborných porad a seminářů)	623 265	100	638 544	102	470 446	75	469 437	75	439 233	70
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb (písemné žádanky o výpůjčku dokumentů uložených ve skladištích knihovních fondů)	228 429	100	265 546	116	211 540	93	249 278	109	215 867	95
z toho kladně vyřízených	189 744	100	232 635	123	196 490	104	235 221	124	207 978	110
Úspěšnost objednávek v procentech	83 %		88 %		93 %		94 %		96 %	
Požadavky na meziknihovní služby	23 305	100	22 520	97	28 586	123	30 055	129	29 524	127
z toho objednané v zahraničí	6 807	100	6 883	101	6 922	102	7 984	117	7 322	108
Kopie a tisky pro uživatele	477 806	100	478 344	100	420 525	88	443 492	93	462 381	97

Přehled poskytnutých služeb v půjčovnách a studovnách NK ČR v roce 2009

2. část

Sledované položky	Studovna rukopisů a starých tisků	Studovna Hudebního oddělení	Studovna v Centrálním depozitáři Hostivař	Knihovna knihovnické literatury	Slovanská knihovna	Archiv NK ČR
Protokolované výpůjčky	3 632	3 899	4 229	19 336	53 112	237
z toho: absenční	0	0	0	6 309	38 095	2
prezenční	3 632	3 899	4 229	13 027	15 017	235
Registrovaní čtenáři					1 847	8
z toho nové průkazy					439	
Čtenářské návštěvy	2 881	1 969	839	4 998	16 699	26
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb						
z toho vyřízeno kladně						
Požadavky na meziknihovní služby					658	
z toho objednáno v zahraničí					39	
Upomínky přes advokátní poradnu					6	
Kopie a tisky pro uživatele			1 094		29 809	

Základní služby NK ČR v číslech od roku 1992 do roku 2009

2. část

SLEDOVANÉ POLOŽKY	2005		2006		2007		2008		2009	
	počet	index	počet	index	počet	index	počet	index	počet	index
Protokolované výpůjčky (všechny registrované absenční a prezenční výpůjčky včetně výpůjček realizovaných v průběhu poskytování reprografických a meziknihovních služeb)	566 379	119	561 555	118	589 575	124	539 948	113	614 908	129
Registrovaní čtenáři (všechny nové vystavené čtenářské průkazy, resp. čtenářské průkazy s obnovenou platností a povolení ke vstupu do studoven)	39 658	106	29 922	80	23 448	63	29 250	78	33 422	89
Čtenářské návštěvy (návštěvníci čtenářských prostor včetně návštěvníků vzdělávacích akcí, odborných porad a seminářů)	478 320	77	413 307	66	385 122	62	364 979	59	351 147	56
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb (písemné žádanky o výpůjčku dokumentů uložených ve skladištích knihovních fondů)	276 731	121	367 729	161	319 348	140	340 451	149	353 229	155
z toho kladně vyřízených	264 766	140	346 041	182	313 037	165	335 899	177	346 519	183
Úspěšnost objednávky v procentech	96 %		94 %		98 %		99 %		98 %	
Požadavky na meziknihovní služby	27 609	118	22 369	96	19 983	86	22 381	96	21 355	92
z toho objednané v zahraničí	7 600	112	7 454	110	7 269	107	6 749	99	6 047	89
Kopie a tisky pro uživatele	475 024	99	524 715	110	542 100	113	518 728	109	563 379	118

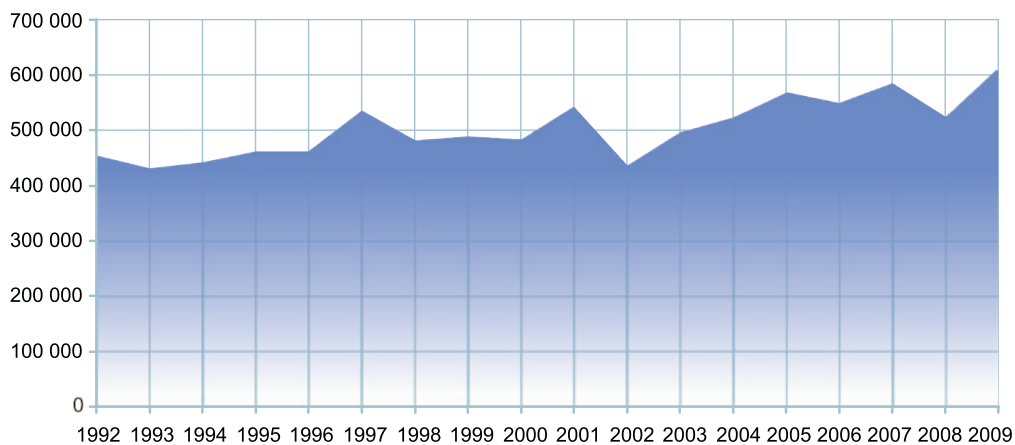
Národní knihovna ČR poskytuje knihovnické a informační služby jako základní statutární činnost za podmínek vymezených jejím Knihovním řádem. Spektrum služeb je stabilní a je soustředěno zejména na využívání fyzických sbírek na místě. Digitální knihovny jsou zpřístupňovány v souladu s autorským právem jak přímo v knihovně, tak i vzdáleně. Nakupované elektronické informační zdroje jsou v souladu se sjednanými licencemi zpravidla zpřístupňovány v tzv. vzdáleném přístupu po autentikaci registrovaného uživatele knihovny. Postupná virtualizace služeb tak snižuje počet fyzických návštěv a nutný pobyt v knihovně na minimum. Celková fyzická návštěvnost knihovny je cca 458 000 návštěv. Projevuje se trend obvyklý ve světě – minimalizují se krátkodobé návštěvy knihovny s cílem objednat nebo prodloužit výpůjčku, dohledat rychle informaci v encyklopediích a slovnících – v těchto případech uživatel dává přednost internetu, resp. některé on-line službě knihovny. Nejnavštěvovanějšími ze čtenářských prostor je trvale Hala služeb jako centrum prvního přijetí uživatelů. Mezi studovny je nejvyužívanější Všeobecná studovna s nejvyšším počtem studijních míst – 205 i s nejdelší otevírací dobou – 75 hodin týdně (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb ... a grafy 3 a 8*). Z celkového počtu téměř 700 000 výpůjček bylo přes 300 000 protokolovaně půjčeno v rámci jednotlivých studoven a téměř 400 000 výpůjček bylo poskytnuto mimo budovu knihovny (viz tabulky *Přehled poskytnutých služeb ... a Základní služby NK ČR v číslech ... a grafy 1, 4 a 7*). Nutno podotknout, že z tohoto počtu činila prodloužení výpůjček téměř 230 000 a byla uskutečněna téměř výhradně on-line.

Ve sledovaném roce se udržela vysoká úroveň procentuální úspěšnosti kladného vyřízení požadavku – přes 98 %. Uživatelé si zvykli objednávat vzdáleně – prostřednictvím internetu, přivykli si i komfortu oznámení o tom, že mají připravené požadované materiály nebo že jim brzy vyprší výpůjční lhůta. Těchto oznámení rozeslal elektronicky automatizovaný výpůjční systém téměř 53 000. Více než 90 % objednávek na expedici dokumentů ze skladišť knihovny bylo zadáno on-line a z toho jen necelých 5 % z počítačů v knihovně. Vedle toho však knihovna rozeslala přes 22 000 upomínek, většinou opět elektronicky. Počty požadavků na meziknihovní služby kolísají, ale zpravidla se drží na průměru okolo 20 000 ročně, z nichž je ze zahraničí většinou nutné vyřídít cca 7 až 8 000 požadavků (viz graf 5). Rovněž v oblasti reprografických služeb si udržuje knihovna vysokou výkonnost, i když zde má svoji jednoznačnou prioritu ochrana dokumentů (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb ... a graf 6*).

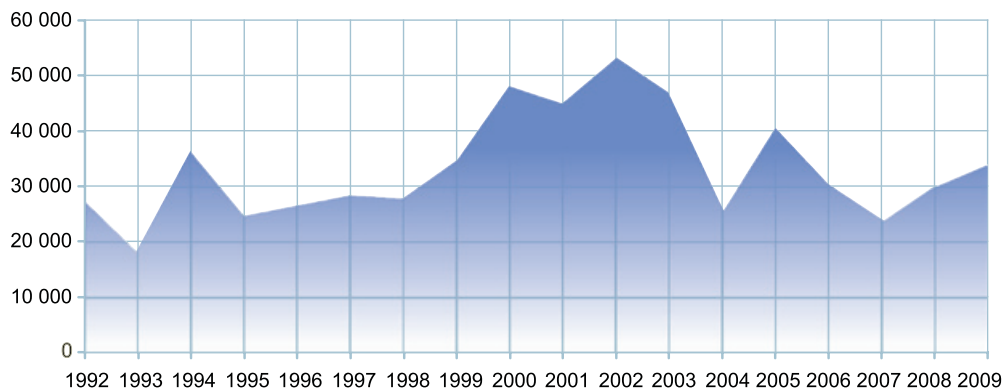
Ve sledovaném období využilo služeb a informací na jednotlivých webových stránkách knihovny více než 1 741 000 návštěvníků. Nejnavštěvovanější je hlavní doména – *nkp.cz* a stránky služby *ptejteseknihovny.cz* (viz graf 10). Elektronické katalogy a báze dat budované v systému Aleph využilo dalších více než 2 740 000 návštěvníků z prostoru mimo knihovnu a nejvíce je pochopitelně využíván elektronický katalog knihovny NKC (viz graf 9). Vysokou míru využití rovněž vykazují digitální knihovny a portály, které knihovna buduje, jakož i další elektronické informační zdroje (viz graf 11). Téměř 137 000 uživatelů využilo knihovnu k přístupu na internet, ať již na jednom z míst vybavených počítačem nebo prostřednictvím WiFi, které pokrývá většinu hlavních studijních i relaxačních prostor knihovny. Poměr přístupů prostřednictvím internetu do knihovny a jejích katalogů i do dalších elektronických zdrojů je zpravidla následující: 10 % uživatelů se připojuje z počítačů v knihovně nebo ze svých zařízení prostřednictvím WiFi, 90 % uživatelů využívá vzdáleného přístupu.

Trvalý zájem projevuje veřejnost o návštěvy historických i výstavních prostor a o další kulturní aktivity knihovny – téměř 72 000 návštěvníků. Knihovna se rovněž etablovala jako významné centrum odborného vzdělávání knihovníků a částečně i široké veřejnosti. Více než 500 seminářů a kurzy prošlo téměř 9 000 účastníků.

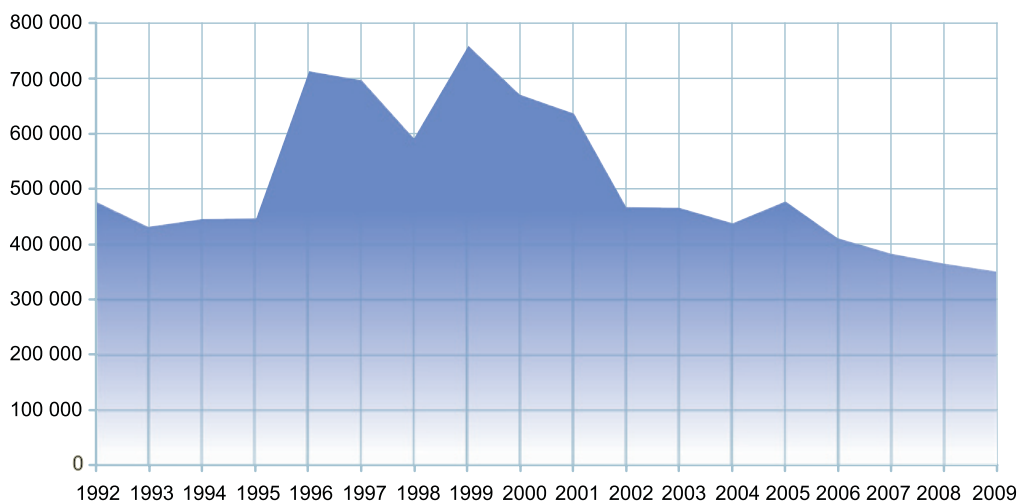
1. Výpůjčky

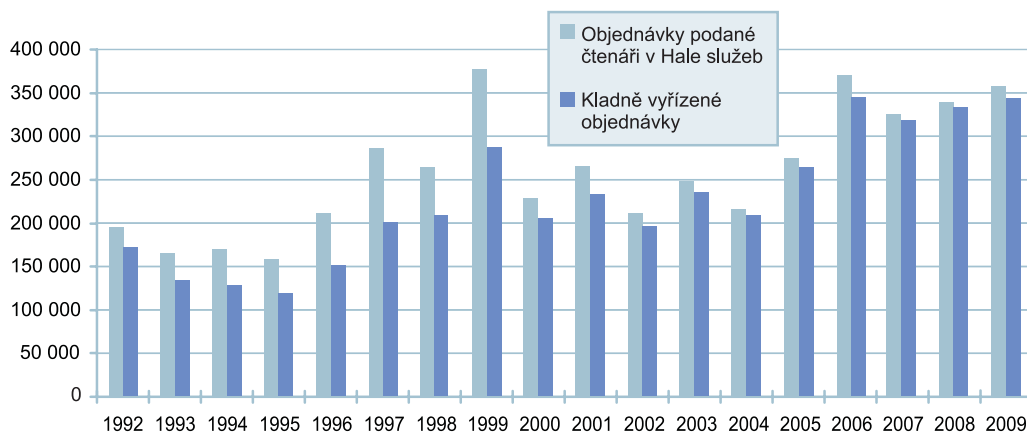
2. Registrovaní čtenáři

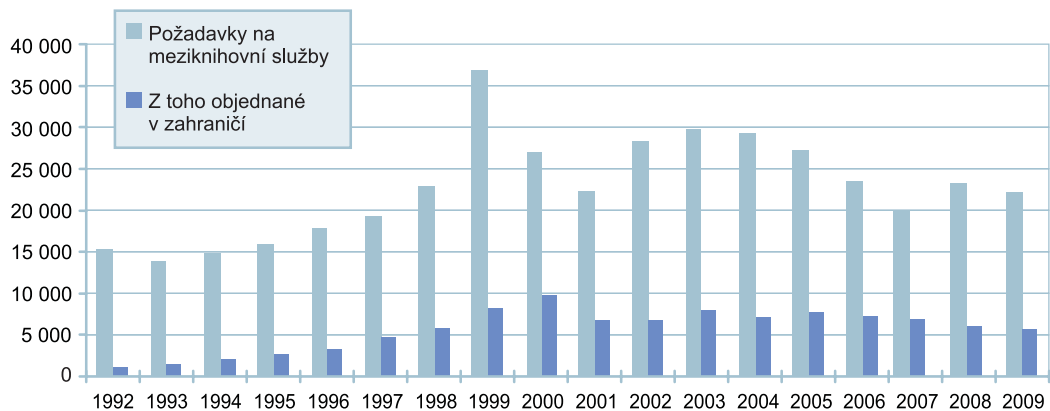
3. Fyzické návštěvy

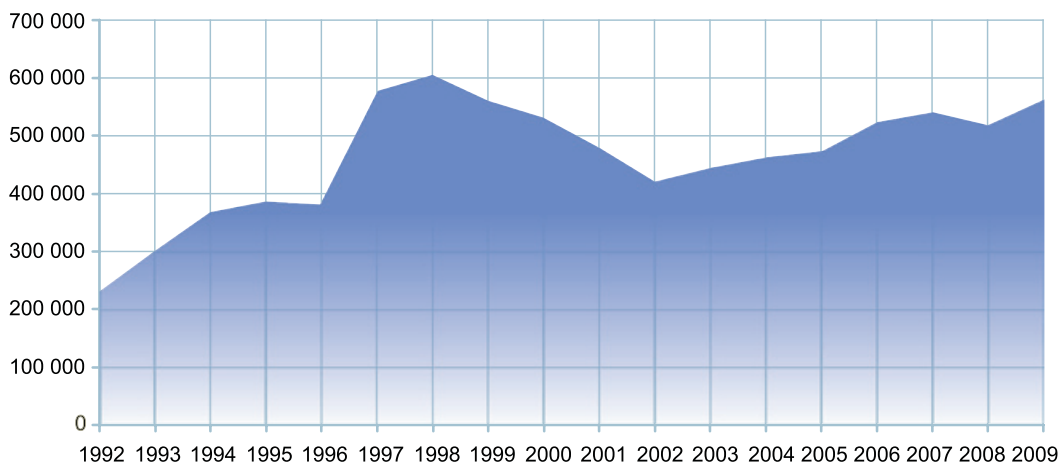
4. Objednávky

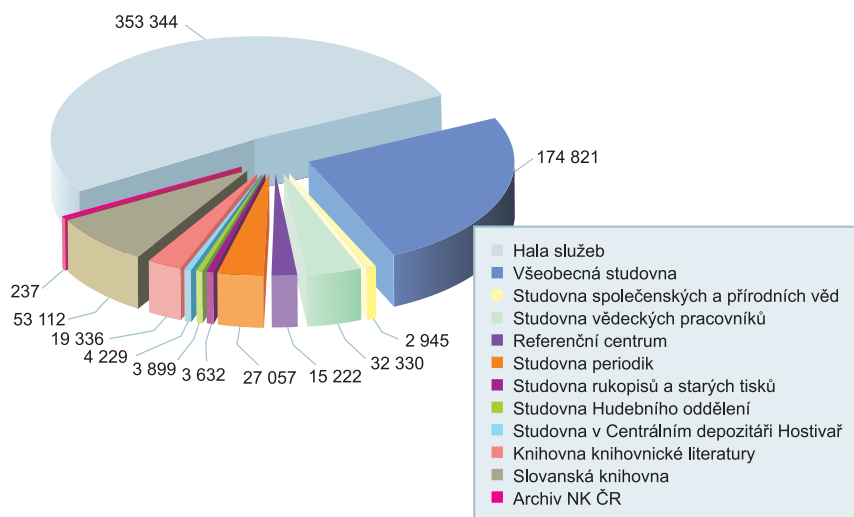
5. Meziknihovní služby

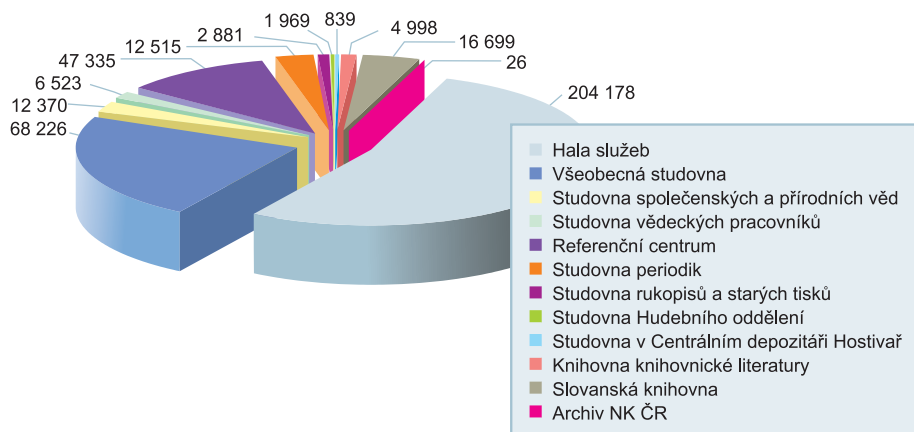
6. Kopie a tisky

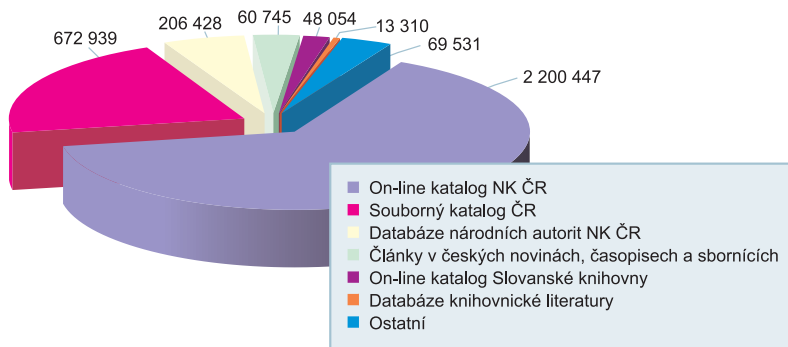
7. Protokolované výpůjčky

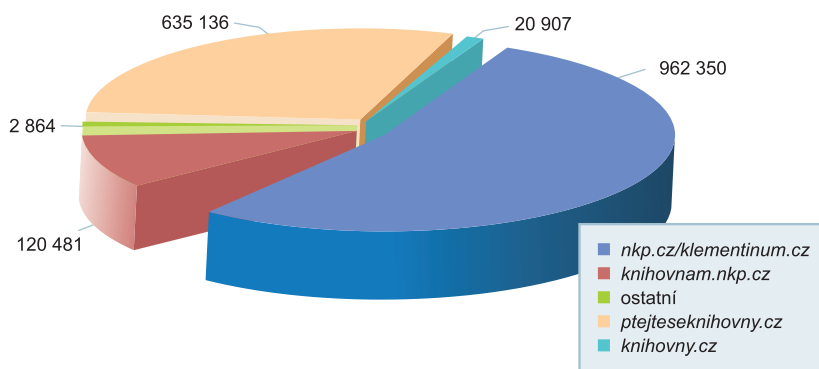
8. Čtenářské návštěvy

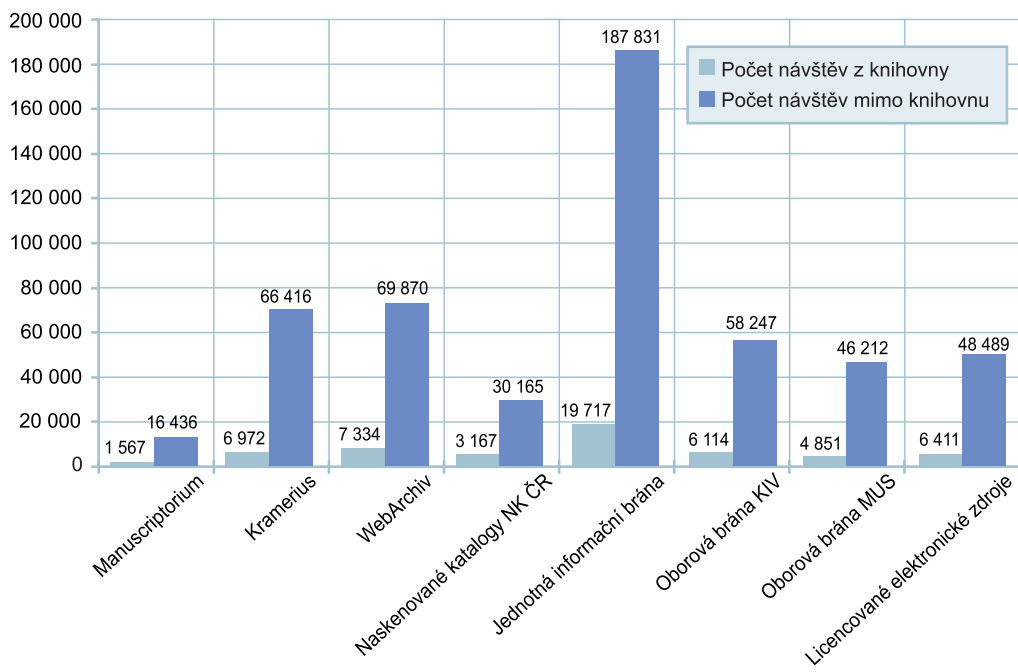
9. Využívání katalogů aází NK ČR

10. Návštěvnost domén NK ČR

11. Návštěvnost elektronických informačních zdrojů

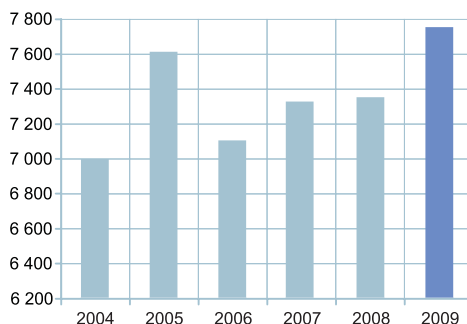
Slovenská knihovna

Služby

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2009	1 847
Počet čtenářských návštěv	16 699
Počet evidovaných výpůjček	53 112

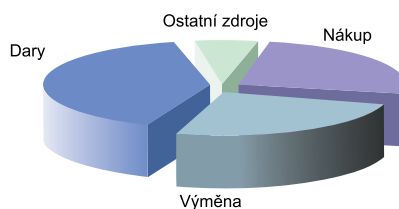
Přírůstek knihovnických fondů

rok	k. j.
2004	7 000
2005	7 636
2006	7 103
2007	7 372
2008	7 377
2009	7 774

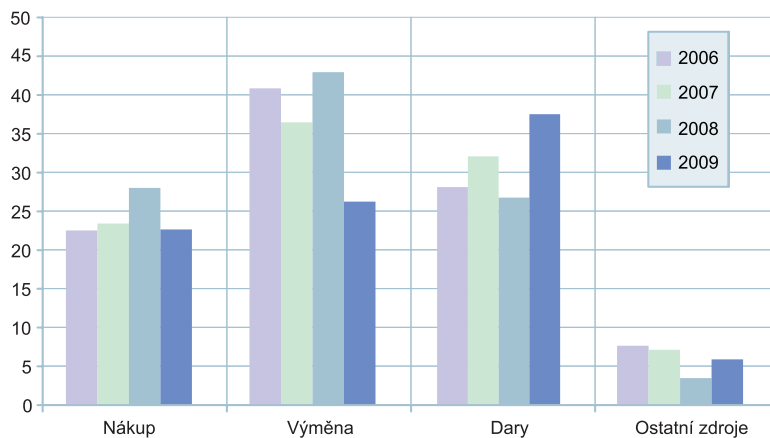
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2009

	k. j.	%
Celkem	7 774	100,0
Nákup	1 813	23,3
Výměna	2 102	27,0
Dary	2 989	38,5
Ostatní zdroje	870	11,2

Struktura přírůstku v letech 2006–2009 (v %)

	2006	2007	2008	2009
Nákup	22,5	24,3	27,0	23,3
Výměna	41,5	36,5	43,0	27,0
Dary	28,5	32,1	26,2	38,5
Ostatní zdroje	7,6	7,1	3,8	11,2

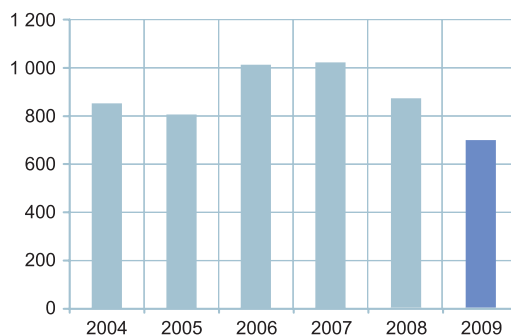

Služby

Počet čtenářských návštěv	4 998
Počet evidovaných výpůjček	19 336

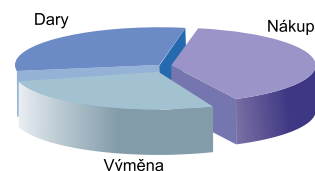
Přírůstek knihovních fondů

rok	k. j.
2004	824
2005	802
2006	1 041
2007	1 078
2008	832
2009	660

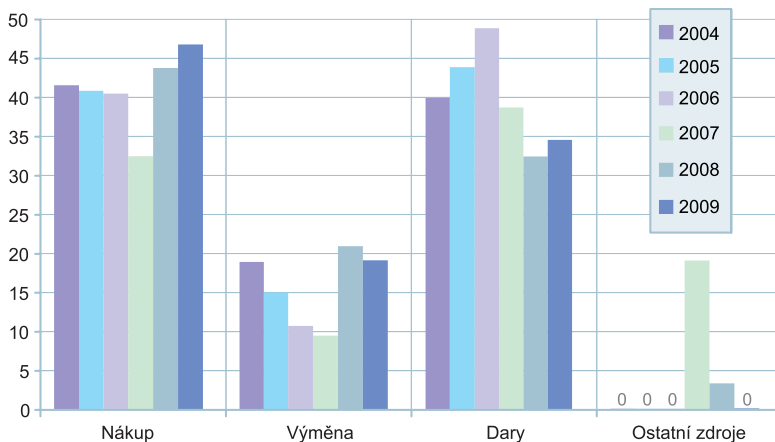
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2009

	k. j.	%
Celkem	660	100
Nákup	305	46
Výměna	124	19
Dary	231	35
Ostatní zdroje	0	0

Srovnání let 2004–2009 (v %)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nákup	42	41	40,3	33,2	43	46
Výměna	18	15	10,8	9,4	21	19
Dary	40	44	48,9	38,2	33	35
Ostatní zdroje	0	0	0	19,2	3	0

■ Činnosti v oblasti správy a ochrany fondů

Správa knihovních fondů

Signování přírůstků UKF	51 399
Signování přírůstků NKF	37 587
Zpracování dokumentů 19. století	20 050
Externí vazba	15 597
Pátrání po neznámých dokumentech	1 570
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování záznamu	1 485
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování jednotky	782
Zpracování poškozených dokumentů	6 089
Odpisy knihovních fondů (svazky)	0
Expedice celkem	435 263
Expedice UKF Klementinum	287 612
Expedice UKF CDH	58 907
Expedice SF	74 778
Expedice NKF	9 335
Expedice mikrofilmy	4 631

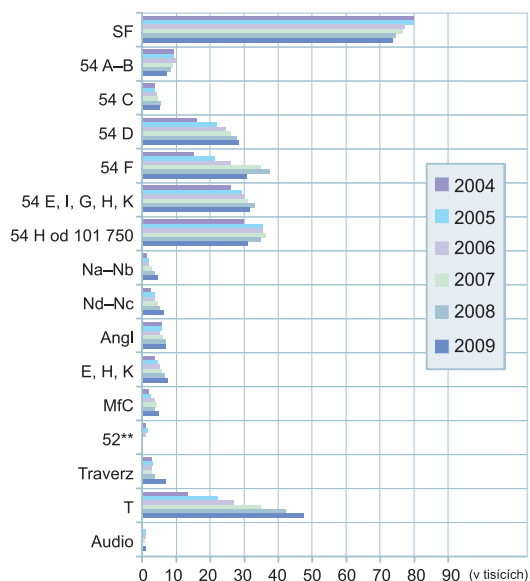
Expedice dokumentů ze skladů UKF a NKF v roce 2009 ještě více vzrostla oproti roku 2008. Nárůst se týkal zejména signatur umístěných v Centrálním depozitáři v Hostivaři, současné zahraniční literatury, bohemikálních periodik a mikrofilmů. Díky vyšším prostředkům na externí vazbu bylo možné svázat téměř o 50 % více publikací, a snížit tak objem dokumentů čekajících na ochrannou vazbu. Nižší počet zpracováváných jednotek souvisí s ukončením přípravy dokumentů pro reformátování v rámci projektu *Norské fondy*.

Nárůst objemu expedice v letech 2004–2009 podle signatur

Klementinum*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
SF	79 663	79 738	76 681	76 389	75 313	74 778
54 A–B	8 689	9 130	9 248	7 949	7 673	6 993
54 C	3 371	3 351	3 482	3 868	4 761	4 421
54 D	15 653	21 206	23 875	24 530	26 954	28 444
54 F	14 718	21 076	25 766	34 204	37 418	30 712
54 E, I, G, H, K	25 512	28 788	29 054	30 472	31 959	31 489
54 H od 101 750	29 495	35 105	34 894	35 334	34 419	30 735
Na–Nb	1 091	1 323	1 714	2 618	2 876	3 072
Nd–Nc	2 125	3 081	3 315	4 285	5 117	5 457
Angl	5 004	5 023	4 958	5 372	5 821	5 049
E, K, H	3 185	4 200	4 668	5 307	5 694	6 079
MfC	1 644	2 016	3 347	4 074	3 841	4 631
52**	616	796	586	0	0	0
Traverz	2 493	2 744	2 553	2 546	2 865	4 732
T	13 276	21 768	26 767	34 290	41 480	47 331
Audio	0	349	502	37	0	541

Expedice knihovních fondů v Klementinu

*Zvýrazněné hodnoty v tabulce představují nárůst oproti předchozímu roku.

**Signatura 52 byla koncem roku 2006 přestěhována do Centrálního depozitáře v Hostivaři (CDH) a expedice je zahrnuta v údajích za Národní konzervační fond (NKF).

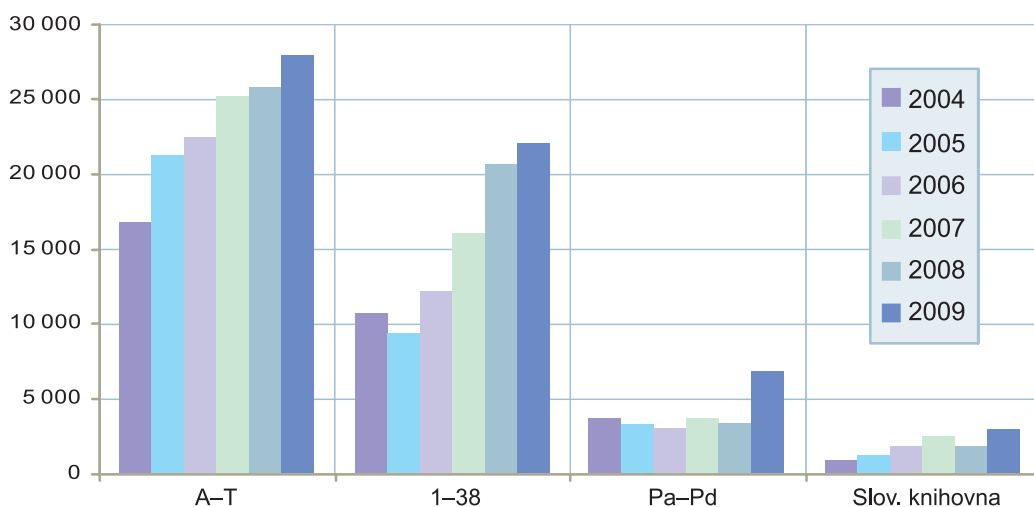
Nárůst expedice v Centrálním depozitáři v Hostivaři

CDH*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
A–T	16 769	21 221	22 409	25 249	25 703	27 757
1–38	10 647	9 305	12 109	16 245	20 314	21 879
Pa–Pd	3 668	3 349	2 922	3 868	3 472	6 292
Slov. knihovna	888	1 218	1 434	2 040	1 400	2 396

* Zvýrazněné hodnoty v tabulce představují nárůst oproti předchozímu roku.

Expedice knihovných fondů v CDH

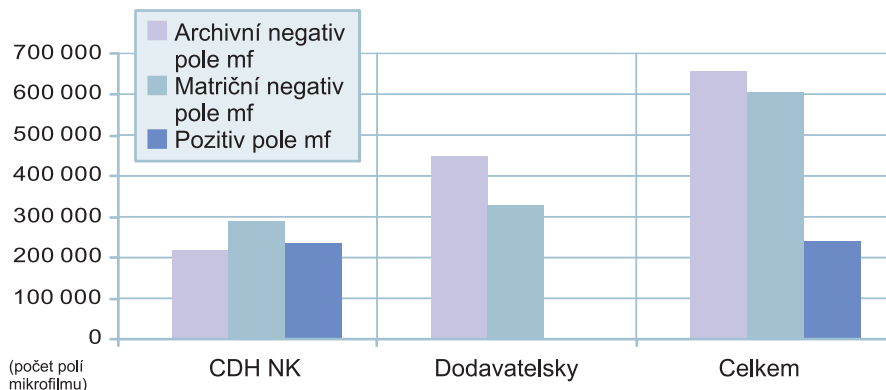
Ochrana knihovných fondů

Oblast ochrany knihovných fondů byla stejně jako v roce 2008 ovlivněna probíhajícím projektem *Norských fondů*. Projevilo se to zejména na objemu mikrofilmů a digitálních dat zhotovených dodavatelsky. Díky vyššímu počtu zpřístupněných dokumentů 19. století, které jsou pro uživatele volné, se v posledních letech výrazně zvýšila návštěvnost Systému Kramerius.

Reformátování ohrožených bohemikálních fondů

Mikrofilmování	Archivní negativ		Matriční negativ		Pozitiv	
	<i>pole mikrofilmu</i>	<i>strany</i>	<i>pole mikrofilmu</i>	<i>strany</i>	<i>pole mikrofilmu</i>	<i>strany</i>
CDH NK	210 885	421 770	296 523	593 046	240 843	481 686
Dodavatelsky	445 157	890 314	307 920	615 840	0	0
Celkem	656 042	1 312 084	604 443	1 208 886	240 843	481 686

Ochranné mikrofilmování

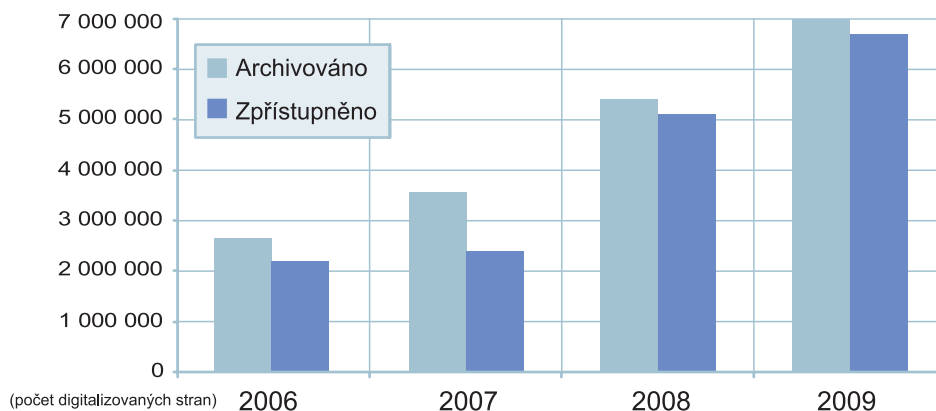

Digitalizace

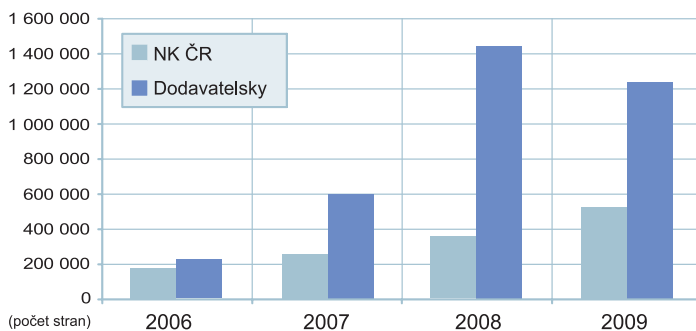
činnost	počet stran
1) Skenování celkem	1 775 302
a) skenování mikrofilmů v NK ČR	434 538
b) skenování mikrofilmů dodavatelsky	1 040 000
c) hybridní snímkování v NK ČR	88 462
d) hybridní snímkování dodavatelsky	212 302
2) Tvorba metadat	1 564 000
a) v NK ČR	20 000
b) dodavatelsky	1 544 000
3) Archivováno k 31. 12. 2009	7 000 000
4) Zpřístupněno k 31. 12. 2009	6 756 000

V rámci projektu *Záchrana neperiodických bohemikálních dokumentů 19. století ohrožených degradací papíru* již bylo mikrofilmováno a digitalizováno více než 2,6 milionu stran. Fakticky tak byly naplněny indikátory projektu a uživatelům byla zpřístupněna většina významných publikací 19. století. K informování a propagaci této činnosti přispělo i vytvoření informačního portálu Kramerius.

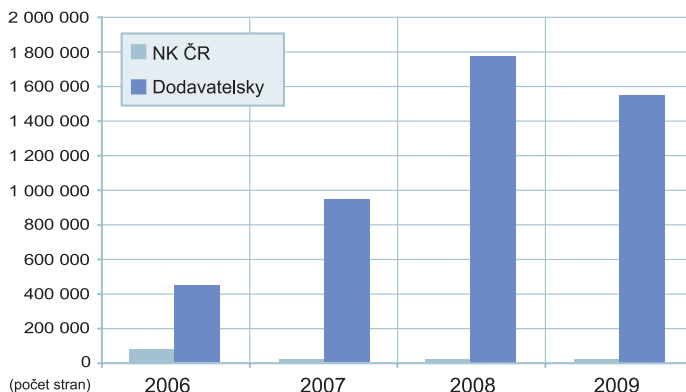
Digitální knihovna

Skenování

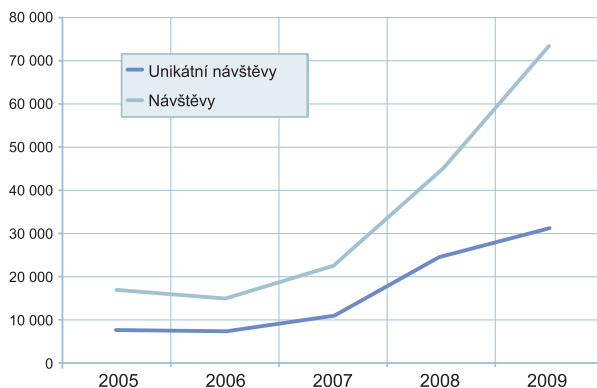
Tvorba metadat

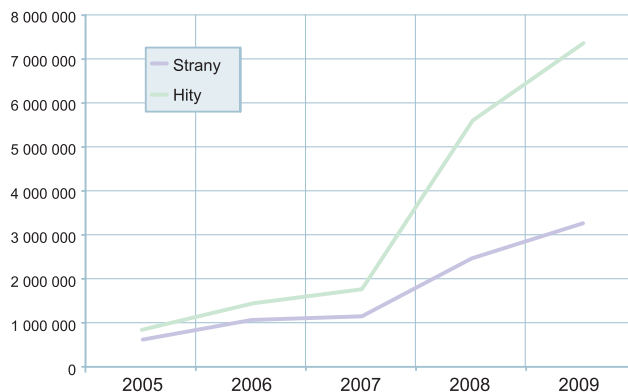
System Kramerius

	Unikátní návštěvy	Návštěvy	Strany	Hity	Bajty (GB)
2005	7 571	16 754	614 395	837 221	22,68
2006	7 128	14 847	1 052 916	1 439 430	186,61
2007	10 737	22 574	1 154 322	1 794 642	308,84
2008	24 736	44 662	2 502 375	5 753 660	518,47
2009	31 070	73 388	3 336 391	7 558 568	508,95

Návštěvy

Strany

Péče o knihovní fondy

mikrobiologické kontroly pro NK ČR	18
počet vyhodnocených stěrů pro NK ČR	250
mikrobiologické kontroly pro jiné instituce	5
počet vyhodnocených stěrů pro jiné instituce	25
klimatologická kontrola (vyhodnocené záznam. listy)	636
mechanická očista (v metrech)	4 327
knihařské práce – vazba, převazba (svazky)	7 205
ostatní knihařské práce (kusy)	1 219
výroba ochranných obalů	10 951
sušení ve víceúčelové vakuové komoře (dny)	176

Monitorování klimatických podmínek v depozitářích NK ČR a stálá kontrola mikrobiálního stavu sbírek představuje zásadní aktivitu v oblasti péče o knihovní fond. Mikrobiologické kontroly a analýzy s doporučením řešení byly provedeny pro Knihovnu Akademie věd, Vlastivědné muzeum v Olomouci, Národní pedagogickou knihovnu Komenského, Filozofickou fakultu UK a Štátní vedeckú knižnicu v Banskej Bystrici. V rámci možností zajistila NK ČR také ošetření postižených svazků.

S více než dvěma desítkami knihoven byl podrobně konzultován vliv mikrobiálních činitelů a klimatických podmínek na skladovací podmínky a na uchovávané fondy v jejich správě včetně návrhu vhodných opatření. Průběžně byly dalším kulturním institucím i soukromým vlastníkům cenných knihovních sbírek poskytovány odborné informace z dané oblasti.

Ochranné obaly byly vyráběny přednostně pro sbírky NK ČR, dále pak pro externí instituce zapojené do projektů *VISK 7* a *Knihovna 21. století*. O tuto službu je stále větší zájem a požadavky mnohonásobně přesahují kapacitu pracoviště.

Víceúčelová vakuová komora byla po většinu roku vytížena sušením dokumentů archivního a sbírkového charakteru pro knihovny i firmy. Úspěšně pokračoval výzkumný záměr projektu VaV DC08P02OUK009 – *Ověření možnosti hubení hmyzu poškozujícího knihovní a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu*.

Archiv Národní knihovny ČR (ANK) vznikl v roce 1990. V říjnu 2007 mu byla po splnění podmínek daných zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě udělena odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR akreditace. V síti veřejných archivů je zařazen do skupiny specializovaných archivů. Jeho posláním je shromažďovat, zpracovávat, chránit a zpřístupňovat archivní fondy NK a jejich právních předchůdců, jakož i fondy a sbírky soukromých osob a právnických institucí, které byly knihovně předány nebo byly vytrženy z jejich vlastních fondů. Dále metodicky řídí a kontroluje spisovou službu NK.

Fondy a sbírky ANK jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány prostřednictvím inventářů a lístkových katalogů. V roce 2009 převzal ANK v mimoskartačním řízení 531 evidenčních jednotek v celkovém rozsahu 1,48 bm. Ve skartačním řízení nebyly převzaty žádné archiválie.

Zpracováno a inventarizováno bylo 3,19 bm archiválií. Počet evidenčních jednotek vzrostl o 595, počet inventárních jednotek o 728. Bylo uspořádáno 5 fondů a zhotoveno 7 inventářů (Cejpek Jiří, Prof. PhDr., CSc. 1928–2005; Cech kožešníků Enns, Rakousko 1614–1836; Kapucíni Žatec 1846–1888; Kapucíni – provincie Praha 1831–1922; Rodinný archiv Feketů Galánthai, Uhry (1612)1728–1824(1875); Hoeff-Huerta Martin, de 1617–1637; Československo-švédská společnost Praha 1929–1939). Na inventářích rodinného fondu Feketů spolupracoval ANK s paní Klárou Truchlou z Oddělení doplňování zahraničních dokumentů, která přeložila archiválie psané maďarsky.

Fyzický stav archivních souborů – poškozeno je zhruba 76,5 % archiválií. Jedná se především o poškození prachem (42 %), trhliny a přelomení (38 %) a křehkost a lámavost (17 %).

ANK využívá Restaurátorské oddělení NK ČR. V loňském roce byla zrestaurována pouze jedna listina salcburského arcibiskupa z roku 1718. Byla uložena do speciálně vyrobené krabice a přivěšená pečeť byla opatřena samostatným pouzdem.

Úřední knihy a indexy fondu Veřejná a universitní knihovna Praha (1522)1777–1918(1919) v celkovém počtu 128 inventárních jednotek byly opatřeny speciálními na míru zhotovenými úložnými krabicemi z nekyselého papíru, které byly zhotovené Oddělením péče o novodobé fondy.

V květnu roku 2009 archiv uspořádal exkurzi pro Knihovnu Národního muzea a Společnost Národního muzea. V říjnu jej pak v doprovodu pracovnice archivní správy MV ČR navštívil pan Benoît-Joseph Pedretti, ředitel Archives Départementales de la Sarthe ve francouzském Le Mans.

Pracovnice archivu v loňském roce publikovaly v *Severských listech* (článek o Československo-švédské společnosti), ve *Sborníku Národního technického muzea* (článek o statutech horních měst Jáchymova a Horního Slavkova) a v *Archivním časopise* (vznik a vývoj Archivu NK). Dále vypracovaly kapitolu o dějinách Národní knihovny a jejích fondů do chystané publikace Rakouské akademie věd *Bibliotheken der Welt – Orte der Erinnerung*.

V souvislosti s novelou zákona o archivnictví byl s účinností k 1. 7. 2009 vydán nový badatelský řád archivu. Průběžně byly poskytovány konzultace ke spisové službě knihovny. Konzultace byly v rámci knihovny poskytnuty i k věcnému záměru zákona o Národním digitálním archivu.

Archiv připomínkoval skartační řízení a po zahrnutí těchto připomínek vydal souhlas k provedení skartace, kterou zajistilo Oddělení správy knihovny.

Celkové množství uložených archiválií	
Počet fondů	53
Počet sbírek	11
Běžné metry celkem	370,90 bm
Počet evidenčních jednotek	7 572

Stupeň zpracovanosti archivních souborů (výpočet z metráže)	
Zpracováno	68,75 %
Inventarizováno	64,06 %

Referát vnitřního auditu NK

Národní knihovna ČR se v roce 2009 v oblasti interního auditu věnovala těmto úkolům:

1. Posouzení dopadu legislativních změn přijatých v roce 2009 na Vnitřní kontrolní systém NK.
2. Plnění plánu programu pro boj s korupcí v souladu s usnesením vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 pro období let 2006–2011.
3. Provádění interních auditů v souladu s plánem pro rok 2009.

V roce 2009 se interní audit NK zaměřil především na zapracování přijatých legislativních změn do nastavených procesů organizace i činností v rámci fungování Vnitřního kontrolního systému a řízení rizik v NK.

Významnou změnou související s využíváním řízení rizik v prostředí interního auditu bylo přijetí změn Mezinárodního rámce profesionální praxe interního auditu, který aktualizuje některé činnosti a postupy provádění interních auditů v organizaci tak, aby se staly co nejeфекtivnějšími a s co nejvyšší přidanou hodnotou pro organizaci.

V rámci vnitřních kontrol se interní audit zaměřil na dopady přijetí zákona č. 300/2008 Sb., o datových schránkách i návazné vyhlášky MV ČR, a to jak z hlediska nastavení přístupu a způsobu využívání, tak i způsobu zabezpečení a možného zneužití datové schránky v NK.

Interní audit rovněž posuzoval využitelnost nové struktury finančních a účetních výkazů zavedených v rámci reformy veřejných financí, a to změnami spojenými se zaváděním CSÚIS (Centrálního systému účetních informací státu). Např. se jedná o nově zavedené položky účetních a finančních výkazů, změny ve vyhodnocení ekonomických mezivýkazových vazeb a soustavy ukazatelů.

Interní audit rovněž sledoval novelizaci předpisů EU, především pak zásadní novelu zákona č. 253/2008 Sb., týkající se problematiky legalizace výnosů z trestné činnosti a dopadů do činnosti interního auditu, a to např. z pohledu povinnosti auditorů nebo z hlediska rizika zapojení se do procesu legalizace výnosů z trestné činnosti.

Současně byla pozornost věnována identifikaci a řízení rizika v procesech spojených s čerpáním prostředků z fondů ČR i EU v souladu s metodickými pokyny CHJ 16–18 vydanými MF a upravenými do podmínek fungování NK, a to jak z hlediska nastavení procesních pravidel výkonu jednotlivých forem kontrol, tak i z hlediska nastavení odpovědnosti řídicích osob. Zároveň byly posuzovány dopady územních změn zákona č. 127/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Interní audit rovněž posoudil dopad přijetí aktualizovaného Pokynu k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro výkon interního auditu v orgánech veřejné správy (CHJ–2), mimo jiné i z hlediska aktualizace Statutu, Etického kodexu i ostatních dokumentů používaných v rámci provádění interního auditu v NK.

V oblasti financí pak byla pozornost věnována přípravě na změnu sazeb DPH od 1. 1. 2010 jak z hlediska procesních změn a správného nastavení účetnictví organizace, tak i z hlediska dopadu do právní oblasti (změny ve stávajících smlouvách NK).

V souladu s plánem programu pro boj s korupcí podle usnesení vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 pro období let 2006–2011 interní audit využíval především preventivních protikorupčních nástrojů, a to prostřednictvím posuzování účinnosti nastavených procesních kontrol v rámci provádění interních auditů.

V rámci svého rozvoje se interní audit v roce 2009 zaměřil na zdokonalení organizace provádění interních auditů jak při sestavování plánů s využitím SWOT analýz, tak i z pohledu přípravy a zpracování řídicí a pracovní dokumentace i použitých metod v průběhu jeho provádění.

Na základě zjištění, které interní auditor v rámci své činnosti zaznamenal, lze konstatovat, že prostřednictvím funkční kontroly vedoucích pracovníků a provedených interních auditů nebyly v NK v roce 2009 zaznamenány žádné případy nehospodárného či neefektivního nakládání s přidělenými finančními prostředky.

Současně nebyl zaznamenán žádný případ korupčního jednání a žádné kontrolní zjištění nebylo předáno k dalšímu řízení podle zvláštních předpisů.

Kalendárium významných akcí

9. 1. **Tříkrálový večer v Zrcadlové kapli**
Páté novoroční setkání sponzorů a přátel NK ČR.
14. 1. **Slavnostní předání cen Torzo naděje „sedmi spravedlivým, bojujícím svými činy i celým svým životem za pravdu a právo“**
Nadačním fondem angažovaných nestraníků za spolupráce Slovanské knihovny NK ČR.
Ceny obdrželi Vojtěch Cepl, Luděk Frýbort, Tomáš Halík, Josef Jařab, Zdena Mašíňová, Jan Ruml a Ladislav Smoljak.
- JUDr. Jaroslav Šíkula předává cenu Torzo naděje prof. Vojtěchu Ceplovi.*
Foto: Eva Hodíková
-
28. 1. **Prezentace knihy *Dom v izgnanii (Očerki o ruskoy emigracii v Čechoslovakii 1918–1945)***
Uspořádala Slovanská knihovna a občanské sdružení Ruská tradice.
22. 4. **Unikáty ukrajinských emigrantských periodik ve Slovanské knihovně a jejich význam pro amerického badatele**
Přednáška Alexandra Lushnyckého (Moilan, USA), doprovodná akce výstavy Hlasy vyhnaných – Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945).
Uspořádala Slovanská knihovna.
22. 4. **Den otevřených dveří v Klementinu pro studenty středních škol**
Zpřístupnění historických prostor Klementina prostřednictvím komentovaných prohlídek.
27. 4. **Slavnostní udělení ceny Rudolfa Medka**
Jaromíru Štětinovi, Václavu Konzalovi a Luboši Dobrovskému Nadačním fondem angažovaných nestraníků a Slovanskou knihovnou.
29. 4. **Den otevřených dveří v Klementinu pro studenty středních škol**
Zpřístupnění historických prostor Klementina prostřednictvím komentovaných prohlídek.
11. 5. **NK ČR představila uměleckou kopii středověkého rukopisu Ulricha Richental, známého jako *Kronika kostnického koncilu*,**
jež vznikla díky finanční pomoci Nadace Jistota Komerční banky, a. s.
13. 5. **Nezapomínejte na nás. Periodika ruské emigrace z území Číny ve sbírce pražské Slovanské knihovny**
Přednáška Olgý Bakich (Toronto, Kanada), doprovodná akce výstavy Hlasy vyhnaných – Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945).
Uspořádala Slovanská knihovna.
- 14.–17. 5. **15. mezinárodní knižní veletrh Svět knihy Praha 2009**
Prezentace vydavatelských aktivit NK ČR.
- 23.–25. 6. **Knihovny současnosti 2009, Seč u Chrudimi**
Společná akce Ministerstva kultury ČR, SDRUK a SKIP. NK ČR se na akci významně podílí organizátorsky a lektorsky, rovněž prezentuje své publikace.

- 26. 8. Delegation odborníků z Irácké republiky navštívila NK ČR**
- 6. 9. Den otevřených dveří v Klementinu pro veřejnost**
Zpřístupnění historických prostor Klementina prostřednictvím komentovaných prohlídek.
- 5. 10. Slavnostní předání knižního daru organizace Deutsche Forschungsgemeinschaft,**
prostřednictvím velvyslance Spolkové republiky Německo do fondu NK ČR.
- 8. 10. Knihovna roku**
Udělení státní ceny Ministerstva kultury ČR.
Partneři: Ministerstvo kultury ČR, SKIP.
- 8. 10. Slavnostní předání vzácné bibliofilie *Zpěvy staré Číny***
galeristou Zdeňkem Sklenářem do fondu NK ČR.
- 9. 10. „Opričnina podle Sorokina“**
Setkání s ruským spisovatelem Vladimírem Sorokinem, konané u příležitosti českého vydání knihy *Den opričníka*.
Uspořádala Slovanská knihovna.
- 21. 10. Stránky z ruských dějin (prezentace naučně-vzdělávacího knižního projektu *Rossija zabytaja i něizvěstnaja*)**
za účasti autorů a vedoucích redaktorů projektu Valentiny A. Blagové a Sergeje A. Sapožnikova.
Uspořádala Slovanská knihovna a Ruské středisko vědy a kultury v Praze.
- 29.–31. 10. Mezinárodní konference Dopad vody na knihovnické, muzeální a archivní sbírky**
Pořadatelé: NK ČR, Národní archiv a IFLA-PAC.
Druhá z řady čtyř konferencí, jejichž iniciátorem je IFLA-PAC.

*PaedDr. František Zborník
zahajuje konferenci.
Foto: Eva Hodíková*

- 24. 11. Mnohojazyčné dědictví staré Litvy (představení knižní produkce Ústavu pro litevskou literaturu a folklor ve Vilniusu)**
Uspořádala Slovanská knihovna, Ústav slavistických a východoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Velvyslanectví Litvy v ČR.
- 2.–3. 12. Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2009**
Partneři: SKIP, Národní archiv.
- 21. 12. Tisková konference**
K vydražení a převzetí vzácné středověké iluminace v Londýně.
Za účasti zástupců Středočeského kraje a odborných pracovníků NK ČR.

Školení pro knihovníky z České republiky

Kurzy počítačové a informační gramotnosti
 Rekvalifikační knihovnický kurz
 Cyklus Digitalizace v knihovnách aneb Co musí vědět knihovnik o digitalizaci
 Věcné zpracování
 Unifikované názvy hudebních děl
 Zpracování elektronických dokumentů
 MARC 21 (e-learningové kurzy)
 Lektorské dovednosti (spolupřadatel SKIP)
 Bez peněz do agentury nelez aneb Marketing pro knihovny (spolupřadatel SKIP)
 Personální management (spolupřadatel SKIP, Městská knihovna Jihlava)

Semináře

Regionální funkce knihoven
 (Pardubice, hlavní pořadatel: SDRUK, partner: Krajská knihovna Pardubice)

Organizační a lektorská spoluúčast

4. 4. – 17. 10. Kniha mého srdce
21. 5. Český národní seminář ENTITLE
15. 10. Pražská Ulitoolympiáda

Host v Klementinu

Moderátor František Novotný představuje veřejnosti každý měsíc zajímavou osobnost českého kulturního života. V roce 2009 to byli:

Prof. MUDr. Miroslav Břešťák, DrSc., přední český porodník a gynekolog; MUDr. Jiří Šnajdr, držitel mezinárodního ocenění za rozvoj praktické medicíny, výtvarník a cestovatel; Slávka Kopecká, nakladatelka a publicistka; Irena Budweiserová, zpěvačka; Pavel Prokop Siostrzonek, převor kláštera v Břevnově; Jan Schmid, herec, režisér a spisovatel; Eva Lifková, šansoniérka; Radek Tomášek, zpěvák a skladatel; MUDr. Vladimír Mareš, ošetřující lékař M. Horníčka; Martin Veselý, sbornistr.

Výstavy

od dubna 2007

Milníky na cestě k nové budově Národní knihovny

Výstavní akce, jejímž smyslem je přiblížit opakující se snahy o zajištění nového objektu pro Národní knihovnu ČR, které lze vysledovat již od druhé poloviny 19. století. Je zde prezentován i vítězný návrh na novou budovu NK ČR z ateliéru architekta Jana Kaplického. Od září 2009 je instalace přesunuta na Ředitelskou chodbu.

1. 10. 2008 – 31. 3. 2009

Praha rozschatá, strašidelná

Výstava přiblížila dobovou atmosféru rudolfínské Prahy. Inspirací výtvarných děl autorů byly příběhy z českých a především pražských dějin. Projekt pod záštitou Pavla Béma, primátora hl. m. Prahy, a Jana Koukala, velvyslance ČR v Rakousku, pořádala NK ČR ve spolupráci s výtvarným sdružením Art-Kolegium za podpory agentury Sprcha Marketing. Exponáty byly vystaveny v klementinských exteriérech.

6. 11. 2008 – 16. 1. 2009

Život a doba spisovatele Karla Čapka

Výstava, pořádaná ve spolupráci s Památníkem Karla Čapka ve Staré Huti u Dobříše, související s významnými výročími České republiky v roce 2008: vzniku a zániku československého státu a životními jubilei významných kulturních osobností 20. století.

27. 11. 2008 – 1. 3. 2009

Čas odložil svůj čas (Móda z rukopisů 11.–16. století)

Výstava přiblížila prostřednictvím výjimečných rukopisných iluminací ze sbírek NK ČR životní styl středověké společnosti, vývoj odívání v jednotlivých společenských vrstvách. Tematické kolekce rukopisů doplnily repliky dobových kostýmů. Partnerem projektu bylo Barrandov Studio a Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě.

22. 1. – 13. 3. **Lidové Polsko – Polska Ludowa (Polští amatérští výtvarníci sítem dějin)**

Autorky: Hana Opleštilová a Tereza Svobodová.
Uspořádala Slovanská knihovna.

8. 3. – 30. 4. **Jeden svět**

Upoutávka na Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech. Spolupráce se společností Člověk v tísni při ČT.

19. 3. – 15. 5. **Útěk za životem (Šedesát let od příchodu makedonských a řeckých dětí do Československa)**

Autoři: Ivan Dorovský, Vladimír Konstantinovský, Veselinka Kiprovska ad.
Uspořádala Slovanská knihovna a Společnost přátel jižních Slovanů.

3. 4. – 31. 5. **Čechy – křižovatka Evropy**

Výstavní projekt u příležitosti předsednictví ČR v Radě EU, který představil dvě sbírky z fondů NK ČR, zapsané do seznamu Paměť světa UNESCO:

Hlasy vyhnaných – Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945)

Unikátní sbírka periodik vydávaných v letech 1918–1945 po celém světě příslušníky ruské, ukrajinské a běloruské emigrace.

Expozice z fondu Slovanské knihovny.
Foto: Eva Hodíková

Zákon a Písmo – Rukopisy české reformace 14.–16. století

Reprezentativní výběr ze souboru rukopisů české reformace, jenž čítá několik set exemplářů historických fondů NK ČR nejenom českého, ale také evropského a světového významu.

Graduál z Nového Města nad Metují, NK ČR XVII.A.42.
Foto: Eva Hodíková

- 7. 4. – 30. 10. Emma Urbánková**
Výstavka k životnímu jubileu 100. výročí narození naší přední odbornice na poli raného knihtisku.
- 13. 4. – 26. 5. Litva – Kultura a historie**
Výstava, pořádaná ve spolupráci s Muzeem litevského umění, prezentuje kulturní i politický vývoj litevského státu od jeho počátků až po vstup Litvy do EU a NATO.
- 26. 5. – 21. 8. Osmdesát let mezinárodního časopisu *Byzantoslavica* (1929–2009)**
Autorky: Lubomíra Havlíková a Ivana Srbková.
Uspořádala Slovanská knihovna a Slovanský ústav Akademie věd ČR, v. v. i.
- 27. 5. – 18. 8. Cena Zlatá stuha za rok 2008**
Výstava prezentovala nominované a vítězné tituly celostátní soutěže v oblasti knižní tvorby pro děti a mládež.
- 18. 6. – 23. 8. Poklady Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích a Památníku Terezín**
Národní knihovna ČR, jako spolupořadatel této akce, představila reprezentativní výběr uměleckých děl z bohatých sbírek těchto dvou významných severočeských galerií.
- 27. 8. – 30. 10. Kniha mého srdce TOP 12**
Doprovodná akce ankety Kniha mého srdce o nejoblíbenější knižní titul českých čtenářů.
- 9. 9. – 27. 10. Zelené evangelium Bohdana Ihora Antonyče (ke stému výročí narození)**
Autorka: Oksana Pelenska.
Uspořádala Slovanská knihovna.
- 18. 9. – 8. 11. Aventinum 1919–1949 – Příběh nakladatele Štorcha-Mariena**
Výstava připomněla 90. výročí založení významného pražského nakladatelství i životní osudy a dílo jeho zakladatele Otakara Štorcha-Mariena.
Spolupořadatelem byl Památník národního písemnictví.

- 1. 10. 2009 – 10. 1. 2010**
Item plures et alios libros – Knihy kláštera Teplá ve fondech Národní knihovny ČR
Výstava představila výjimečné historické jádro fondu knihovny kláštera premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní, jež bylo vykoupeno státem a dáno do správy NK ČR.

Z výstavy *Item plures et alios libros*. Foto: Eva Hodíková

11. 11. – 31. 12.

Ivan Mazepa v evropském kontextu

Autoři: Oksana Pelenska, Anastázia Lukáčová, Miroslav Otomanský.
Uspořádala Slovanská knihovna.

23. 11. – 31. 12.

Hvězdy a květiny

Výstava ve spolupráci s Hudebním oddělením NK ČR, reflektující významná výročí hudebních velikánů: Georga Friedricha Händela, Josepha Haydna a Felixe Mendelssohna-Bartholdyho.

25. 11. 2009 – 7. 2. 2010

60 let na křídlech Albatrosu – „Ať jsem, kdo jsem, vyrostl jsem s Albatrosem“

Jubilejní výstava dětské knihy. Tento ojedinělý výstavní projekt byl prestižní svým objemem i po stránce autorské. Spojení nakladatelství Albatros a NK ČR jako spoluorganizátorů výstavy umožnilo prezentaci vzácných děl z depozitářů obou institucí. Spoluorganizátorem bylo nakladatelství Albatros Media, a. s.

Z výstavy 60 let na křídlech Albatrosu. Foto: Eva Hodíková

Výstavy mimo Klementinum

15. 4. – 21. 5. Kodaň

Codex gigas – maketa

Zapůjčení makety Codexu gigantu Královské knihovně v Kodani pro výstavu v rámci akce CZ PŘES.

22. 5. – 20. 6. Kaplice

Půvaby a tajemství klementinských rukopisů

5.–23. 10.

Lanškroun

Codex gigas – maketa

(v pořadí již 12. putovní výstava)

I. Odborné texty z oblasti knihovnictví, informační vědy a knižní kultury

a) sborníky, příručky, studie, bibliografie, propagační materiály

ISBD(CR). Mezinárodní doporučení pro bibliografický popis.

Pokračující zdroje

Přeložila Edita Lichtenbergová

Jedná se o překlad revidovaného doporučení IFLA ISBD(S), které pod názvem ISBD(CR) vydalo v angličtině nakladatelství Saur v roce 2002. Rozsah normy ISBD(S) byl rozšířen na všechny typy pokračujících zdrojů, nyní se týká nejen seriálových publikací, ale i publikací, které jsou svým charakterem integrované, jako např. webové stránky. Další důležitou úpravou je revidovaný soupis instrukcí týkajících se označování změny názvu seriálu. Nové doporučení ISBD(CR) bylo též dáno do souladu s doporučeními míry „povinnosti“ údajů, jak ji popisuje dokument IFLA *Funkční požadavky na bibliografické záznamy (FRBR)*. Doporučení jsou doplněna příklady. Publikováno pouze elektronicky.

Národní knihovna ČR, Praha 2008, 1. české vydání, 114 s. Dostupný z: http://www.nkp.cz/pages/files/fond_ISBD_CR2008.pdf

Katalogizace elektronických zdrojů.

Příručka pro katalogizátora s příklady ve formátu MARC 21

Zpracovala Ludmila Benešová

Příručka vychází z Anglo-amerických katalogizačních pravidel (AACR2R), zaměřuje se na oblasti popisných údajů pro elektronické zdroje s přímým i dálkovým přístupem, zahrnuje popis elektronických monografií, seriálů i integračních zdrojů. V samostatné kapitole příručka specifikuje popis elektronických zdrojů ve formátu MARC 21 a dále problematika místa zpracování (metody popisu e-books a elektronických seriálů, popis DVD, MP3 a dalších formátů souvisejících s popisem elektronických zdrojů). Celkové příklady bibliografických záznamů v závěrečné části příručky jsou doplněny vysvětlujícím komentářem.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 120 s.

ISBN 978-80-7050-566-3

Katalogizace hudebnin.

Příručka pro katalogizátora s příklady ve formátech MARC 21 a UNIMARC

Zpracovala Hana Borková

Příručka je rozdělena na dvě části. Teoretická část shrnuje důležité informace z různých zdrojů určených pro katalogizaci hudebnin, doplňuje je dílčími příklady a odkazy na příkladovou část. Příkladová část uvádí ukázky zkatalogizovaných hudebnin z fondu Hudebního oddělení NK ČR. Jsou podchyceny různé typy hudebnin. Jejich zpracování je představeno jak ve formátu MARC 21, tak ve formátu UNIMARC. Do přílohy jsou zařazeny příklady autoritních záznamů unifikovaných názvů hudebních děl z databáze AUT Národní knihovny ČR.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 165 s.

ISBN 978-80-7050-565-6

Katalogy nové generace – analýza vybraných systémů z pohledu uživatele

Jindřiška Pospíšilová, Karolína Košťálová, Hana Nemeškalová

V současné době knihovny ve světě implementují novou generaci katalogů, která pracuje jako běžné komerční služby – zobrazí relevantní výsledky bez ohledu na primární zdroj s nabídkou všech dostupných služeb za využití pojetí Web 2.0. Vzhledem k různorodosti nabídky byla zpracována analýza systémů typu „metasearch“ (AquaBrowser, Encore, Endeca, Enterprise, Primo, VuFind). Základním cílem této analýzy je zjistit, jaké jsou možnosti těchto systémů z hlediska vyhledávání a práce se zdroji a relevantními záznamy, a také zjistit trendy v současných knihovnických softwarech. Tato analýza se stane základem pro rozvoj služeb portálu Jednotné informační brány a základním pomocným materiálem pro výběr/nastavení uživatelského rozhraní NDK.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 66 s.

ISBN 978-80-7050-579-3

Knihovní řád Národní knihovny České republiky

Národní knihovna ČR, Praha 2009, dotisk 1. vydání, 39 s.

ISBN 80-7050-475-7

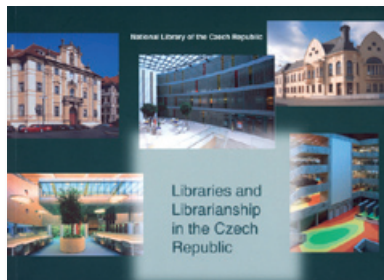
Libraries and Librarianship in the Czech Republic

Sestavila a editovala Eva Marvanová a kol.; překlad Ota Bridl

Druhé, aktualizované vydání publikace, jejímž záměrem je především prezentace českých knihoven v zahraničí. Publikace se věnuje historii a rozvoji knihoven v České republice, knihovnické legislativě, roli Ministerstva kultury ČR v oblasti literatury, knižní kultury a knihovnictví, finanční podpoře rozvoje a spolupráce knihoven a rovněž systému knihoven v ČR. Popisuje fondy a činnost Národní knihovny ČR a krajských knihoven, fungování veřejných knihoven, vyjmenovává a charakterizuje hlavní odborné knihovny. Popsán je zde také Souborný katalog ČR a informační portály. Publikace informuje o knihovnickém vzdělávání v ČR, o některých stavbách knihoven, knihovnických periodikách a asociacích a rovněž o akcích zaměřených na podporu čtení a čtenářství. Byla vydána v anglickém jazyce za podpory Ministerstva kultury ČR jako součást aktivit českého předsednictví v Radě EU.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 2. aktualizované vydání, 79 s.

ISBN 978-80-7050-572-4

Národní knihovna České republiky.

Výroční zpráva 2008

Výroční zpráva instituce shrnuje podstatné události a oblasti působení v roce 2008. Stručně informuje o událostech spojených se stavbou nové budovy Národní knihovny v roce 2008 a přináší výhled v řešení stávající situace (revitalizace Klementina a výstavba nového depozitáře v Praze-Hostivaři). Představuje významné akvizice v roce 2008, dále projekt České digitální knihovny, který připravila NK ČR spolu s Moravskou zemskou knihovnou v Brně, a projekt „Adoptujte si svůj rukopis“ zaměřený na vytváření uměleckých kopií rukopisů. Přibližuje ojedinělou výstavu středověké a raně novověké módy vycházející z rukopisů Národní knihovny, která se konala v Galerii Klementinum. Obsahuje rovněž shrnutí aktivit Slovanské knihovny a Knihovnického institutu, seznamuje s programy a projekty, kterých se Národní knihovna účastní nebo je zaštiťuje, uvádí kalendárium významných akcí i přehled publikační činnosti Národní knihovny. Nechybí ani statistické přehledy a ukazatele týkající se doplňování, zpracování a ochrany knihovnických fondů a finančního hospodaření.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 89 s.

ISBN 978-80-7050-570-0

ISSN 1211-8699

National Library of the Czech Republic.

Annual Report 2008

Překlad Kateřina Millerová, Sean Mark Miller

Anglická verze výroční zprávy Národní knihovny ČR za rok 2008.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 63 s.

ISBN 978-80-7050-545-8

ISSN 1803-3695

Officium in Nativitate Domini.

Graduale ecclesiae Sancti Michaelis Opatoviensis Neo-Pragae, Pars 18

Editor Martin Horyna

Jedná se o zpřístupnění repertoáru hudebního pramene z konce 16. století, a to pro účely vědecké i interpretační. Graduál svatomichalského literátského bratrstva zahrnuje 25 svátečních „officií“. Osmnáctý soubor tohoto zpěvníku obsahuje skladby určené pro svátek Božího hodu vánočního, např. *Missa super Quem vidistis pastores* a moteto *Znamenej, křesťan věrný* Jiřího Rychnovského, anonymní *Proprium de Nativitate Domini* či responsorium *Verbum caro factum est* od Matěje Junka Poříčského.

Úvodní slovo je publikováno v češtině a angličtině. Publikace je určena nejen domácí, ale i zahraniční veřejnosti.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 118 s., (edice Fontes musicae č. 2)
ISBN 978-80-7050-574-8

Průvodce plánem důvěryhodného digitálního repozitáře (PLATTER)

Colin Rosenthal, Asger Blekinge-Rasmussen, Jan Hutař a kol.

Z angl. originálu Repository Planning Checklist and Guidance přeložili Jan Hutař, Ladislav Cubr, Marek Melichar

Plán důvěryhodného digitálního repozitáře vznikl v rámci projektu DigitalPreservationEurope (DPE). Jeho cílem je poskytnout zájemcům základní orientaci v problematice dlouhodobé ochrany digitálních dat v repozitáři dříve, než začnou takový repozitář budovat a usilovat o jeho důvěryhodnost. PLATTER není technickou příručkou pro programátory, je spíše nástrojem pro usnadnění vytváření projektu digitálního repozitáře určeným manažerům či pracovníkům zodpovědným za digitální data. Dále je určen studentům informačních studií nebo informačních technologií, kteří mají zájem o problematiku archivace dat, všem, kdo se zabývají digitalizací jakéhokoli typu analogového materiálu, či laikům, kteří mají doma ve své soukromé sbírce velké množství digitálních objektů (fotografie, multimédia nebo elektronické texty). Publikace přibližuje rozsah problematiky a upozorňuje na možná rizika a problémy.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. české vydání, 51 s. Dostupný též z: <http://www.ndk.cz/platter-cz/>
ISBN 978-80-7050-569-4

Rekonstrukce knihovny Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic.

Katalog inkunabulí roudnické lobkovické knihovny

Kamil Boldan, Emma Urbánková

Odbornou publikaci věnovanou knihovně Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, jedné z nejslavnějších humanistických sbírek Evropy, vydala Národní knihovna u příležitosti 100. výročí narození Emmy Urbánkové, významné badatelky NK ČR a spoluautorky publikace. Úvodní podrobná studie informuje o podobě a osudech hasištejnské knihovny v průběhu staletí. Vlastní katalogová část důkladně popisuje všech 757 dochovaných tisků, 18 latinských rukopisů, stejný počet řeckých kodexů a objemný hebrejský Pentateuch z 13. století. Publikace zahrnuje rovněž obsáhlou obrazovou přílohu a anglické resumé.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 903 s.
ISBN 978-80-7050-573-1

b) periodika

Knihovna

Roč. 19, č. 1, 2 (2008)

Roč. 20, č. 1 (2009)

Odborný časopis pro obor knihovnictví a informační věda s přesahem do hraničních oborů.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

ISSN 1801-3252

Knihovna plus

Roč. 4, č. 1–2 (2008)

Roč. 5, č. 1, 2 (2009)

Elektronický časopis pro obor knihovnictví a informační věda a související obory.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

Dostupný z: <http://knihovna.nkp.cz>

ISSN 1801-5948

O. K. – Ohlášené knihy

Roč. 17, č. 1–24 (2009)

Elektronické periodikum přinášející přehled o knihách ohlášených Národní agentuře ISBN v ČR, Národní agentuře ISMN v ČR a Agentuře CIP. Jedná se o expresní informace určené knihovnám, nakladatelům, knihkupcům a distributorům.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 24x ročně.

Dostupný z: <http://sigma.nkp.cz/web/ok.htm>

ISSN 1801-6391

Přirůtky odborné literatury ve fondu Slovanské knihovny

Roč. 19 (35), č. 1–4 (2009)

Elektronický čtvrtletník, který informuje o nových titulech ve fondu Slovanské knihovny. Knihy jsou tříděny tematicky podle Mezinárodního desetinného třídění.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2005–. Periodicita 4x ročně.

Dostupný z: http://www.nkp.cz/slk_novinky

ISSN 1802-3797

II. Mimořádné publikace (příležitostné tisky, katalogy k výstavám)

Hlasy vyhnaných.

Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945)

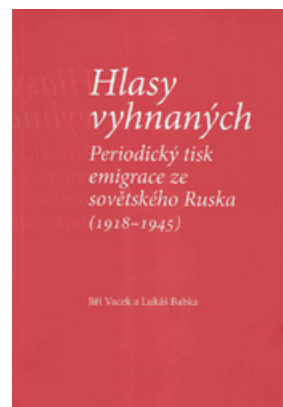
Jiří Vacek a Lukáš Babka

Knihka představuje rozsáhlou a unikátní sbírku periodik vydávaných v letech 1918–1945 po celém světě příslušníky ruské, ukrajinské a běloruské emigrace. Sbírkou, kterou původně vytvořili pracovníci bývalého Ruského zahraničního historického archivu a kterou nyní spravuje Slovanská knihovna, byla v roce 2007 zapsána do seznamu světového písemného kulturního dědictví „Paměť světa“ organizace UNESCO. Publikace připomíná historii a obsah sbírky a současně nastiňuje hlavní obsahové a geografické charakteristiky emigrantské vydavatelské činnosti. Vyšla při příležitosti výstavy *Čechy – křížovatka Evropy* konané v dubnu a květnu 2009 v Galerii Klementinum v Praze.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2009, 1. vydání,

126 s., (Publikace Slovanské knihovny, č. 63a)

ISBN 978-80-7050-558-8

Voices of the Banished.

Periodical Press of the Emigration from Soviet Russia (1918–1945)

Jiří Vacek a Lukáš Babka; překlad Kateřina Millerová a Sean Mark Miller

Anglická verze publikace *Hlasy vyhnaných. Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945)*.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 125 s., (Publikace Slovanské knihovny, č. 63b)

ISBN 978-80-7050-559-5 (angl. vyd.)

Golosa izgnannikov.

Periodičeskaja pečat' emigracii iz sovetsoj Rossii (1918–1945)

Jiří Vacek a Lukáš Babka; překlad Igor Zolotarev a Anna Chlebina

Ruská verze publikace *Hlasy vyhnaných. Periodický tisk emigrace ze sovětského Ruska (1918–1945)*.

Vydání ruské verze zajistilo a financovalo občanské sdružení Ruská tradice.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 125 s., (Publikace Slovanské knihovny, č. 63c)

ISBN 978-80-7050-560-1 (rus. vyd.)

Zákon a Písmo.

Rukopisy české reformace 14.–16. století

Renáta Modráková a Zdeněk Uhlíř

Publikace byla vydána u příležitosti výstavy *Čechy – křížovatka Evropy* v pražské Galerii Klementinum, na níž byl představen soubor rukopisů české reformace spravovaný Oddělením rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR, který je zapsán do seznamu UNESCO „Paměť světa“. Publikace v pěti kapitolách

sleduje české náboženské hnutí 14. a počátku 15. století a jeho prereformační prvky, husitství první poloviny 15. století jako první – českou reformaci (na rozdíl od druhé – světové), utrakvismus v 15. a 16. století jako neteologickou českou národní církev, dotek světové reformace v první polovině 16. století a konečně specifický případ Jednoty bratrské od konce 15. do počátku 17. století.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 81 s.

ISBN 978-80-7050-567-0

Law and Scripture.

Manuscripts of the Czech Reformation of the 14th–16th Centuries

Renáta Modráková a Zdeněk Uhlíř; překlad Kateřina Millerová a Sean Mark Miller

Anglická verze publikace *Zákon a Písmo. Rukopisy české reformace 14.–16. století*.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 81 s.

ISBN 978-80-7050-568-7 (angl. vyd.)

Item plures et alios libros.

Knihy kláštera Teplá ve fondech Národní knihovny České republiky

Zuzana Kulová a Michaela Bäumlová

Publikace představuje nejvýznamnější prvotisky, zlomky z tisků, paleotypy a rukopisy, které byly v letech 2006–2008 vykoupeny z knihovny premonstrátského kláštera Teplá, jejíž historické jádro bylo v roce 2005 prohlášeno za kulturní památku, a byly dány do správy Národní knihovny ČR. Přibližuje také historii tepelského kláštera a významné osobnosti s ním spojené, seznamuje rovněž s historií premonstrátského řádu u nás. Publikace vyšla u příležitosti stejnojmenné výstavy konané v Galerii Klementinum.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, 1. vydání, 138 s.

ISBN 978-80-7050-578-6

III. Publikace Slovanské knihovny

Bohdan Ihor Antonyč: Zelené evangelium (výbor z díla)

Sestavil Roman Lubkivskij, překlad Tomáš Vašut a Jaroslav Kabiček

Výbor z básnické tvorby významného ukrajinského básníka a prozaika lemkovského původu Bohdana Ihora Antonyče (1909–1937) byl vydán při příležitosti 100. výročí jeho narození. Jde o první samostatné knižní vydání Antonyčova díla v češtině. Představené verše pocházejí ze všech jeho sbírek – *Přivítání života* (1931), *Tři prstěny* (1934), *Kniha Lva* (1936), *Zelené evangelium* (1938) a *Rotace* (1938) –, vydaných za básníkovy života i posmrtně.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2009, 1. vydání, 90 s., (Publikace Slovanské knihovny, č. 64)

ISBN 978-80-7050-577-9

Česká Alexandrovka.

Vzpomínky na život české vystěhovalecké komunity na Rusi

Bohuslav Andř

Memoáry se zabývají zajímavou, dosud však značně opomíjenou kapitolou z dějin českého vystěhovalectví na Ukrajinu a do Ruska. Autor (narozen 1926), rodák z osady Česká Alexandrovka poblíž Oděsy, popisuje nelehké putování českých exulantů-evangelíků od pobělohorské doby; hlavní pozornost věnuje historii své rodné obce, založené na přelomu 19. a 20. století. Zaznamenává pohnuté osudy obyvatel Alexandrovky v průběhu první poloviny 20. století, vzpomíná na represivní kampaně ve dvacátých a třicátých letech i v průběhu druhé světové války. Stranou nepochopává ani repatriaci některých alexandrovských Čechů do ČSR po roce 1945 a popisuje jejich životy – i svůj vlastní – ve staronové vlasti. Cennou dokumentární hodnotu má obrazová příloha.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2009, 1. vydání, 264 s. (Publikace Slovanské knihovny, č. 62)

ISBN 978-80-7050-564-9

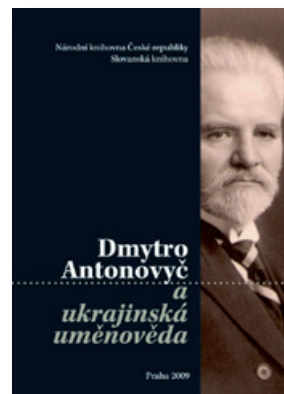
Dmytro Antonovyč a ukrajinská uměnověda.

Sestavila Dagmar Petišková

Sborník obsahově vychází ze stejnojmenné konference konané u příležitosti 130. výročí narození D. Antonovyče, kterou uspořádala Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna spolu s dalšími institucemi 12.–14. září 2007 v Praze. Dmytro Antonovyč (1877–1945), historik umění, politik a diplomat, byl výraznou osobností ukrajinského společenského, politického a kulturního života. Po odchodu z Ukrajiny do emigrace byl jedním z organizátorů a posléze i rektorem Ukrajinské svobodné univerzity, jež byla roku 1921 převedena z Vídně do Prahy. V Praze se zasloužil o vybudování dalších ukrajinských emigrantských institucí, jako bylo Ukrajinské studio výtvarných umění, Ukrajinská historicko-filologická společnost a Muzeum osvobozenického boje Ukrajiny. Napsal řadu monografií o ukrajinském umění a zasazoval se o jeho začlenění do kontextu umění evropského. Většinu příspěvků sborníku doplňují resumé, a to buď v ukrajinštině a angličtině v případě česky psaných textů, nebo v češtině a angličtině v případě textů uvedených v ukrajinském jazyce.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2009, 1. vydání, 233 s., (Publikace Slovanské knihovny, č. 61)

ISBN 978-80-7050-557-1

Jan Slavík (1885–1978): A Czech Historian of Revolutions.

Prague Perspectives (III)

Sestavili Lukáš Babka a Petr Roubal; překlad Jana Kalíšová a Petr Pirunčík

Anglické vydání české kolektivní monografie *Život plný střetů: Dílo a odkaz historika Jana Slavíka (1885–1978)* vydané společně Národní knihovnou ČR a nakladatelstvím Pavel Mervart. Klade si za cíl představit světové odborné veřejnosti činnost a aktivity významného českého historika a publicisty Jana Slavíka v celé jejich šíři sahající od problematiky ruské revoluce a vývoje v Sovětském svazu k českým dějinám, historické metodologii či žurnalistice a politice. Přináší osmnáct textů, jejichž autory jsou jak renomovaní odborníci a univerzitní pedagogové, tak i začínající badatelé. Součástí knihy je nové, rozšířené a revidované vydání bibliografie prací Jana Slavíka a prací věnovaných Janu Slavíkovi, které čítá takřka dva a půl tisíce bibliografických záznamů. Kniha vychází jako třetí svazek ediční řady *Prague Perspectives* vydávané v angličtině.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2009, 1. vydání, 455 s., (Publikace Slovanské knihovny, č. 66)

ISBN 978-80-7050-575-5

Život plný střetů. Dílo a odkaz historika Jana Slavíka (1885–1978)

Sestavili Lukáš Babka a Petr Roubal

Česká verze publikace *Jan Slavík (1885–1978): A Czech Historian of Revolutions*.

Nakladatelství Pavel Mervart ve spolupráci s Národní knihovnou ČR – Slovanskou knihovnou, 2009, 1. vydání, 454 s., (Russia Altera, sv. 10. Slavica, sv. 4), (Publikace Slovanské knihovny, č. 65)

ISBN 978-80-86818-94-8 (Pavel Mervart, Červený Kostelec)

ISBN 978-80-7050-576-2 (Národní knihovna ČR, Praha)

IV. Ostatní

České knihovny 2010 – stolní kalendář

Uspořádala Zlata Houšková

Stolní kalendář *České knihovny 2010* nese podnázev *Aby více četli...* Je věnován aktivitám knihoven z celé České republiky na podporu čtení a čtenářství.

Národní knihovna ČR, Praha 2009, rozměr 15 x 30 cm

Nástěnný kalendář na rok 2010

Fotografie Ivan Král

Nástěnný kalendář na rok 2010 obsahuje třináct barevných exkluzivních vyobrazení barokních interiérů, exteriérů a detailů výzdoby areálu pražského barokního Klementina s dvojazyčným popisem (čeština, angličtina).

Národní knihovna ČR, Praha 2009, rozměr 33 x 32 cm

Dárci

Národní knihovna ČR děkuje nejen všem uvedeným dárcům, ale i dalším občanům, kteří knihovnu obdarovali anonymně.

Knižní dary

A

ADALBERT STIFTER VEREIN

Mnichov, Německo

Adamovič Marina

New York, USA

AKADEMISCHE DRUCK UND

VERLAGSANSTALT

Graz, Rakousko

ALBERTINA ICOME PRAHA, s. r. o.

Praha, Česko

Ambrosiani Per

Umea, Švédsko

ANTON HIERSEMANN

Štuttgart, Německo

Anton Miroslav

Plzeň, Česko

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR

Brno, Česko

ARTS AND SOCIETY IN FLANDERS AND THE

NETHERLANDS

Rekkem, Belgie

ASTRONOMICKÝ ÚSTAV SAV

Tatranská Lomnica, Slovensko

B

Babij Alexej

Krasnojarsk, Rusko

Babka Lukáš

Praha, Česko

Baeva Iskra

Sofie, Bulharsko

Bakich Olga

Toronto, Kanada

Bakuła Bogusław

Poznaň, Polsko

BÄRENREITER KASSEL

Kassel, Německo

Bárta Daniel

Praha, Česko

Bäumler Harald

Amberg, Německo

BAYERISCHE STAATSBIBLIOTHEK

Mnichov, Německo

Bečvářová Martina

Praha, Česko

BIAŁORUSKIE TOWARZYSTWO

HISTORYCZNE

Białystok, Polsko

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA

Kluž, Rumunsko

BIBLIOTEKA GŁÓWNA UNIWERSYTETU

SZCZECIŃSKIEGO

Štětín, Polsko

Bilský Miroslav

Senec, Slovensko

Blagovo Valentina A., Sapožnikov Sergej A.

Moskva, Rusko

BOHEMIA KLUB

Sofie, Bulharsko

Brauneis Walter

Vídeň, Rakousko

Broum Jan

Praha, Česko

Brunclíková Hana

Praha, Česko

Buckaja Olga I.

Moskva, Rusko

BULGARISCHES FORSCHUNGSINSTITUT

IN ÖSTERREICH

Vídeň, Rakousko

Burgetová Jarmila

Praha, Česko

Bužga Jaroslav

Praha, Česko

C

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

Cambridge, Velká Británie

Capaldo Mario

Montebuono, Itálie

CARL FRIEDRICH VON SIEMENS STIFTUNG

Mnichov, Německo

CECEK RECORDS

Havlíčkův Brod, Česko

CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA – UNIVERZITET
U SARAJEVU
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

CENTR DOSLIDŽEN' VYZVOL' NOHO RUCHU
Lvov, Ukrajina

CENTRO INTERNAZIONALE STUDI DI
ESTETICA
Palermo, Itálie

CENTRUM GLOBÁLNÍCH STUDIÍ
AKADEMIE VĚD ČR
A UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE
Praha, Česko

CENTRUM INFORMAČNÍCH
A KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB
VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ
Praha, Česko

CENTRUM SPIRITUALITY VÝCHOD–ZÁPAD
MICHALA LACKA
Košice, Slovensko

CENTRUM VIZUALIZACE A INTERAKTIVITY
VZDĚLÁVÁNÍ
Ostrava, Česko

CMC GRADUATE SCHOOL OF BUSINESS
Čelákovice, Česko

LE COMMISSARIAT GÉNÉRAL AUX
RELATIONS INTERNATIONALES DE LA
COMMUNAUTÉ FRANÇAISE DE BELGIQUE
Brusel, Belgie

COMUNE DI BOLZANO
Bolzano, Itálie

COUNTRY HOME – Martin Žák
Kraslice, Česko

Cychun Henadz'
Minsk, Bělorusko

Č

Čarkić Miroslav Ž.
Bělehrad, Srbsko

Čermák Václav
Praha, Česko

Černý Marcel
Praha, Česko

ČESKÁ TELEVIZE
Praha, Česko

ČESKÉ CENTRUM
Sofie, Bulharsko

ČEŠKA BESEDA
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

Čoleva Silvija
Plovdiv, Bulharsko

Čolkova Žoržeta
Plovdiv, Bulharsko

Čudnovskij Arkadij
Ashquelon, Izrael

D

Dacej Vasyl'
Bratislava, Slovensko

Dan Zdeněk
Brno, Česko

David Jaroslav
FILOZOFICKÁ FAKULTA OSTRAVSKÉ
UNIVERZITY V OSTRAVĚ
Ostrava, Česko

Davidor Mark
Jeruzalém, Izrael

Day Fiona
Halifax, Kanada

DEUTSCHE FORSCHUNGSGEMEINSCHAFT
Bonn, Německo

DEUTSCHES LITERATURARCHIV
MARBACH
Marbach, Německo

DIANETICKÉ CENTRUM PRAHA
Praha, Česko

Dorovský Ivan
Brno, Česko

Dosoudilová Jitka
Pardubice, Česko

Doubková Anna
Praha, Česko

E

ECONOMIA, a. s.
Praha, Česko

Eliáš Antonín
Bratislava, Slovensko

EMP MUSIC
Zlín, Česko

Erben Roman
Praha, Česko

ERION PRODUCTION
Planá u Mariánských Lázní, Česko

EUROMEDIA GROUP
Praha, Česko

F

FAKULTNÍ KNIHOVNA DIVADELNÍ AKADEMIE
MÚZICKÝCH UMĚNÍ
Praha, Česko

FAKULTNÍ NEMOCNICE S POLIKLINIKOU
OSTRAVA
Ostrava, Česko

Farangon Francesco
Udine, Itálie

Fedorova Tamara
Sankt-Petěrburg, Rusko

Fesslová Vlasta
Milán, Itálie

Filinger Čestmír
Praha, Česko

Filipčuk Zinovija
Lvov, Ukrajina

Fleishman Lazar
Stanford, USA

Florian Christoph
Fellbach, Německo

FORSCHUNGSSTELLE OSTEUROPA
Brémy, Německo

Frajerová Ludmila
Praha, Česko

Freeman Daniel
Minneapolis, USA

G

Gajda Stanisław
Opole, Polsko

Galanova R. A.
Tomsk, Rusko

GALERIE JIŘÍ ŠVESTKA
Praha, Česko

Gangnus Ljudmila Vasil'jevna
Moskva, Rusko

GAUKE GmbH
Lütjenburg, Německo

Giger Markus
Praha, Česko

Globjuk Sergej
Moskva, Rusko

GOETHE INSTITUT PRAG
Praha, Česko

Goněc Vladimír
Brno, Česko

Gotgel'f Lev
Moskva, Rusko

GOVERNMENT PR AND MEDIA OFFICE
Lublaň, Slovinsko

Granville Jolana
Stanford, USA

H

Havlíková Lubomíra
Praha, Česko

Havrda Lubomír
Pardubice, Česko

Hermann-Schneider Hildegard
Innsbruck, Rakousko

Hlošková Hana
Bratislava, Slovensko

Hoffmeister Martin
Praha, Česko

Holovata Larysa
Lvov, Ukrajina

Hostomský Vít
Praha, Česko

Houšková Zlata
Praha, Česko

Hrabáková Marta
Praha, Česko

Hrala Milan
Česká Třebová, Česko

HRVATSKI INSTITUT
ZA POVIJEST
Záhřeb, Chorvatsko

CH

CHINA NATIONAL PUBLICATIONS
IMPORT AND EXPORT
CORPORATION
Peking, Čína

Chlaňová Tereza
Praha, Česko

I

Iliev Ivan G.
Plovdiv, Bulharsko

Illanes José
Řím, Itálie

Indraszczyk Arkadiusz
Siedlce, Polsko

INFORMACIONNYJ KUL'TURNYJ CENTR
„RUSSKAJA EMIGRACIJA“
Sankt-Petěrburg, Rusko

INSTITUT MYSLI JÓZEFA TISCHNERA
Krakov, Polsko

INSTITUT SLAVJANOVEDENIJA RAN
Moskva, Rusko

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK
I JEZIKOSLOVLJE
Záhřeb, Chorvatsko

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Varšava, Polsko

INTERNATIONAL CIVIL AVIATION
ORGANIZATION
Montreal, Kanada

Ivanova Anastasija
Sankt-Petěrburg, Rusko

J

Janatková Jitka
Praha, Česko

Janouch Ladislav
Praha, Česko

Janzen Wladimir
Halle an der Saale, Německo

Jefimov Jordan
Sofie, Bulharsko

Jensterle-Doležalová Alenka
Praha, Česko

Ježek Vlastimil
Praha, Česko

Jílek Lubor
Ženeva, Švýcarsko

Jindra Zdeněk
Nučice, Česko

K

Kačurovs'kyj Ihor
Kyjev, Ukrajina

Kaiser Ikarus
Linec, Rakousko

Kajznerová Tamara
Praha, Česko

Kaleta Petr
Praha, Česko

Kalinova Evgenija
Sofie, Bulharsko

Kalinova-Dimitrova Marija
Sofie, Bulharsko

Kardyni-Pelikánová Krystyna
Brno, Česko

KARMELITÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ
Praha, Česko

Killmann Hans
Maintal, Německo

Kindlerová Anežka
Praha, Česko

Kindlerová Rita
Praha, Česko

Klímová Alena
Praha, Česko

Klímová Milena
Praha, Česko

KLUB UKRAJINSKÝCH UMĚLCŮ
Lvov, Ukrajina

Klusáková Luďa
Praha, Česko

Kneeley Richard, Kneeley Jean-Marie
Paoli, USA

KNIHKUPECTVÍ SABRA – Dagmar Al-Salmanová
Praha, Česko

KNIHOVNA UNIVERZITY PALACKÉHO
OLOMOUC
Olomouc, Česko

KNIHOVNA VÁCLAVA ČTVRTKA V JIČÍNĚ
Jičín, Česko

Kníže Jaroslav
Praha, Česko

Kocjubyns'ka Mychajlina
Kyjev, Ukrajina

KÖNIGSHAUSEN UND NEUMANN
Würzburg, Německo

Kopecká Věra
Broumov, Česko

Kopřivová Anastasia
Praha, Česko

KÖRBER STIFTUNG
Hamburk, Německo

Kosatkin Vladimir
Sankt-Petěrburg, Rusko

Kostlánová Vlasta
Praha, Česko

Kostohryzová Marie
Praha, Česko

Koškin Igor
Riga, Lotyšsko

Kožík Luděk
Přerov, Česko

Kratochvílová Markéta
Pardubice, Česko

Kručinin Aleksandr
Jekatěrinburg, Rusko

Křížek Richard
Praha, Česko

Kšicová Danuše
Brno, Česko

Kubínová Lucie
Praha, Česko

Kulhánek Ivan
Praha, Česko

Kvapilová Radoslava
Praha, Česko

KWANG HWA PUBLISHING Co.
Tchaj-pej, Tchaj-wan

L

LATVIJSKOJE OBŠČESTVO RUSSKOJ KUL'TURY
Riga, Lotyšsko

Lee Yeong
TECHNISCHE UNIVERSITÄT BERLIN
Berlín, Německo

LEEDS RUSSIAN ARCHIVE, UNIVERSITY
OF LEEDS
Leeds, Velká Británie

Lehárová Daniela
Praha, Česko

LEIBNIZ-INSTITUT FÜR AGRARENTWICKLUNG
IN MITTEL- UND OSTEUROPA
Halle, Německo

LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD
Záhřeb, Chorvatsko

Lemeškin Ilja
Praha, Česko

Leppänen Rolf
Minkio, Finsko

Levickij Sergej
Praha, Česko

LEVNÉ KNIHY KMa
Praha, Česko

Ličeva Amerlija
Sofie, Bulharsko

Linhartová Věra
Brno, Česko

LITERÁRNÍ AKADEMIE
Praha, Česko

Lubkivs'kyj Roman
Lvov, Ukrajina

Lushnycky Alexander
Moylan, USA

M

Maculewicz Piotr
Varšava, Polsko

Magid Sergej
Praha, Česko

Maj Filip
Varšava, Polsko

Makeš František
Värmdö, Švédsko

Mandová Olga
Praha, Česko

Manzurenko Vitalij
Lvov, Ukrajina

Marangozov Cvetan
Sofie, Bulharsko

Mardan Aleksandr
Oděsa, Ukrajina

Marková Bohuslava
Praha, Česko

Markovič Martin
Praha, Česko

MASARYKOVA UNIVERZITA
Brno, Česko

MASARYKOVA UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV SLAVISTIKY
Brno, Česko

MASARYKŮV ÚSTAV A ARCHIV AKADEMIE
VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

MATICA HRVATSKA
Záhřeb, Chorvatsko

MEDIACOP, s. r. o.
Praha, Česko

Menšíková Stanislava
Praha, Česko

MĚSTO FRENŠTÁT POD RADHOŠTĚM
Frenštát pod Radhoštěm, Česko

MĚSTO NOVÝ BOR

Nový Bor, Česko

MĚSTO TURNOV

Turnov, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA BEROUN

Beroun, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČELÁKOVICE

Čelákovice, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA LITOMYŠL

Litomyšl, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA NERATOVICE

Neratovice, Česko

MĚSTSKÁ NEMOCNICE OSTRAVA

Ostrava, Česko

MĚSTSKÉ DIVADLO BRNO

Brno, Česko

MEŽDUNARODNOJE OBŠČESTVO „MEMORIAL“

Moskva, Rusko

MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU LABE

Magdeburk, Německo

Michalski Waldemar

Lublin, Polsko

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY

Praha, Česko

Mišečkina Marija M.

Igarka, Rusko

MIŽNARODNYJ INSTYTUT OSVITY, KUL'TURY

TA ZV' JAZKIV Z DIASPOROJU

Lvov, Ukrajina

Morávková Alena

Praha, Česko

MOSKOVSKOJE ISTORIKO-LITERATURNOJE

OBŠČESTVO „VOZVRAŠČENIJE“

Moskva, Rusko

Moskvín Viktor A.

Moskva, Rusko

Mujanovic' Michad

Praha, Česko

MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA

Praha, Česko

Mušinka Mykola

Prešov, Slovensko

MUZEUM BRNĚNSKA

Brno, Česko

MUZEUM JANA ÁMOSE KOMENSKÉHO

V UHERSKÉM BRODĚ

Uherský Brod, Česko

MUZEUM MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

Ústí nad Labem, Česko

MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC

Olomouc, Česko

N

NADACE EVROPSKÉ COMENIUM

Cheb, Česko

NAKLADATELSTVÍ ARGO

Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ ART-LIBRI

Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ „EMMA“

Kyjev, Ukrajina

NAKLADATELSTVÍ KUBON-SAGNER

Mnichov, Německo

NAKLADATELSTVÍ PAVEL MERVART

Červený Kostelec, Česko

NAKLADATELSTVÍ „RUSSKIJ PUŤ“

Moskva, Rusko

NAKLADATELSTVÍ STIGMATI

Sofie, Bulharsko

NAKLADATELSTVÍ TRIGON

Praha, Česko

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

Lublaň, Slovinsko

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV

Praha, Česko

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA

Praha, Česko

Navrátilová Miroslava

Praha, Česko

Nemec Ignashev Diane

CARLETON COLLEGE

Northfield, USA

NEMOCNICE NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ

Nové Město na Moravě, Česko

NEMOCNICE S POLIKLINIKOU HAVÍŘOV

Havířov, Česko

Nepomnjaščij A. A.

Simferopol', Rusko

Nestorova Petja

Plovdiv, Bulharsko

Nevrlý Mikuláš

Bratislava, Slovensko

THE NEW REVIEW PUBLISHING

New York, USA

Niubò Marc
Praha, Česko

Nowey Waldemar
Mering, Německo

NUS PRESS
Singapur, Singapurská republika

NYÍREGYHÁZA FÖISKOLA UKRÁN ÉS RUSZIN
FILOLÓGIAI TANSZÉK
Nyíregyháza, Maďarsko

O

OBŠČESTVO BRAŤJEV ČAPEK
Sankt-Petěrburg, Rusko

Ofi Leri
Jeruzalém, Izrael

Opleštilová Hana
Praha, Česko

ORIENTÁLNÍ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR
Praha, Česko

Otčenášek Jaroslav
Praha, Česko

OUT OF THE FRAME
Praha, Česko

Ozolina Elita, Sauka Jogita
Riga, Lotyšsko

P

PACKARD HUMANITIES INSTITUT
Los Altos, USA

PAGAT ULTIMO MUSICAL PRODUCTION
Praha, Česko

Palička Vladimír
Praha, Česko

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ
Praha, Česko

Paranjuk Jevhen
Ivano-Frankivs'k, Ukrajina

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

PARTNERSHIP FOR PEACE CONSORTIUM
OF DEFENSE ACADEMIES AND SECURITY
STUDIES INSTITUTES
Garmisch-Partenkirchen, Německo

Pejs Oldřich
Praha, Česko

Pelenská Oksana
Praha, Česko

Polansky Patricia
Honolulu, USA

Poljakov Fedor B.
Vídeň, Rakousko

Polka Pavel
Praha, Česko

POLSKÝ INSTITUT – KNIHOVNA
Praha, Česko

Pop Dmitrij
Užhorod, Ukrajina

Pop Ivan
Cheb, Česko

Poročkina Irina M.
Sankt-Petěrburg, Rusko

Pospíšil Ivo
Brno, Česko

Pospíšilová Jana
Praha, Česko

Prchalová Jitka
Praha, Česko

Příbylová Jarmila
Praha, Česko

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UNIVERZITY
KARLOVY
Praha, Česko

Procházka Karel
Kladno, Česko

Procházková Veronika
Praha, Česko

PRVNÍ SDRUŽENÍ PŘÁTEL BL. HYACINTA M.
CORMIERA OP
Brno, Česko

Pryšljak Oleksander
Wethersfield, USA

PUŠKINSKOJE OBŠČESTVO
V ESTONII
Tallin, Estonsko

R

Radeva Janina
Plovdiv, Bulharsko

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA
BĚLORUSKÁ REDAKCE
Praha, Česko

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA
RUSKÁ REDAKCE
Praha, Česko

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA UKRAJINSKÁ
REDAKCE
Praha, Česko

Rakitjanskij Anatolij
Riga, Lotyšsko

Rakovski Fani
Sofie, Bulharsko

Richter Vít
Praha, Česko

Rikev Kamen
Sofie, Bulharsko

RODOPI
Amsterdam, Nizozemsko

Roncal Antonio Manuel
UNIVERSIDAD DE ALCALÁ
Alcalá, Španělsko

ROSSIJSKAJA AKADEMIJA NAUK
Moskva, Rusko

ROSSIJSKAJA NACIONAL'NAJA BIBLIOTEKA
Sankt-Petěrburg, Rusko

Runczik Vít
Praha, Česko

RUSKÁ TRADICE
Praha, Česko

RUSKÉ STŘEDISKO VĚDY A KULTURY
V PRAZE
Praha, Česko

Rybakov Sergej
Moskva, Rusko

Rychlík Jan
Praha, Česko

Ř

ŘITKA VIDEO, s. r. o.
Praha, Česko

S

Salava Miroslav
Praha, Česko

Semenovyč Viktor
Drohobyč, Ukrajina

SERBSKI INSTITUT
Budyšín, Německo

Sériot Patrick
Lausanne, Švýcarsko

Seslavinskij Michail V.
Moskva, Rusko

Schwarz Valda
Praha, Česko

Sichálek Jakub
Holešov, Česko

Skenderija Saša
Ithaca, USA

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Opava, Česko

SLOVANSKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA
Martin, Slovensko

SOKA GAKKAI INTERNATIONAL
Tokio, Japonsko

Sokolová Eva
Praha, Česko

SONY BMG MUSIC ENTERTAINMENT
Praha, Česko

Součková Lída
Praha, Česko

Spasova Kamelija
Plovdiv, Bulharsko

THE SPECTATOR
Londýn, Velká Británie

SPOLEČNOST KULTURNÍ TÝDENÍK A2
Praha, Česko

SPOLEČNOST PŘÁTEL JIŽNÍCH SLOVANŮ
Brno, Česko

STANFORD, a. s.
Praha, Česko

STAROSLOVENSKI INSTITUT
Záhřeb, Chorvatsko

Stein Erik
Vernouillet, Francie

Steinbauer Jan
Praha, Česko

Střelák Jaroslav
Praha, Česko

STUDIJNÍ A INFORMAČNÍ CENTRUM ČESKÉ
ZEMĚDĚLSKÉ UNIVERZITY
Praha, Česko

Svatoň Vladimír
Praha, Česko

SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ A NAKLADATELŮ
Praha, Česko

SVAZEK OBCÍ MARIÁNSKÁ ZAHRADA
Jičín, Česko

Svobodová Tereza
Praha, Česko

Szymkowski Dariusz
Gdaňsk, Polsko

Š

Šindelářová Eva
Valašské Meziříčí, Česko

Šnýdrová Jana
Praha, Česko

Šouša Jiří
Praha, Česko

Štědroň Bohumír
Praha, Česko

T

Tafatová Věra
Praha, Česko

Taras Jaroslav
Lvov, Ukrajina

Těšíková Jaroslava
Praha, Česko

Tchikovani Schaliko
Paříž, Francie

Tichá Charlotta
Nučice u Prahy, Česko

Timkovič J. V.
OSBM
Košice, Slovensko

TOMMŮ RECORDS
Starý Jičín, Česko

Trefalt Božidar
Kraň, Slovinsko

Trnka Miloš
Sezimovo Ústí, Česko

Troebst Stefan
Berlín, Německo

Trovesi Andrea
Milán, Itálie

U

UNIVERSAL MUSIC
Praha, Česko

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI PADOVA
Padova, Itálie

UNIVERSITÄT BERN
Bern, Švýcarsko

UNIVERSITY OF WARMIA AND MAZURY
Olštýn, Polsko

UNIVERSITY OF WISCONSIN
Madison, USA

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
Hradec Králové, Česko

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
STŘEDISKO VĚDECKÝCH INFORMACÍ
Praha, Česko

UNIVERZITA KARLOVA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Praha, Česko

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
KATEDRA VŠEOBECNÝCH DĚJÍN
Bratislava, Slovensko

UNIVERZITA MATEJA BELA
Banská Bystrica, Slovensko

UNIVERZITA SOFIJA
KATEDRA SLOVANSKÉ FILOLOGIE –
BOHEMISTIKA
Sofie, Bulharsko

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA UNIVERZITY
PARDUBICE
Pardubice, Česko

Urbanic Allan
Berkeley, USA

Ú

ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ
Praha, Česko

ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY FF UK
Praha, Česko

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ
Praha, Česko

ÚSTAV PRO LITEVSKOU LITERATURU A
FOLKLOR VE VILNIUSU
Vilnius, Litva

ÚSTAV PRO STUDIUM
TOTALITNÍCH REŽIMŮ
Praha, Česko

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A
INFORMACÍ
Praha, Česko

V

Vacek Jiří
Praha, Česko

Vačagajev Majrbek
Paříž, Francie

Valášek Emil
Kevelaer, Německo

Välčinov Nikolli
Sofie, Bulharsko

Valert Petr
Praha, Česko

Vaněčková Galina
Praha, Česko

Vasilenko Sergej
Nižnij Novgorod, Rusko

Vasilev Sava
Veliko Tärnovo, Bulharsko

Vejskal Ota
Kamenický Šenov, Česko

VELVYSLANECTVÍ BĚLORUSKA
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ BULHARSKÉ REPUBLIKY
BULHARSKÝ KULTURNÍ INSTITUT V PRAZE
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
Minsk, Bělorusko

VELVYSLANECTVÍ UKRAJINY
Praha, Česko

Venulejová Sylvie
Praha, Česko

Verbin Jevgenij
České Budějovice, Česko

VERLAG SAMIZDAT
Maurer, Rakousko

Veselaja Zajara
Moskva, Rusko

Veselý Luboš
Praha, Česko

VÍDEŇSKÁ UNIVERZITA
Vídeň, Rakousko

Vitale Serena
Milán, Itálie

Vlasenko Vitalij
Sumy, Ukrajina

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM KYJOV
Kyjov, Česko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
Bratislava, Slovensko

Vojteková Marta
Prešov, Slovensko

VOLKSWAGEN
Wolfsburg, Německo

Vološina V. Ju.
Omsk, Rusko

Vostrá Ingrid
Praha, Česko

VYDAVATELSTVÍ KRYTYKA
Kyjev, Ukrajina

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ
Praha, Česko

W

WARNER MUSIC
Praha, Česko

Weststeijn W. G.
Amsterdam, Nizozemsko

Winczer Pavol
Vídeň, Rakousko

Wirthová Dana
Český Těšín, Česko

WYDAWNICTWO SIGMA-NOT
Varšava, Polsko

Z

Zacpal Zdeněk
Praha, Česko

Zahálková Božena
Praha, Česko

Zach Aleš
Praha, Česko

Záleská Michaela
Praha, Česko

ZASTOUPENÍ FRANCOUZSKÉHO
SPOLEČENSTVÍ A VALONSKÉHO REGIONU
BELGIE
Praha, Česko

ZDRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V OSTRAVĚ
Ostrava, Česko

ZED MED
Kolín nad Rýnem, Německo

Zelenková Anna
Brno, Česko

ZIPP – ČESKO-NĚMECKÉ KULTURNÍ
PROJEKTY
Berlín, Německo

Zítko Michal
Praha, Česko

Zlatev Martin
Plovdiv, Bulharsko

Zolotarev Igor'
Praha, Česko

Ž

Životić Aleksandar
Bělehrad, Srbsko

Finanční dary

BELFOR CZECHIA, s. r. o.
Jirny, Česko

LANIUS, s. r. o.
Tábor, Česko

LOBKOWICZ COLLECTIONS, o. p. s.
Nelahozeves, Česko

NADACE PRECIOSA
Jablonec nad Nisou, Česko

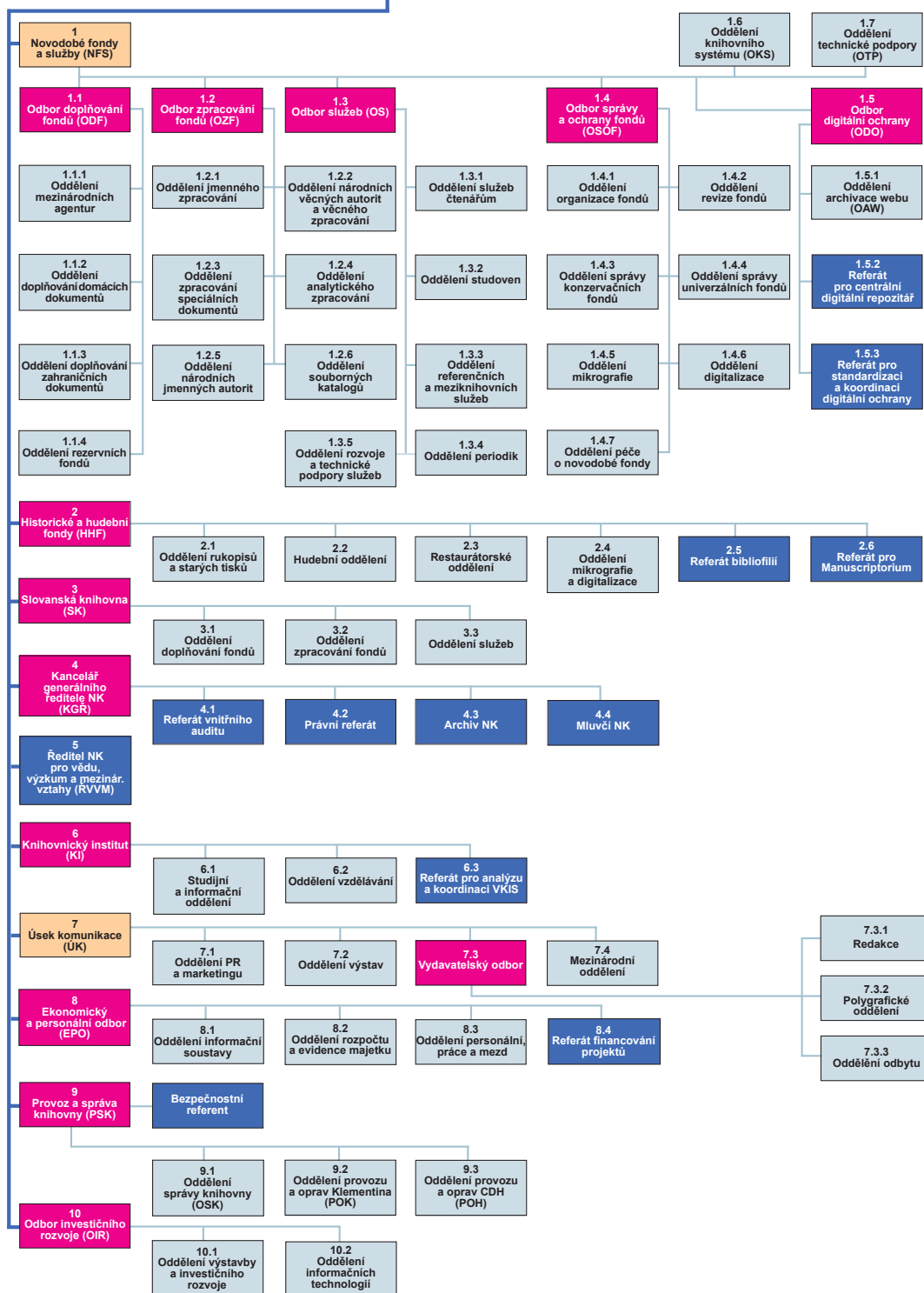
NADAČNÍ FOND ANGAŽOVANÝCH
NESTRANÍKŮ
Praha, Česko

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN
Groningen, Nizozemsko

Sklenář Zdeněk
Česká Třebová, Česko

Organizační struktura k 31. 12. 2009

Generální ředitel NK

Zaměstnanci

Anděrová Ivana	Diasová Alena	Halásková Jana
Andresová Ivana	Dimitrová Rumjana	Handlová Radomíra
Andrle Jan	Dohnal František	Handlová Šárka
Auská Blanka	Doležal Radek	Hanke Jiří
Babka Lukáš	Doležalová Helena	Haraštová Simona
Baďura František	Doležalová Veronika	Harvanová Valentína
Bachmannová Helena	Dolívka Karel	Haváčková Tatiana
Balchev Nikolay	Dostál Miloš	Havelková Vlasta
Balíková Marie	Dostálková Eva	Havlová Jaroslava
Bartáková Areti	Dřevíkovská Jana	Havránková Lucie
Bartl Zdeněk	Duricová Zuzana	Hazuka Pavel
Bartůňková Eva	Dvořák Michal	Hedvíková Květa
Bastlová Eliška	Dvořáková Helena	Hejlová Marie
Benda Ludvík	Dvořáková Jana	Hejnová Lenka
Benešová Lucie	Dvořáková Jana	Hejnová Miroslava
Benešová Ludmila	Dvořáková Stanislava	Hejzlarová Julie
Benešová Marie	Dykast Pavel	Hekrdlová Kateřina
Bernovská Radka	Fenciková Daniela	Heltzelová Hana
Bicanová Hana	Fialová Alena	Hemola Hanuš
Bígl Richard	Fibichová Irena	Himalová Jana
Bilwachs Miloš	Fidlerová Radana	Hlinomazová Zora
Bláhová Barbora	Fišarová Božena	Hodíková Eva
Blažíková Jana	Fišer Jaroslav	Hofbauerová Věra
Blažková Irena	Fišerová Jaroslava	Hoch Ivo
Boldan Kamil	Fojtíková Jana	Hochmalová Zuzana
Borková Hana	Fojtů Andrea	Holá Eva
Bornová Hana	Foltýn Tomáš	Holá Jiřina
Borovičková Helena	Formánková Jana	Holancová Eva
Borozan Eleftheria	Forstová Eva	Holanová Denisa
Borská Věra	Frajerová Ludmila	Holec Aleš
Bosáková Zdenka	Francl Jan	Hora Michal
Braunová Mária	Frankičová Ankica	Horníčková Miluše
Broum Jan	Frolíková Eva	Horský Miroslav
Brožík Adam	Frydrychová Ester	Hortová Jarmila
Brůžová Monika	Fuková Květuše	Houdková Tamara
Bubeníčková Darina	Fülleová Zdenka	Houšková Zlata
Burešová Irena	Gajdoštková Naděžda	Hrabáková Marta
Burianová Zora	Gajdová Taťána	Hrdlička Josef
Celbová Ludmila	Galandák Daniel	Hrdličková Helena
Cerhová Jana	Ganická Jana	Hrdličková Markéta
Cetkovská Šárka	García Štěpánka	Hrochová Jaroslava
Cibulková Kateřina	Garncarzová Marcela	Hrušková Monika
Clayová Jane	Geislerová Jitka	Hůlek Julius
Coufal Libor	Giebisch Roman	Huňová Jana
Cubr Ladislav	Govedarica Nada	Hutař Jan
Cvachová Hana	Gregorová Dagmar	Hybšová Jindřiška
Čápková Viera	Gregůrek Tomáš	Chalupníčková Petruška
Čermáková Kristina	Grgurinovič Elvis	Chlubna František
Čížek Antonín	Gruber Lukáš	Chocholová Jitka
Dandová Marta	Hájek Josef	Chomiaková Ladislava
Dědičová Karolína	Hajná Kateřina	Churaň Martin

Chvátalová Blanka
 Chýlová Petra
 Ilgnerová Romana
 Janiš Dan
 Jankovcová Alena
 Jankovcová Ivana
 Janoušková Alena
 Járová Jana
 Javoriková Petra
 Jebavá Helena
 Jechumtál Karel
 Jenčová Zuzana
 Jeřábek Antonín
 Ježek Vlastimil
 Ježková Zuzana
 Jindrová Jiskra
 Jindrová Milena
 Jirasová Zdeňka
 Joska Luděk
 Junek Leoš
 Juřicová Jitka
 Kacerovská Dita
 Kacvinská Irena
 Kadlecová Věra
 Kafková Pavlína
 Kalivodová Veronika
 Kantová Klára
 Kapsa Václav
 Karenová Zita
 Kárná Milena
 Kasalová Jaroslava
 Kaucká Eva
 Kendeová Miroslava
 Kestřánková Světlana
 Kindl Daniel
 Kindlerová Anežka
 Kindlová Ivana
 Klečka Ladislav
 Klimek Tomáš
 Knoll Adolf
 Knollová Světlana
 Koháčková Jarmila
 Kohoutová Ludmila
 Kolářová Eva
 Kolářová Helena
 Kolevová Magdalena
 Konečná Alexandra
 Konůpková Marie
 Kopečná Zuzana
 Kopp Petr
 Koppřiva Jiří
 Kostarová Kateřina
 Kostlánová Vlasta
 Košťálová Karolína
 Kotrba Pavel
 Kotrč Vladimír
 Kotrlová Jindřiška
 Koudelková Zuzana
 Koutníková Hana
 Kovaříková Olga
 Kovářová Hana
 Kozáková Alena
 Kozlová Lenka
 Krajíc Pavel
 Král Jiří
 Krásný Miloš
 Krebes Jiří
 Krejčí Markéta
 Krinková Helena
 Kroneislová Jana
 Křesalová Alena
 Kříž Karel
 Kříž Martin
 Křížová Alena
 Kubalová Taťána
 Kubátová Alena
 Kubátová Ludmila
 Kubelková Marie
 Kubištová Hana
 Kubištová Jarmila
 Kulíková Lenka
 Kulová Zuzana
 Kunštát Pavel
 Kunštát Zdeněk
 Kupcová Pavla
 Kůsová Stanislava
 Kvasničková Alena
 Ľalíková Zuzana
 Langová Lili
 Lapáčková Kateřina
 Látal Petr
 Látalová Jana
 Léharová Daniela
 Lehovec Ondřej
 Lehl Ondřej
 Leitnerová Gabriela
 Lichtenbergová Edita
 Linhart Jan
 Ljubka Ivan
 Ljubková Irena
 Luhan Jiří
 Luhan Jiří
 Luhanová Radmila
 Lukáčová Anastázia
 Lukavec Jan
 Lukavský Jan
 Macenauer Pavel
 Macková Eva
 Macková Jana
 Magid Sergej
 Magidová Marija
 Mach Libor
 Machalová Romana
 Machotka Jaroslav
 Machová Anna
 Machová Kateřina
 Machová Maja
 Malíková Zdeňka
 Malotová Miroslava
 Mamolatová-Vrbová Iva
 Mandlíková Eliška
 Manoušková Zdenka
 Marečková Helena
 Marek Jindřich
 Marešová Jana
 Marvanová Eva
 Maříková Kateřina
 Matějovič Jan
 Matušík Zdeněk
 Matušková René
 Měchurová Zdenka
 Melichar Marek
 Mesányová Šárka
 Mevaldová Radka
 Michajlov Jiří
 Mikhaylova Vera
 Mikšovská Nataša
 Miličková Jana
 Mirošovská Eva
 Mičochová Božena
 Mlýnková Kateřina
 Modráková Renáta
 Moješčíková Kristýna
 Molitorisová Denisa
 Morvayová Anna
 Motis Vratislav
 Mrázková Monika
 Musatová Helena
 Myslivec Marek
 Navrátilová Eva
 Nečasová Věra
 Nedvěďová Milada
 Nedvídková Marie
 Nejedlý Tomáš
 Němcová Eva
 Němečková Zora
 Nemeškalová Hana
 Nepovímová Miloslava
 Nerglová Anna
 Neuvirt Jiří
 Niubò Marc
 Nová Hana
 Nováček Jiří
 Novák Nikola
 Nováková Jana

Nováková Kateřina	Pospíšilová Jana	Sobotka Jan
Nováková Ludmila	Pospíšilová Jindřiška	Sokolová Eva
Nováková Zuzana	Poulová Eva	Sokolová Františka
Novotná Drahomíra	Prášková Alena	Sokolová Jolanta
Novotná Zdenka	Preisler Josef	Souček Petr
Novotný Jan	Prchalová Jitka	Součková Magda
Novotný Jaroslav	Procházka Jaroslav	Sova Milan
Nykodýmova Irena	Procházka Josef	Srbková Ivana
Ohlídalová Martina	Procházka Rudolf	Stankiewicz Jerzy
Ondroušek Zdeněk	Procházková Hana	Stankiewiczová Dana
Opleštilová Hana	Procházková Jarmila	Staňková Dagmar
Paličková Tereza	Procházková Veronika	Stárková Jana
Panenkova Jitka	Prosecká Zdenka	Steinerová Kateřina
Panizza Zoja	Prošek Václav	Stoklasová Bohdana
Panošová Helena	Provazníková Radka	Stratil Pavel
Pašková Jaromíra	Průková Věra	Stříbrná Vlastimila
Pavelková Vlasta	Příbramský František	Stuchlíková Eva
Pechalová Zdenka	Příbyl Jaromír	Stýblová Barbora
Peisertová Hana	Příbylová Alexandra	Suchánková Alena
Pejsová Jitka	Příbylová Jarmila	Suchánková Věra
Pelant Vojtěch	Příbylová Monika	Sunegová Darina
Pelďimovská Lenka	Ptáčková Vladimíra	Svatoňová Hana
Pelešková Alena	Radneva Maria	Světlíková Svojmila
Pěnkavová Hana	Rákocy Veronika	Svobodová Eva
Pešková Libuše	Rejdovalá Tereza	Svobodová Jaroslava
Petišková Dagmar	Ressler Miroslav	Svobodová Milada
Petrášková Zuzana	Rezek František	Svobodová Vlasta
Petřík Ivan	Richter Vít	Syrovátková Helena
Pezlarová Milada	Richterová Alena	Szymanská Olga
Piherová Libuše	Rohrová Dana	Šaffek Martin
Pilař Jindřich	Rolcová Lenka	Šamberger Jan
Pilíková Irena	Rumlenová Adéla	Šebrle Petr
Pillerová Vladana	Růžičková Dagmar	Šedivá Terezie
Pilná Věra	Růžičková Štěpánka	Šejnová Hana
Pinc Jindřich	Rychetská Miroslava	Ševců Ivana
Pinterová Adéla	Ředinová Milena	Ševčíková Veronika
Píplová Petra	Řeháková Michaela	Šimáčková Vlasta
Plechšmídová Marie	Saková Magda	Škodová Markéta
Plesníková Hana	Salava Miroslav	Škochová Jarmila
Plíhalová Helena	Saltuari Tomáš	Šlégrová Dagmar
Podhájecká Tatjana	Sedláčková Jaroslava	Šmídová Jana
Podhajská Vladimíra	Sedláčková Olga	Šmidtová Jana
Podhradská Narcisa	Sekrtová Jana	Šnejdarová Dina
Pochylá Marie	Servitová Magdaléna	Šnýdr Mirko
Pokorná Ludmila	Schmidtová Monika	Špačková Alena
Poláčková Iva	Schwarz Valda	Štágllová Vlasta
Poláková Dana	Síbek Tomáš	Štanská Eva
Poláková Renata	Skákalová Věra	Šťastná Petra
Poláková Soňa	Skálová Ludmila	Šťastný Jaroslav
Polodnová Zuzana	Sklenářová Veronika	Štěpánová Bedřiška
Polífková Eva	Slačálková Harasimowicz M. M.	Štěpničková Jiřina
Polišenský Jiří	Sládek Karel	Štorová Jana
Poljaková Anežka	Slavická Jitka	Štroukalová Yvona
Pospíchalová Dana	Slonková Hana	Šulc Jaroslav
Pospíšil Jan	Smitková Alena	Šulcová Lucie

Švábová Jaroslava
Švadlenková Zdenka
Švamberková Miluše
Švejda Jan
Táborská Helena
Tadialová Elisabeth
Tafatová Věra
Tamchynová Helena
Tašková Jana
Téra Michal
Tichá Ivana
Tichá Roza
Tkáčová Anna
Tomášková Linda
Tomašovičová Květa
Trajkovová Libuše
Truchlá Klára
Trytová Hana
Tylich Pavel
Uhlíř Zdeněk
Ulverová Radana
Urbánková Blanka
Vacek Jiří
Vacková Ludmila

Václavek Josef
Vácha Martin
Vajnerová Hana
Válková Lenka
Vančatová Běla
Vaňková Milena
Vasilík Michal
Váša Alexandr
Vašková Jana
Vejražková Jana
Venulejová Sylvie
Viceníková Jana
Vinecká Alena
Vítová Lydia
Vodička Jiří
Vojáčková Pavlína
Vonásková Věra
Vondráčková Michaela
Vostrá Ingrid
Vostrovská Vladislava
Votíпка Karel
Vozková Markéta
Vrba Martin
Vrbenská Františka

Vrbický Jiří
Vrbičanová Libuše
Vrtílka Pavel
Vřešťálová Dana
Vychodil Bedřich
Vyorálková Danuše
Vyskočilová Zdenka
Wagnerová Helena
Wildová Zdeňka
Wolfová Pavlína
Zahořík Radovan
Zahradníčková Hana
Zálešáková Jana
Zámečnicková Gabriela
Záviška Michal
Zděnková Libuše
Zeinertová Olga
Zemánková Ladislava
Zemanová Pavlína
Zima Jan
Žampachová Blanka
Žemličková Anna
Žežulka Vladimír

Zkratky

ALEPH	Automated Library Expandable Program of Hebrew University
AUT	databáze národních autorit NK ČR
AV ČR, v. v. i. bm	Akademie věd České republiky běžný metr
CASLIN	Czech and Slovak Library Information Network
CASPAR	Cultural Artistic and Scientific Knowledge for Preservation, Access and Retrieval
CDH	Centrální depozitář Hostivař
CERL	Center for Empirical Research in the Law
CHJ MF	centrální harmonizační jednotka (při Ministerstvu financí ČR)
CIP	Cataloguing in Publication
ČT	Česká televize
DPE	Digital Preservation Europe – projekt
DRAMBORA	Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment
DVD	Digital Videodisk
EBSCO	Plnotextová databáze z oblasti společenských a humanitních věd
EDL	European Digital Library
ENRICH	European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage / Propojení evropských zdrojů a informací z oblasti kulturního dědictví
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
FM EHP	Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru
HAN	Hidden Automatic Navigator
HW	hardware
IFLA-PAC	The International Federation of Library Associations and Institutions – Core Activity on Preservation and Conservation
IMPACT	Individual Members Planning and Assessing Choices Together
IOP	Integrovaný operační program
ISBD	International Standard Bibliographic Description
ISBN	International Standard Book Numbering
ISMN	International Standard Music Numbering
ISPROFIN	Informační systém programového financování
ISSN	International Standard Serial Numbering
KIV k. j.	oborová brána Knihovnictví a informační věda – portál knihovní jednotka
MARC 21 mf	Machine Readable Cataloguing mikrofilm
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MK SR	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
MODS	Metadata Object Description Schema
MSVK	Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MUS	oborová brána Musica – portál
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MVS	meziknihovní výpůjční služba
NATO	The North Atlantic Treaty Organization / Severoatlantická aliance
NK ČR	Národní knihovna ČR
NKC	katalog Národní knihovny – databáze
NKF	Národní konzervační fond
OAI-PMH	Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting
OCLC	Online Computer Library Center
OCR	Optical Character Recognition
OSN	Organizace spojených národů
PLANETS	Preservation and Long-term Access to Our Cultural and Scientific Heritage
PLATTER	Planning Tool for Trusted Electronic Repositories
REDISCOVER	Reunion of Dispersed Content: Virtual Evaluation and Reconstruction / Virtuální rekonstrukce středoevropského kulturního dědictví
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SF	Studijní fond
SFX	nástroj typu link server
SK ČR	Souborný katalog České republiky
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
SRU/SRW	Search/Retrieve via URL, resp. Search/Retrieve Web Service
SW	software
SWOT	metoda analýzy silných a slabých stránek projektu apod.
TDKIV	česká terminologická databáze z oblasti knihovnictví a informační vědy
TEI	Text Encoding Initiative
TEL	The European Library
UKF	Univerzální knihovní fond
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNIMARC	Unified Machine Readable Cataloguing
VISK	Veřejné informační služby knihoven – program
WiFi	Wireless Fidelity – technologie

Důležité údaje a kontakty

Adresa: Klementinum 190, 110 00 Praha 1

Telefon: 221 663 + linka příslušného oddělení
221 663 111 (ústředna)
221 663 262, fax 221 663 261, přímá linka 222 220 358 (Sekretariát ředitele)
221 663 212, fax 221 663 277 (Odd. PR a marketingu)

E-mail: sekret.ur@nkp.cz (Sekretariát ředitele)
public.ur@nkp.cz (Odd. PR a marketingu)
hanus.hemola@nkp.cz (vedoucí Odboru služeb)

Internet: <http://www.nkp.cz>
<http://www.klementinum.cz>

Centrální depozitář Hostivař

Adresa: Národní knihovna ČR, Centrální depozitář, Sodomkova 2/1146, 102 00 Praha 15

Telefon: 281 013 111 (ústředna)
281 013 309 (Odbor správy a ochrany knihovnických fondů)
281 013 316 (Vydavatelský odbor)

Slovanská knihovna

Telefon: 221 663 356
Fax: 221 663 176
E-mail: sluzby.sk@nkp.cz
Internet: <http://www.nkp.cz/slk>

Referenční centrum

Telefon: 221 663 201
Fax: 221 663 121
E-mail: reference@nkp.cz

Hala služeb

Telefon: 221 663 244 (Půjčovna)
221 663 248 (Informace)
E-mail: hala.os@nkp.cz

Darovací konto Národní knihovny ČR

123-85535-011/0100
Komerční banka, Staroměstské nám. 24, Praha 1

Obsah

Slovo generálního ředitele: ohlédnutí za rokem 2009	4
Události roku	5
Dořešené a nové projekty NK.....	5
<i>Evropské projekty koordinované NK</i>	5
<i>Další projekty</i>	10
Další významné aktivity.....	16
Z hlavních činností knihovny	17
Doplňování novodobých knihovních fondů.....	17
Zpracování knihovních fondů.....	17
Historické a hudební fondy.....	18
Slovanská knihovna.....	21
Knihovnický institut.....	22
Souborný katalog ČR.....	22
Programy a projekty.....	23
Příprava projektu Národní digitální knihovna.....	31
Revitalizace Klementina a dostavba CDH	33
Ekonomické ukazatele, statistika, grafy	35
Základní statistické údaje o Národní knihovně v roce 2009.....	35
Finanční hospodaření.....	36
Odbor doplňování fondů.....	40
<i>Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2009</i>	40
<i>Přírůstek domácí literatury za rok 2009</i>	43
<i>Přírůstek zahraniční literatury za rok 2009</i>	46
Mezinárodní agentury.....	50
Statistiky zpracovatelských útvarů.....	51
Statistické ukazatele služeb.....	54
Slovanská knihovna.....	59
Knihovna knihovnické literatury.....	60
Činnosti v oblasti správy a ochrany fondů.....	61
<i>Správa knihovních fondů</i>	61
<i>Ochrana knihovních fondů</i>	62
Archiv NK.....	66
Referát vnitřního auditu NK.....	67
Kalendárium významných akcí	68
Publikační činnost NK v roce 2009	74
Dárci	81
Organizační struktura k 31. 12. 2009	92
Zaměstnanci	93
Zkratky	97
Důležité údaje a kontakty	98

Partneři Národní knihovny České republiky

Mediální partneři Národní knihovny České republiky

Národní knihovna České republiky **Výroční zpráva 2009**

Odpovědná redaktorka: Eva Štanská
Redakční zpracování: Redakce Vydavatelského odboru NK ČR
Grafický návrh: Martin Zhouf
Sazba: Alena Křesalová
Fotografie: Marie Benešová, Eva Hodíková, Ivan Král

Vydala Národní knihovna České republiky
Praha 2010

